پێشکەش بە 25مین ساڵڤەگەری تیرۆری دکتۆر قاسملوو هاورێیانی

قاسملوو رێبەرێک کە سیمای مرۆڤی بە حیزبێکی نەریتی بەخشی*

مەجید حەقی

majid.hakki@gmail.com

رێکخراو لە رەوتی خەباتی نەتەوایەتی دا پڕپرەی پشتی کۆمەڵگا و رێبەر گرینگترین هۆ لە ژیان، گەشەسەندن و پێشکەوتن و تەنانەت لە ناوچوونی رێکخراوەکەداویە. رێبەر رێکخراو لە "رەوشی مەوجوود" بەرەو "رەوشی دڵخواز" بەرەو پێش دەبات و هەرگاڤ لە پێناو داهاتوویەکی چاکتر خەبات دەکات. رابردوو سەرەرای گرنگی و ئەزموونەکانی کە دەتوانێ بۆ داهاتوو شوێندانەر بێت، شتێکە کە بووە و گوزەراوە و هیچ هێزێکی مرۆڤی ناتوانێت ئەو رابردووە بگۆڕێت یان بە شێوەیەکی دیکەوە بخوڵقێنێت. بەڵام داهاتوو لە رێدایە و بەشێکی زۆری پێوەندی بەو شتانەوە هەیە کە "ئەمڕۆ" رووی دەدەن .

زۆر جار وتەی رێبەرێک لە هەلومەرجێکی تایبەت دا دەبێتە هۆی نوختەگۆڕانێکی گرنگ لە پێوەندی لە گەڵ داهاتوو و بیروڕای گشتی. دکتۆر قاسملوو لە وەڵامی پرسیارێک کە داخوا "قەوڵ دەدەن کە کوردەکان تەنیا بە خودموختاری (خۆبەڕێوەبەری) ڕازی بن و داوای شتی زیاد نەکەن؟" دەڵێت: "خودموختاری ویستی نەسڵی ئەمڕۆیە، نەسڵەکانی داهاتوو مافی خۆیانە شێوەی چارەنووسی خۆیان دیاری بکەن." بزاڤی نەتەوایەتی دەبێ توانایی ئەوەی هەبێت بەشی نەوەکانی داهاتوو لە دیاری کردنی چارەنووسی خۆیان و پێگەی ئەوان لە ناوچە و جیهاندا شی بکەنەوە و کۆمەڵگا بەرەو ئەو ئامانجە رێنوێنی بکەن. بۆیە پرسی "رێبەری" گرنگترین گوتارێکە کە دەتوانێت شوێندانەر بێت لە سەر گەشەکردنی فەرهەنگی رێکخراوەیی، کۆمەڵایەتی، ئابووری و سیاسی کۆمەڵگا .

کاتێک باس لە سیمای مرۆڤی رێکخراو یان حیزبێک دەکرێت، باس لە دیسکۆرسێکی نوێ دەکرێت. بۆیە دەتوانین بڵێین دکتۆر قاسملوو لە رۆژی هەلبژێرانی وەک سکرتێری گشتی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران پارادایمێکی نوێی لە ناو حدکا دا جێگیر کرد کە لە سەرنج دەداتە توانایی و پروا بە خۆبوونی مرۆڤی کورد و گەشەسەندن و پێشکەوتنی مرۆڤ وەک تاک و ئەندامی کۆمەڵگا بە بنەمای جوڵانەوەی میللی – دێموکراتیک دەزانێت. قاسملوو لە سەردەمانێکدا دەستی بە هەندێک داهێنانی رێکخراوەیی و سیاسی کرد کە لە روانگەی زۆر کەسەوە یان "نامومکین" بوو یا خود بە هۆی زاڵبوونی کەشی ئایدیۆلۆژی تاوانێکی نەبەخشراو بوو کردە "مومکین" و ناسنامەی حیزبەکەی لە گەڵ حیزبەکانی دەوروبەر چ نەتەوەیی و چ چەپی و چینایەتی جیا کردەوە و ناسنامەیەکی بە حیزبەکەی بەخشی کە حدکا هاوکات هەم حیزبێکی پێشکەوتوو و دێموکرات بێت، حیزبێک بێت بۆ مافەکانی نەتەوایەتی خەبات بکات و هاوکات خەبات بۆ کۆمەلگایەکی دادپەروەرانە لە بیر نەکات و سێ گۆشەی دێموکراسی، مافی نەتەوایەتی و یەکسانی کۆمەڵایەتی و دادپەروەری ئابووری بکاتە بناغەی خەبات و چالاکیەکانی خۆی .

بە کورتی بنیاتەکانی سیمای ئینسانی رێکخراوێک کە قاسملوو رێبەری دەکرد بریتین لە:

- بەشداری کاریگەری ئەندامانی حیزب لە هەموو پرۆسەکانی پڕیارداندا

- گرنگی دان بە گەشەسەندنی کەسان وەک تاک و تەواویەتی رێکخراوە و پاراستنی کەرامەتی مرۆڤی ئەندامان

- لە ناو بردنی ناسازگاری نێوان پێویستیەکانی تاکەکەسی و رێکخراوەیی لە رێگای فۆرمۆلە کردنی جۆری پیوەندی ئۆرگانەکانی سەرەوە و ئۆرگانەکانی خوارەوە و هەروەها ئاستی داهات و یارمەتی ئەندامان و بەرپرسان.

- شێوەیەک لە شوێندانان و کاریگەری کە نە لە رێگای زۆرەملی، لە بەرچاونەگرتن و پەراوێز خستن بەڵکوو لە سەر بنەمای راستگۆیی و دیالۆگ و گفتگۆی زیندووی ناوخۆیی و لە ناوبردنی دژبەریەکانی ناو کۆمەڵگا

- پڕوا بەوە کە گەشە سەندنی مرۆڤ لە خودی مرۆڤەوە دەست پێ دەکات و بە پڕوا بەخۆبوون، خۆ تاقی کردنەوە و سەربەخۆیی تاکی کورد، پێوەندیەکانی لە گەڵ دەوروبەر و ژینگە دا دیاری دەکرێت و گەشە دەکات.

بیست و پێنج ساڵ دوای کۆستی لە دەست چوونی قاسملوو، ئەمرۆ روونە، کە رێبەرسازی، بەو شێوەیەی کە لە بیست ساڵی رابردوودا لە ناو حدکا باو بووە – واتە ئەوەی کە بەرهەمی هەوڵەکانی فەرمی رێکخراوەیی بێت کاردانەوەیەکی ئەرێنی لە سەر بەرێوەبەریدا نەبووە. بەڵکوو رێبەری بەرهەمی جۆری بیرکردنەوە و کردەوەکانی کەسی یەکەمی رێکخراو یان رێبەری رێکخراوەیە، کە دەبێتە هۆی گەشەکردن یان لاواز بوونی رێکخراوە و جۆری پێوەندیە ناوخۆییەکانی رێکخراوە. پێشکەوتنی کەسایەتی رێبەری شوێندانەرە لە سەر چارەنووسی تەواوی رێکخراوە ئەو سیمایە ئینسانەیەی قاسملوو بوو کە حیزبەکەی لە ماوەیەکی کورت دا کردە گرینگترین ئەکتەری سیاسی و کاریگەر لە رۆژهەڵاتی کوردستان و سەرانسەی بزاڤی نەتەوایەتی و حدکا بکاتە زلهێزێک لە ناو ئۆپۆزیسیۆنی سەرانسەری کۆماری ئیسلامی دا. هەر ئەم تایبەتمەندیەش بوو کە بوو بە هاندەری کۆماری ئیسلامی ئێران بۆ تاوانی 22ی پووشپەری 1989 لە ڤیەنی پایەختی ئۆتریش دا.

*بە بۆنەی 25مین ساڵڤەگەری تیرۆری دکتۆر قاسملووی رێبەر و لە پێناو رێزنان لەو رێبەرە بلیمەتەی کورد، زنجیرە وتارێک لە پیوەندی لە گەڵ رەهەندە جیاوازەکانی کەسایەتی دکتور قاسملوو لە روانگەی زانستی رێبەریدا بڵاو دەکرێتەوە. بەو هیوایە بەو کارە توانیبێتم لانی کەمی ئەمەگناسی خۆم بە قاسملوو و هەموو رێبوارانی رێبەرانی شەهید نیشان دابێت.

قاسملوو و ڕێبەریی ستراتێژی

وتاری 2

گۆڕانی کۆمەڵگا جیاواز لە گۆڕانی حیزبەکان و تەنانەت دەوڵەت نیە. لە کەس شاراوە نیە کە سەرکەوتنی حیزبەکان و گەشەسەندنی ڕێکخراوەیی، پێشکەوتنی میدیایی و پێوەندیە کۆمەڵایەتیەکانیان شوێندانەرە لە سەر ئاستی هەستی پروابەخۆبوونی کۆمەڵگای کوردستان و پێشکەوتنی کۆمەڵایتی – سیاسی و ئابووریی نیشتیمانی.

بە لەبەرچاو گرتنی ئاسەواری خراپی ناسیۆنالیزمی کۆنباو نەریتی دەیەکانی پەنجای زایینی لە کوردستان و سێکتاریزم و تەکرەوی حیزبەکانی چەپی ئێران بە سەر ڕەوتی گەشە سەندنی بزاڤی نەتەوایەتی کورد لە ڕۆژهەلاتی کوردستاندا قاسملوو لە ساڵەکانی سەرەتای ڕێبەری خۆیدا لانی کەم دوو دیاردەی گرنگی بۆ حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێرانەوە وەدی هێنا کە ئاسەواری ئەو ئەمڕۆش لە سەر حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران دەبیندرێت و لە زۆر بوارەوە ئەو حیزبە سەرەرای کەموکۆڕیەکانی بەسەردا سەپاو بەهۆی ژینگەی سیاسی ئێستای کوردستان و ئێران هەروەها تەنگەژەی ڕێبەری (بحران رهبری) لە ناو بزاڤی کورد بە گشتی و لەناو حیزبی دێموکراتدا بەتایبەتی – لە پارت و ڕێکخراوەکانی دیکەی کوردستان جیا دەکاتەوە. قاسملوو وەک یەکەم هەنگاو حیزبی دێموکراتی بەرەو سەربەخۆیی سیاسی و ڕێکخراوەیی ڕێبەری کرد و بەوە فەلسەفەی باوەر بە خۆبوون. سەربەخۆیی مرۆڤ وەک تاک و وەک بەشێک لە کۆمەڵگا کە پێوەندیەکانی لە گەڵ جیهانی دەرەوە لە سەر بنەمای بەرژەوەندی باڵای نەتەوایەتی و لە چوارچێوەی بناغە ئەخلاقیەکانی ڕەوشتی سیاسی و ڕێزگرتن لە کەرامەتی مرۆڤ و بەها مرۆڤانیەکان بوو. هەنگاوی دیکەی قاسملوو لە کۆنگرەی شەشەمی حدکا دا وەڵام دانەوە بەو پرسیارە بوو: کە گەر بێت و مافی دیاری کردنی چارەنووس کە ئەوکات لە دروشمی "خودموختاری"دا خۆی دەنواند جێبەجێ کرا، ئەرک و رەسالەتی حیزب چی دەبێت و چۆن کۆمەڵگا بەرەو سەر مەنزڵی بەختەوەری و پێشکەوتن ڕێبەری بکات. هەڵبژاردنی سۆسیالیزمی دێموکراتیک وەک ئامانجی دوارۆژی حیزب نە تەنیا دیاری کردنی ستراتێژی درێژخایەنی ئەو حیزبە بوو، بەڵکوو دیاری کردنی ئەرکێکی ئەمرۆییش بوو بۆ ئەوەی خەباتی نەتەوایەتی لە کوردستان تەنیا یەک ڕەهەندی ناسیۆنالیستی نەبێت و پرسە جڤاکی و کۆمەڵایەتیەکانیش وەک پرسی ژنان و نەریتە کۆنباوەکانی کوردستان هاوشانی خەبات بۆ رزگاری نەتەوە بەرەو پێش ببردرێت. هەرچەند بەداخەوە ئەو ڕەهەندە لە خەباتە دوای تیرۆری قاسملوو و شەرەفکەندی پەراوێز خراوە. هەوڵی قاسملوو ئەوە نەبوو پێوەندیە کۆن باوەکان بپارێزێت و کۆمەڵگا وەک خۆی بمێنێت و ڕەوشی "مەوجوود" ببێتە بنەمای پێوەندیەکانی ناو خۆی حیزبی. بۆ ئەوەی حیزب بتوانێت کوردستانی بێت و ئەندامانی حیزب کوردستانی بیر بکەنەوە، یەکێک لە بزاڤە هەرە گرنگەکانی قاسملوو هەولدان بۆ خاشەبەر کردنی دیاردەی نێپۆتیزم (خزمگەرایی و ناوچەگەرایی) لە ناو حدکا دا بوو دیاردەیەک کە لە ساڵانی ڕێبەری ئەودا بەرە بەرە جێی خۆی دەدایە، شایستە سالاری و ڕێبەریی تواناییەکان - هەر بەداخەوە دوای شەهید بوونی، حیزبی دێموکرات ڕاست بە نەخۆشی نیپۆتیزم بەچۆکدا هات و هەلی گەشە سەندنی لێی ئەستێندرایەوە .

هەموو ئەو دامودەزگایانەی کە لە سەردەمی دکتۆر قاسملوودا لە ناو حدکا دا دەمەزران، بۆ وەڵامدانەوە بە پرسیارگەلێکی درێژخایەن و پەروەردەی کادر و شارەزا بۆ بوارە جۆراوجۆرەکانی پێوەندیدار بە ژیانی ڕێکخراوەیی و ئیداری حیزب و کۆمەڵگا بوو. نزیک بوونەوەی قاسملوو بۆ پرسەکان نزیکبوونەوەیەکی ستراتێژیک بوو و مێتۆدی ڕێبەری ئەو "ڕێبەریی ستراتێژی" بوو. بە

خوێندنەوەیەکی خێرای کورتە باسێک لە سەر سۆسیالیزم، دەتوانین بەو ئاکامە بگەین کە لە روانگە قاسملوودا کاری رێکخراوەیی و حیزبی سیاسی گەشە کردنی ستراتێژیە crafting) strategy). ستراتێژی بریتیە لە پلانێکە بۆ داهاتوو کە هێزی خۆی لە ئەزموونەکانی رابردوو و خەونەکانی داهاتوو وەردەگرێت. ستراتێژی پلانێکە، کە ئامانجە سەرەکیەکانی رێکخراو و جۆری هەڵسوکەوتی سیاسی و رێکخراوەیی پێکەوە گرێ دەدات. ستراتێژیەک کە بە جوانی دامەزرابێت دەتوانێت ببێتە هۆی پێکهێنانی هەلی پێشکەوتن و گەشە سەندنی رێکخراو و توانایی رێکخراو بۆ بەرەورووبوونەوە لە گەڵ لێگەر و چالشەکان بەرز دەکاتەوە .

دەڵێن بۆ ئەوەی پێشبینی داهاتوو بکەیت، پلانی بۆ برێژە. بەو پێیە لە ماوەی ژیانی خۆیدا وەک رێبەرێک، قاسملوو کۆمەڵێک پرسیاری گرنگی ستراتێژیک هێنایە ناو بزاڤی نەتەوایەتی کورد، کە وەڵامدانەوەی بەوان کورت و کورمانجی گرینگترین ئەرکەکانی رێبەرایەتی حیزبی دێموکراتن:

1. دیاری کردنی ئاسۆی بزووتنەوە و حدکا لە رۆژهەڵاتی کوردستان و بە پێی ئەو دیاری کردنی ئامانجەکانی دوور و نزیکی حیزب و شی کردنەوەی ئەرکەکانی ئەمرۆی بزاڤ؟

2. پێشبینی گۆرانکاریەکانی ژینگەی چالاکی حیزب: چاوەروانیەکان لە داهاتوو و سیناویۆکانی ژینگەی ژیانی سیاسی

3. هێلەگشتیەکانی پێوەندیدار بە ستراتێژی و ئامانجی داهاتووی حیزبی دێموکرات. بەو واتایە کە ئامانجە درێژخایەنەکانی حیزب کە رێکخراو بۆ خۆی دەروەست بکات .

4. دیاری کردنی بەرنامەکانی کورتخایەنی گەشە سەندنی رێکخراوەیی و سیاسی حیزب. داڕشتنی پلانی ئۆپێراتیف بە پێی رەوشی ئەمرۆ و پێشبینی ئاڵترناویتەکانی چالاکی بۆ داهاتوو و بەرنامەرێژیان

5. گۆرانی جۆری چالاکی و هەلسوکەوتی حیزبی و گونجانی چالاکی حیزب لە گەل ستراتێژی و ئامانجە درێژخایەنەکان و لەبەرچاوگرتنی پێویستی نەوە جۆراوجۆرەکان .

وەک دوا قسە ئامانجی قاسملوو پێکهێنان و داڕشتنی ستراتێژیەک بوو، کە لەودا شێوەی کار و سیناریۆکانی ناوچەیی و ئامانجی دواڕۆژ پێکەوە هاوگونج بن و هەلومەرجی نەوەکانی بەشدار لە خەبات لە بەرچاو بگیرێت و بەشداریان بدات لە رەوتی پریاردانددا.

قاسملوو بەرز کەرەوەی شیانی رێبەریی بە کۆمەڵ

وتاری 3

بەرێوەبەر و مودیری هەڵبژاردەی سەدەی رابردووی نەتەوە یەکگرتووەکان جەک وێلش Jack Welch) دەڵێت: "رێبەرێکم دەوێت کە بتوانێت بە هێزی سەرنج راکێشی خۆی، خەڵکانی دیکە وەجۆش بێنێت. بتوانێت بۆچوونەکانی خۆی شی بکاتەوە. کەسێک کە لە گۆرانکاری نەترسێت و لە بەرامبەر گۆرانکاری دا دەستەوژنۆ نەبێت." لە سەردەمانێک کە قاسملوو وەک رێبەری حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران هەلبژێردرا، بزاڤی نەتەوایەتی کورد لە رۆژهەڵاتی کوردستاندا بە

دەست دوو جەمسەری نەریتگەرایی و لایەنگری لە نەریتەکانی بەجێ ماو لە ڕێبەرانی پێشوو و گرێدراوەییان بە شۆرشی باشووری کوردستان نەمازە پارتی دێموکراتی کوردستانی ئەو کات و هەروەها لایەنگری و فەرهەنگی زاڵی توودەئیزم قەوارەی لایەکانی (Layer) ئەمنیەتی ناو حیزبێکی چەپی نەریتیدا دەناڵاند. لە لایەکی دیکەوە دروشمەکان و بەرنامەو پرۆگرامی حیزبی دێموکرات، بەرهەمی بیری سەردەمی کۆماری کوردستان و کۆمەڵگای فیودالی بوو. پرسی گۆرانی حیزب و سەربەخۆیی تەشکیلاتی لە حیزبی توودە و هەروەها پێکهێنانی ناسنامەیەکی نوێ و سەردەمیانە بۆ حیزبی دێموکرات، ئەرکێک بوو کە قاسملوو وەک یەکەم هەنگاوەکانی ڕێبەری خۆی هەڵگرت و نیشانی دا ئەو ڕێبەرێکە کە "گۆرانی ناوممکینەکان بۆ ئەو موممکینە" و ئەو نەتەنیا بەرێوەبەر بەڵکوو "ڕێبەر"ێک بوو بە واتای تەواوی وشە.

جیاوازی نێوان ڕێبەر و بەرێوەبەر دەتوانرێ لەو وتەیەی جەک وێلش دا ببیندرێت کە دەڵێت: " بەرێوەبەران (مدیر) لە گۆرانکاری دەترسن - و پارێزەری وەزعی مەوجوودن و راگرتنی وەزعی مەوجوود بە گەورەترین سەرکەوتن دەزانن – بەڵام ڕێبەران هێزی گۆرانکاریان هەیە و بۆ ڕێنوێنی کەسانی ژێر ڕێبەریان و نیشاندانی ڕێگای نوێ هەمیشە ئامادەن".

مرۆڤێک کە بیهەوێ ڕێبەری کۆمەڵگا یان حیزبێک بکات دەشێ لە چوار بواردا خۆی پێبگەیەنێت: پێوەندیەکان، تەداروکات، جۆری روانین و ڕێبەری .

قاسملوو لەو چوار بوارەدا خۆی پێی گەیاند، کاری کرد و لە هەرکام لەو بوارانەدا کارنامەی ئەو بە لەبەرچاوگرتنی هەلومەرجی خەبات و کەرەسەکانی خەباتی نەتەوەی کورد هەتا ئەمرۆشی لە گەل بێت، زێرینە و کەسێکی دەگمەنە لە ناو جڤاکی کورد دا. قاسملوو لە پێوەندیەکانی خۆیدا چ، پێوەندی مرۆڤانە لە گەڵ هاوسەنگەران و هاورێیانی، چ لە گەڵ خەڵکی ئاسایی و ناوەندە ئاکادێمی و زانستی و دیپلۆماسیەکاندا یەکێک لەوان بوو و دەیتوانی خۆی بە پێی هەلومەرج و شوێنی هەڵکەوتی بگونجێنێت و لە ناو کۆمەڵگایەک دا کە دەژی ڕێبەریان بکات .

ئەوانەی کە پێشمەرگەی سەردەمی شەڕی چەکداری بوون، لەوانەیە چاک لەبیریان بێت، کاتێک بنکەکانی ڕێبەری حدکا بۆ قەندیل دەگوێزرانەوە و بنکەکانی دەفتەری سیاسی، زانکۆی حدکا و فێرگەی سیاسی نیزامی و هەروەها شوێنی ژیان و حەوانەوەی بنەماڵەکانی حیزبی دادەمەزران، قاسملووی ڕێبەر، چەندە ئاگای لەوەبوو کە هەر شتێک لە شوێنی خۆی بێت و بە شێوەیەکی هاوگونج لە گەڵ ژیانی سەردەم و وێنەیەک لە ژیانی تەناهی (مرفه) بۆ بنەماڵەکان و خەباتکارانی حیزب پێک بێنێت و هەروەها هەموو لایەنەکانی ئەمنیەتی، ئاسایشی کار و خۆشگوزەرانی ژیانی پێشمەرگەکان وەدی بهێندرێت. ئەوکات زۆر لە توندرەوەکانی چەپی کۆنباوی سەردەم، قاسملوو و حیزبەکەیان بە بورژوازی و "ویلا نشین" تاوانبار دەکرد، بە بێ ئەوەی بزانن قاسملوو ئەو ژیانە دەژیت، کە ئاواتی بۆ دەخوازێت و گوند و بنکەکانی حیزبی بە شێوەیەکی دامەزراندووە کە لانی کەمی ژیانی تەناهی تێدا بۆ خەلک پێک بێت و کۆمەڵگایەکی وێنەیی دامەزرێت.

لە سەردەمێک کە کۆمەڵگا قوربانی شەری ئادیۆلۆژیەکانی چەپ و راست و ئیسلامی توندرەوە، دۆزینەوەی هێلێکی ناوەراست کە لەلایەک بتوانێت نرخ و بەهای هاوبەشی ئامانجە نەتەوایەتیەکان بێت و لەلایەکی دیکەوە وەڵامی پرسیارەکانی پێوەندیە چینایەتی و ئابووریەکان، چۆنیەتی دابەشکردنی سەرمایەکانی نەتەوەیی و کۆمەڵایەتی بێت و هەروەها ئامانجی یەکسانی کۆمەڵایەتی نێوان پێکهێنەرانی کۆمەڵگا بێت، پێویستی بە ژیریەکی سیاسی تایبەت هەیە. حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران لە ژێر ڕێبەری قاسملوودا بوو کە توانی بە شی

کردنەوەیەکی پێشکەوتوانە و خەڵک پەسەندی روانینی سیاسی خۆی، ببێتە مەکۆی یەکگرتووی زۆربەی هەرە زۆری ویستی خەلکی کورد و لە ناو حیزبی دێموکرات دا سێکۆلار، ئایینی، خواپەرەست و کەسانێک کە پروایان بە هیچ ئایینێکی ئاسمانیشەوە نیە پێکەوە لە پێناو ئامانجێکی گەورەتر خەبات بکەن.

گرینگتر لە هەموو ئەوانەی سەرەوە ئاماژە پێکران، هونەری رێبەری قاسملوو بوو، کە توانی سێ تایبەتمەندی پێشوو پێکەوە گرێ بدات و تەواویەتێکی هاوگونج ساز بکات. هونەری قاسملوو لەوەدا بوو کە ویستی گەورەی خەڵک لە چوارچێوەی ئەدەبیاتێکی سادە و ساکاری سەردەم بە شێوەیەک کە جووتیارێکی نەخوێندەوار، بازاریەکی شار نشین و کەسێکی ئاکادێمی وشەکانی بە ئاواتەکانی خۆی بزانێت و بە حەز و ویستەوە گوێی لێ بگریت .

هەرکام لە ئێمە مرۆڤەکان، لە درێژەی ژیانی خۆماندا شوێندانەرین بە سەر هەزاران کەسی دیکە. گرنگ ئەوە نیە کە ئێمە لە سەر کەسانی دیکە شوێندانەرین یا نە، گرنگ چۆنیەتی شوێندانانە. یەکێک لە ئامانجەکانی قاسملوو لە بەهێز کردنی توانایی رێبەری و هەوڵدان بۆ گەشە سەندنی ریبەری بەکۆمەڵ، توانا بەخشین بە ئاستی رێبەری گشتی و تواناییەکانی رێبەرایەتی حدکا بوو. ئەو پێی وابوو گەر بمانهەوێ جوڵانەوەیەکی بە هیزمان هەبێت، گەر بمانهەوێت لە خەباتی خۆماندا سەرکەوتوو بین و گەر بمانهەوێت ببینە هێزی گۆران لە کۆمەلگادا دەبێ ئاستی رێبەری خۆمان بەرز بکەینەوە و لەو پێناوەدا لە ماوەی کورتی رێبەری خۆیدا، هەوڵێکی بێ وەستانی دا بۆ پەروەردەی رێبەرانی داهاتوو. بۆ ئەوەی کە "ئەگەر رۆژێک ئەندام یان چەند ئەندامی رێبەری حیزبیش نەمێنن، حیزبی دێموکرات هەروا بتوانێت رێبەری جوڵانەوەی میللی – دێموکراتیک بمێنێتەوە ."

توانایی رێبەری وەک سەرپۆشێکە کە ئاستی شوێندانەری هەرکەسێک دیاری دەکات. هەرچی توانایی رێبەریک کەمتر بێت، سەرپۆشێک کە لە سەر شیان (ظرفیت)ی ئەوهەیە نزمترە و هەچی توانایی رێبەرێک بەرز بێت، کارایی و شوێندانەری زیاتر و قووڵترە. شیانی رێبەر چ بمانهەوێ چ نەمانهەوێ ئاستی کارایی ئێمە و کارکردی لە سەر توانایی گشتی رێکخراو شوێندانەرە. سەرکەوتن و پێشکەوتن هەلێکن کە هەمووکەس بۆی هەیە دەستی پێرابگات. بەڵام بازنەی سەرکەوتن لە ژیانی رێکخراوەییدا بە بێ رێبەرێکی توانا و شیاو سنووردارە. لە نەبوونی رێبەرێکی بەتوانادایە کە شوێندانەری و ئاستی نفووزی ئێمە کەم دەبێتەوە. قاسملوو رێبەرێک بوو کە ئاگادار بەو پرسە بوو و دەیزانی گەر بمانهەوێ لە ژیانی سیاسی خۆماندا سەرکەوتوو بین، دەشێ لە کاری رێبەری دا بەتوانا بین، گەر بمانەوێ شوێندانەر و ئاستی نفووزی سیاسیمان بەرینتر بێت، دەبێ نفووزی خۆمان زیاتر بکەین و ئەنجامی هەر کارێک گرێدراوە بە هەبوونی توانایی رێبەری خەڵکانی دیکە. لەو رووەشە بوو لە ماوەی ژیانی خۆیدا هەولێکی بە پەلەی دەدا لە پەروەردەی رێبەرانی تازە بۆ جوڵانەوە سازکردنی گەڕی رێبەری لە ناو نوخبەکانی سەردەمی خۆیدا .

شیانی رێبەری هەرگاڤ شوێنی سەرپۆشی کارایی رێکخراو و تاکەکەس دیاری دەکات. گەر ئاستی توانایی رێبەر بەرز بێت، سەرپۆشی رێکخراویش بەرزە و گەر رێبەر یان رێبەری توانایی نەبێت، دەست و پێی رێکخراوەکەش دەبەستێتەوە. بۆیە رێکخراوەکان لە کاتی سەرهەڵدانی تەنگەژە و قەیراندا بە شێوەیەکی سروشتی دوای رێبەرانی نوێ دەگەرێن. کاتێک حیزبێک تووشی هەڵبەز و دابەزی زۆر دەبێت، گۆرینی رێبەرایەتی ویستێکی سروشتی و نووژەنکردنی ئەو پێویستیەکی بنگەهینە. هەرچۆنێک کە گەر لە وڵاتێکی دێموکراتیکدا سەرۆک کۆمارێک

نەتوانێت وڵاتێک لە قەیران دەرباز بکات، سەرۆکی نوێ هەڵدەبژێردرێت و لە وڵاتانی تۆتالیتەر دا شۆرش پێک دێت بۆ گۆرانی بنەڕەتی سیستەمی بەڕێوەبەری حاکم .

بەرزکردنەوەی ئاستی سەرپۆشی ڕێبەری تەنیا ڕێگای پێشکەوتنی حیزب و ڕێکخراوەکان نیە. بە بێ بەرزکردنی ئاستی گشتی ڕێکخراو و هێزی پروا بەخۆ و توانایی گشتی ڕێکخراو لەهەموو ئاستەکانی خۆیدا، ڕێبەریەکی بەهیز دەبێتە دورگەیەکی تەنیا لە ناو دەریایەک لە شەپۆلی بەرامبەر بەیەک. بۆیە قاسملوو وێرای هەوڵدان بۆ بەرزکردنەوەی ئاستی ڕێبەری حیزب و پەروەردەی کادیر و ڕێبەرانی داهاتوو بنیاتی پەروەردەی گشتی و سەرانسەری لە ناو حدکادا دامەزراند، کە ئەمرۆش بەداخەوە بە گۆرانێکی زۆر کەم درێژەی هەیە .

ڕێبەرانی راستی ئەو کەسانەن کە بتوانن هێزێکی گشتی جووڵان و دینامیکی پێشکەوتن لە ناو ڕێکخراوەکانیان و خەلك پێک بێنن. ئەمرۆ یەکێک لە گرنگترین لێگەر و چالشەکانی بەردەم ڕێبەرایەتی حدکا دا ئەوەیە کە:

- ئاستی توانایی، پەروەردە و چۆنیەتی و کوالیتەی (کیفیت) کادرەکانی خۆی لە هەموو ئاستەکانی ژیانی حیزبی دا بەرز بکەنەوە و

- خۆیان لە ڕێبەری مرەخەس بکەن. بەو واتایە کە نەوەیەک پەروەردە بکەن کە بتوانن بە بێ ئەوانیش ڕێبەری میراتەکانیان بکەن .

جێبەجێ کردنی ئەو پێویستیانە بە ئاستی مشووری ڕێبەرانی ئەمرۆی حیزبی دێموکرات و ویستی ئەوەی کە ئەوانیش وەک ڕێبوارانی قاسملوو دەیانهەوێ چ میراتێک دوای خۆیان بەجێ بێڵن گرێدراوە.

هونەری ڕێبەریی بەها و بایەخەکان لە ڕوانگەی کەسایەتی قاسملوویەوە

وتاری 4

مرۆڤ لە ناخی خۆیدا هەست بە گرنگی بایەخ و بەهاکان دەکات. شیکردنەوەی وردی بایەخەکان کارێکی ئەستەمە. بایەخ بابەتێکە کە بە زەحمەت بتوانرێت بە شێوەی کۆکنرێت و دیاری کراو شرۆڤە بکرێت. مژاری وا کەرەسەی بیرکردنەوەن. کەوابوو بیری کراوە پێویستی بە روونکردنەوەی مژارەکان دەکات. بۆ ئەوەی نەتەوەیەک ساز بکرێت، پێویستمان بە پێکهێنانی بە مژارە هاوبەشەکانە .

بەهاکان، کۆدەکانی مانیفیستی ئەخلاقی ڕێکخراوەن. بایەخەکان نیشان دەدەن کە ڕێکخراو باوەڕی بە چیە. دیاری کردنی بایەخەکان دەبێتە هۆی بەرز بوونەوەی ئاوات و خۆزگە و چاوەڕوانیەکان. گەر پێشڤەچوونێک لە پێناو گەیشتن بە بایەخەکان نەبێت، ئەمە دەبێتە هۆی ئەوەی کە ئەندامانی ڕێکخراو سستی بکەن و خۆیان لە ڕێکخراو و ناوەندی بریاردان دوور بزانن. ڕێبەریی بایەخەکان لە بڵاوکردنەوە و وەشانی ناو ڕێکخراوەدا دەست پێ دەکات. ڕێبەر دەبێ

بتوانێت بنەماکانی بەهاکان بناسێت، پێویستی ئەوان هەست بکات و لە پێویستی و گرنگی بایەخ و بەهاکان بگات. قاسملوو بە لەبەرچاوگرتنی ئەو راستیە، لە هەوڵی پێکهێنانی ناسنامە و بەها و کۆدەکانی هاوبەشی دێموکرات بوو، بۆ ئەوەی ئەندام بوون لە حیزبی دێموکرات دا هەڵگری پەیامێکی "ئەرزشی" بێت و هەمیش دێموکرات بوون ببێتە بەهایەکی گرنگ لە خەباتی نەتەوایەتیدا. وتەی قاسملوو کە دێموکرات شۆرشگێرە و پێشمەرگە شۆرشگیریکی دێموکراتە لەو روانگەیەوە دەشێ ببیندرێت .

رێبەر لە رێکخراودا دوو ئەرکی لە سەر شانە: یەکەم دەبێ هەلی پێشکەوتن و سەرکەوتن بۆ رێکخراو پێک بێنێت. دووەم ئەوەی کە دەبێ بەجۆرێک رێبەری رێکخراو بکات، کە بتوانێت لە هەلەکان کەڵک وەرگرێت بۆ بە ئامانج گەیشتن. بەشی یەکەم بە گشتی "ستراتێژی" ناو دەبردرێت و ئەرکی دووەم پێی دەوترێت "ئەرکەکانی ئۆپێراتیف ."

بەرێوەبەری بایەخەکان بە واتای دیاری کردنی ناوەرۆکی ئەوانە واتە شی کردنەوەی ئاسۆی رێکخراو، بەرێوەبەری ئامانجە کولتووریەکانی رێکخراوە (ئاستی ستراتێژی)، وزە دان بە ئاستی ئۆپەراتیڤی رێکخراوە و جێگرکردنی بەهاکان لە ئاستی کردەوە دا و هەروەها بەنۆرم کردنی بەهاکانە. بەهاکان هەروەها پرسێکی رێکخراوەیی و رێکخستنین. بە هۆی ئەوەی کە بایەخەکان بۆ تاکی مرۆڤ گرنگن. واتاکان پێوەندیان بە هەستی تاکەکەسەکانەوە هەیە. بایەخەکان وەک ژێنی مرۆڤ ڤان کە زۆرجار دەبنە هۆی رێنوێنی مرۆڤ بەبێ ئەوەی کە کەسەکە هەست پێ بکات یان بە زانینەوە بریاریان لە سەربدات.

ئەو کەسەی کە رێبەری بەهاکان دەکات، ناچارە پێداچوونەوە بە کردار و شێوەی رێبەری خۆی بکات. بە پێچەوانەی رێبەرانی نەریتی رێبەری بەهاکان، شێوازی رێبەریەکەی شێوازی رێبەری بە کۆمەڵە. رێبەری بەهاکان، رێبەرێکی خۆ ناوەند بین نیە و رێبەری دەکاتە پردێک بۆ پێکهێنانی هەست و باوەڕی هاوبەش. لە میتینگی گەورەی مەهاباد، کە لەودا چالاکی ئاشکرای حدکا راگەیاندرا، دکتۆر قاسملوو لە میتینگەکەدا، لە وەڵامی "بژی قاسملوو"ی خەڵک دا داوا دەکات کە ناوی ئەو نەهێنن و دروشمی "بژی دێموکرات بدەن". ئەو هەروەها بۆ ئەوەی تاکپەرەستی هەروەک لە پێرەوی ناوخۆی حدکادا هاتووە، بە مەحکووم دەزانێت، داوا دەکات کە وێنەکانی لە بنکەکان و نووسینگەکانی حیزبی نەدرێت. ئەم نەریتە ئەمڕۆشی لە گەڵ بێت، لە ناو بنەماڵەی دێموکرات دا – هەرچەند بە لاوازیش بێت – بەرێوە دەچێت و کولتووری تاکپەرەستی و گەشە سەندنی دێکتاتۆری لە ناو حیزبی دێموکرات دا نەیتوانیوە جێگای خۆی بکاتەوە و دەسەڵات و ئاڵوگۆری دەسەڵات ببێتە شتێکی بنەماڵەیی و میراتی .

بەرێوەبەری بایەخەکان، شتێکی جیاواز لە بەرێوەبەری رێکخراو و دیاردەیەکی جیاواز لە خودی رێکخراو نیە. بەرێوەبەری بەهاکان پێوەندی هەیە بە هەموو رێکخراوەکە و شێوازی رێبەری، ژینگەی رێکخراوە، کولتووری هەڵسوکەوتی ناوخۆیی و رووبەدەرەوەیی رێکخراوە و هەڵبژاردەکانی، ئامانج و تاکتیکەکانی رێکخراو لە خۆی دەگرێتەوە. بەرێوەبەری بایەخەکان دەبێتە هۆی ئەوەی کە رێبەران بە دڵ و گیانەوە ئەرکی رێبەری جێبەجێ بکەن و کردار و وتەیان هاوساز بن. ئەو دەبێتە هۆی گرێدراوەیی ودەروەست بوون بە رێکخراوە و هەرگاڤ لە کاتی

گۆرانکاریەکانی ڕێکخراوەییدا بەرەورووی لێگەر و چالش دەبێتەوە. ڕێبەری بایەخەاکن دەبێتە هۆی گۆرانی کولتووری بەرێوەبەری، گەشەکردنی ئاستی ڕێبەران و بەرپرسان و پێکهاتنی شێوازە نوێەکان .

کەمتر کەسێک هەیە لە دەیەی هەشتای زایینی دا، پێشمەرگەی دێموکرات بوویێت و دە سیمای دێموکراتی نەخوێندبێتەوە یا خود لە دیواری بنکە و مقەرەکان نەبینی بێت. ئەو دە تایبەتمەندیە کە بە سیمای دێموکرات ناسراون، کۆدی ئەخلاقی و بایەخەکانی دێموکرات بوون، کە تا ئەمرۆشی لە گەڵ بێت، بەهای گرنگ و جێی سەرنجن. قاسملوو وەک داهێنەری ئەو بنەما ئەخلاقی و تابلۆی ئێتیکی و ئەخلاقی لە ناو دێموکرات و بزاڤی نەتەوایەتیەدا، ئەو بنەمایانە هاوکات لە گەل گەشەسەندنی ڕێبەری بەهاکان لە ولاتانی ژاپۆن و ئوروپا بەرەو کوردستان هێناو بەو شێوەیە دەیهەویست ئاسەواری چاکی بەجیهانی بوون و خۆ ڕێکخستن لە ناو بزاڤی کورد دا گەشە پێ بدات. ئەمرۆ بەداخەوە ئاسەوارێکی زۆر لە سیمای دێموکرات بە شێوەی چالاک دیار نیە و سەرەرای ئاڵوگۆری زۆری کۆمەڵایەتی، هاتنە کایەی نەوەیەکی نوێ و گەشەکردنی گشتی کۆمەڵگا، دە سیمای دێموکرات تەنیا جاروبار ئاماژەی پێدەکرێت و هەوڵ بۆ دەوڵەمەندتر کردن و قووڵتر کردنی دەدرێت .

لێکۆلینەوەکانی زانستی ڕێبەری دەسەلمێنن کە زۆر لە تایبەتمەندیەکان لە هەموو بارودۆخێکدا بۆ ڕێبەر و ڕێبەری گرنگن. یەکەم ئەوە کە ڕێبەر دەبێ جێ پروایێت. دەبێ وەک قسەکانی خۆی بژیت. ڕێبەری تەنیا هەڵسوکەوتی فەرمی و فەرماندان نیە. ڕێبەری جۆری بوونی مرۆڤە. ڕێبەری راستگۆ تەنیا ئەو شتەی کە راستە دەدوێت و مرۆڤەکان کاتێک پروا بە ڕێبەر دەکەن کە وتەکانی بە وتەی دکتۆر سەعید شەرەفکەندی جێگری بەهەقی دکتۆر قاسملوو "شکڵێکی ماددی و دەستگر بە خۆیەوە بگرێت ".

تایبەتمەندیەکی دیکە کە لێکۆلینەوەکان دەسەلمێننن دەبێ ڕێبەر هەیبێ ئەوە کە بزانێ هێزی ژێر ڕێبەری خۆی بەرەو کوێ ڕێبەری دەکات. ئەوەکە "واقع بین بین"، "چاوەرێ بین با بزانین چی دەبێت"، "هەڵوێستی خۆمان دوای رووداوەکان دەربپرین"، "سەرمایەگوزاری لە سەر کەسانێک کە دڵنیا نیت، بۆ حیزب دەبنە مال (بخوێنە دەبنە دەروێشی خۆت) چاک نیە" ... و زاراوەگەلێکی دیکە کە بەداخەوە لە مووددەعیانی جێنشینی دکتۆر قاسملوو دەبیسترێت، ڕێبەری نیە بەڵکوو دێماگۆژی و بەفێروودانی هێز وتوانای حیزب و گەلە. سێهەمین تایبەتمەندی دیکەی ڕێبەریی بایەخەکان ئەوەیە کە ئەو دەزانێت چی دەکات. بەرلەوەی کە بمانهەوێ سواری پاسێک بین، دەمانهەوێ دڵنیابین لەوەی کە شۆفێرەکە کەسێکی جێی پروا، شارەزا، تەندروستە و مادەی هۆشبەر یان ئەلکۆهۆلی بەکار نەهێناوە. جیا لەوە دەمانهەوێ بزانیک پاسەکە بەرەو کوێ دەبات. داخوا شارەزای رێ و شوێنی لێخورێن بەتایبەت لە جادە شاخاویەکانی کوردستاندایە یان نە. قاسملوو خاوەنی ئەو سێ تایبەتمەندیە گرنگە بوو و بۆیەش گرنگی میراتی هزری و شێوازی ڕێبەری ئەو هەرچی لە مێژووی تیرۆری ئەو دوور دەکەوینەوە، زیاتر دەردەکەوێت و "بێ قاسملوویی" زیاتر هەست پێ دەکرێت .

ڕێبەرێک بیهەوێ ڕێکخراوەکەی بەرەو داهاتوو ڕێبەری بکات، دەبێ خۆی بۆ ڕێبەری کولتووری و چاندی ئامادە بکات. بۆ ئەوەی بتوانین بەو ئامانجە بگەین دەبێ زاراوەی "کولتوور و چاند" لە ناو ڕێکخراودا جێ بگرێت و لە مەیدانی کردەوەدا خۆی نیشان بدات. چاند یان کولتووری ڕێکخراوەیی چۆنیەتی هەڵسوکەوتە، شێوەی کارو چالاکی ئەندامانی ڕێکخراوە و ئەندامان لەو کولتوورەدا خۆیان لە ناو بنەماڵەی خۆیان هەست پێ دەکەن. لە سەردەمی ڕێبەری قاسملوودا بەشێکی زۆر لە باسەکانی پێوەندیدار بە کولتووری ڕێکخراوەیی ڕێنیشاندەر و ئایدیالی ڕێکخراوەیی و کۆمەڵایەتی دەبیندران. ئەمڕۆ کێشەی ڕێبەری لە ناو حدکادا لەوەدایە کە بنەماکانی بایەخەکانی جێی باوەڕی ئەندامانی بنەماڵەی دێموکرات و شێوەی هەڵسوکەوتی ڕێبەران لە دژایەتی لە گەڵ یەکتردان و حیزبی دێموکرات لە ناو قەیرانی کولتووری دا دەژیت. قەیران بەو واتایە کە زۆر شتی پێوەندیدار بە ژیانی ڕێکخراوەیی کۆن بوون و پێویستیان بە گۆڕان هەیە. ئامانج لە ڕێبەری ئەوە کە ڕێکخراو گۆڕانکاری بەسەردابێت بەرلەوەی کە "ناچار" بە گۆڕانکاری بکرێین .

بیست و پێنج ساڵ دوای تیرۆری دکتۆر قاسملوو و هاوڕێیانی، ئەمرۆ لە هەمووکات زیاتر حیزبی دێموکرات پێویستی بە گفتگۆی دۆزینەوە، کۆنکرێت کردن و شی کردنەوەی بنە بەها و بایەخەکانی خۆی هەیە. لە نەبوونی بەها هاوبەشەکان یان بە وتەیەکی ڕوونتر لە قەیرانی بایەخەکاندایە کە حیزبی دێموکرات تووشی لێکدابڕان، پەراوێزخران و پەراوێز کەوتنی ئەندامان، لایەنگران و چالاکانی خۆی بووە. لە گفتگۆی پێوەنیدار بە بایەخەکاندا دەبێ بەردی بناغەی بەها هاوبەشەکان بە شێوەیەک دابرێژرێن کە زۆربەی ئەندامانی کۆمەڵگا خۆی تێیدا ببیننەوە و بە بەهای هاوبەشی خۆیان بزانن. کۆمەڵگا لە دەوری بەها هاوبەشەکاندا کۆ دەبێتەوە. بۆیە دەشێ جیا لە بەها تایبەتیەکان، بەها هاوبەشەکان بدۆزرێنەوە و بەهێز بکرێن. ئەمرۆ جێی خۆیەتی بزانین داخوا ئەو کەشەی بە سەر ریزەکانی حیزبی دێموکرات دا حاکمە، پرسی بایەخ و بەهاکانە یا خود نەریتێکی بەرژەوەندی خوازانەی کەسانێکە کە وشەی "گۆڕان" بۆیان ترسناکترین دیاردەیە؟

قاسملوو ڕێبەرێک بۆ پێگەیاندن

وتاری 5

لە مێژووی کۆمەڵایەتی خەڵکی کوردستاندا ڕێبەرانی زۆر دێن و دەڕۆن. لە ناو ئەو ڕێبەرانەدا نموونەی زۆرمان بەدەستەوە نیە کە توانیوێتان لەو هەلومەرجە سەختانەی خەباتی ڕزگاری خوازانەدا ڕێکخراوی خۆیان بە شێوەیەک پێگەیاندنبێت کە بۆماوەی درێژ سەرکەوتوو و جێی هیوای زۆربەی خەڵک بن. بەڵام قاسملوو بەو شێوەیە لە کاری خۆیدا سەرکەوتوو بوو. بە خوێندنەوەی شێوە و مێتۆدی ڕێبەری قاسملوو بۆمان دەردەکەوێت فەلسەفەی ڕێبەری ئەو لەسەر بنەمای بارهێنانی ڕێبەری پێگەیشتوو دامەزراندنی کاری تیمی و بەکۆمەڵ بووە کە

ئەمرۆش سەرەرای هەموو کەندوکۆسپەکانی سەر رێگای خەبات و هەموو ئەو رەخنانەی کە لە سەر رێبەرایەتی حیزبی دێموکرات هەن، بە میراتگری لە قاسملوو و ناوی قاسملوو حیزبەکەیان رێبەری دەکەن .

ئەمرۆ لە هەلومەرجی سەرهەڵدانی هەرچی زیاتری پلۆرالیزمی سیاسی – کۆمەڵایەتی لە کوردستان، هیچ گارانتیەک نیە کە حیزبی دێموکرات هەروا جێی متمانە و سەرنج خەڵک بمێنێتەوە. کەسان و رێکخراوی دیکە هەن کە لەوانەیە جێی پێیان لە ناو کۆمەڵانی خەڵکدا بەرفراوانتر لە نفووزی ئیستای حدکا بکەنەوە. لە ژێر گوشاردایە کە مرۆڤ هەوڵ دەدات باشترین راندمانی هەبێت و بۆیە هیچکات لە مێژووی حیزبی دێموکرات دا وەک ئێستا پێویستی بە رێبەرانی کاریگەر نیە. لە ژیاندا هەرکەس لە ئێمە بە شێوەیەک رۆڵی رێبەری دەگێرێت، بۆیە فێربوونی شێوازی قاسملوو فێربوونی مێتۆدی ژیانی ئەو وەک مرۆڤێک دەتوانێت یاریدەرمان بێت لە بەرەوپێشبردنی خەبات و گەشە سەندنی کەسایەتی خەباتگێردا.

قاسملوو لە شێوەی خەباتی خۆیدا رەساڵەتێکی تایبەت هەڵبژاردبوو. بۆیە ئەگەر لە هاورێیان، هاوکاران و تەنانەت رکەبەرانی قاسملووش پرسیار بکرێت، وەڵامی هەموویان ئەوە دەبێت: کە ئەو لە پێناو ئامانجەکەیدا خۆی کردە قوربانی. ئەوەی کە قاسملووی لە هاوسەنگەران و قوتابیانی خۆی جیادەکردەوە پرواى قووڵی بە بایەخ و نرخەکانی هەڵبژێردراوی خۆی و ئاسۆیەک بوو کە لە ناو حیزبەکەیدا وێنا کردبوو. ئەو رێبەرانەی کە پروایان بە رێبازیان هەیە، گرێدراوەتر و دەروەستن بە ئامانجەکانیان و وێنەی گەورەیان لە پێش چاوە کاتی داڕشتنی پلانی کاریان. کێشەی زۆر لە رێبەران ئەوەیە کە بۆخۆیان رەساڵەتێکی تایبەتیان هەڵنەبژاردووە. رێبەر واتە جووڵاندنەوەی رێبواران بۆ یەک ئامانج – بۆ رێگایەکی روون .

بۆ ئەوەی خەونێک وەدی بێت، پێویست بە باوەرێکی قووڵ و ئیمان بەو باوەڕانە دەکات کە رووناکیدەری رێگەی جۆڵانەوەن. کەسێک کە لە دوورەوە تەماشاچی تیمێکی سەرکەوتوو بێت، لەوانەیە پێی وابێت کە لەوانەیە رەزمی سەرکەوتنی ئەوانە بوونی هەندێک کتێبی رێنوێی، کارمەندی شارەزاوە گرێدراوە. بە بێ ئەوەی کە ئەو شتانەی سەرەوە ئاماژە پێکران کەم رەنگ بکرێنەوە، بوونی رێبەر و رێنوێنێکی بەهێز کە بتوانێت وزەی پێکەوەبوون و پروابەخۆبوون لە ناو ئەواندا گەشە پێبدات، سەرکەوتنی ئەو تیمەکارە بۆ درێژخایەن مسۆگەر نابێت. ئەوەی کە دەبێتە هۆی پێشکەوتنی رێکخستنێک تەنیا زانین و کارناسی نیە، باوەڕی قووڵ بە رێبازە. ئەوە باوەڕەکانن کە کارسازن، باوەرەکانن کە بەرهەمهێنەرن. پروای رێبەران یەکجار زۆر گرنگە، چونکە ئەوانن کە پیادە دەبن و لەناو خەڵکدان.

کێک لە وانەکانی قاسملوو بۆ درێژەدەرانی رێگای ئەو مێتۆدی رێبەری بە راهێنەرانەی ئەو بوو. رێبەری لەو جۆرە رێگای پێشکەوتن، سەرنجدان و کۆنسێنرێت (تمرکز) بۆ کارایی هێزەکان، رێنوێنی هەموو چالاکیەکانە بەرەو ئامانج. بەبێ نفووزی هەستیاری ڕاهێنەر، باشترین و بەهۆشترین کادرەکانیش سەرکەوتنێکی ئەوتۆ ناتوانن بەدەست بێنن. ویستی سەرکەوتن دەبێ لە کەسایەتی رێبەردا بەهێز بێت و وزەی ئەرێنی بە دەوروبەری ببەخشێت. گەر خوازیاری تەواویەت (کمال) نەبی ناتوانی باشتر لەوانی دیکە بی. دیاری کردنی ئامانجێکی روون و کشانی هێلەکانی پێگەیشتن و شرۆڤەکردنی رۆڵەکان، ئەرکی هەر رێبەرێکی بەمشوور و لێهاتووە.

رەنگە یەکێک لە بەرچاوترین رەخنە کە دەکرێ لە رێبەرانی ئەمرۆی حیزبی دێموکرات بگیرێت، ئەوەیە کە ئەوان پییان وایە، ئامانجەکانی حیزب بۆ هەمووان ناسراوە و دوای بریارەکانی کۆنگرە یا خود کۆمیتەی ناوەندی و دەفتەری سیاسی پێویست بە شی کردنەوە نەبێت و پریارەکان بەو

شێوەیەی کە هەیە دەشێ جێبەجێ بکرێن. هەڵەیەک کە بووتە هۆی پێکهاتنی مەودایەکی زۆر نێوانی ئەندامان و بڕیاربەدەستان. ڕێبەر دەبێ ئامانجەکانی بە جوانی بۆ هەموو کەس شی بکاتەوە و ئەندامان لە بڕیارەکە ئاگادار بکاتەوە. هەموو دانیشتنێک دوای بڕیاردان و باسکردن لە هۆ و فەلسەفەی بڕیارەکان ئەندامان ئاگادارتر دەکات و هەستی هاوبەش بەرز دەکات و دوای هەر کۆبوونەوەیەکی لەو چەشنە ئەندامان ئامادەتر و بەورەترن بۆ جێبەجێ کردنی ئەرکەکانیان. دکتۆر قاسملوو لە ماوەی ڕێبەری خۆیدا، سەرەڕای هەلومەرجی ئەستەمی ئەو کات، هەمووجارێ ویستوویەتی هەم ئەندامانی ڕێبەری و هەمیش تەواویەتی کادر و پێشمەرگەکانی حیزب لە بڕیارەکان و پرۆسەی بڕیاردان ئاگادار بکاتەوە و ئاستەکانی خوارەوەی ئۆرگان بەشداری بکات لە ڕەوتی بڕیارداندا .

ئەوەی کە لە دەورانی ڕێبەری قاسملوودا بووبەهۆی سەرکەوتن و پێشڤەچوونی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران، هەستی زۆر بۆ پێکهێنانی سیستەمی ڕاهێنان و ئەو سیاسەتانەی بوو هاوتەریب بوو لە گەڵ بۆچوونی تەواویەت خوازی بۆ ئەوەی هەمیشە باشترین ئاڵترناتیڤی پێ بێت بۆ کۆمەڵگا و چارەسەری سیاسی. ئەگەر مرۆڤ بیهەوێ تەقە لە خاڵێک بکات، دەبێت ناوەڕاستی ئەوخاڵە بکاتە نیشانە. گەر مرۆڤ خاڵی ناوەڕاست نیشانە بگرێت و تیرەکە بە هەڵە بڕوات، دیسانیش لە ئامانجەکە کەوتووە. بەڵام ئەگەر هەموو ئامانجەکە نیشانە بگرێت، لەوانەیە تیرەکە بە هەڵە بڕوات. فەلسەفەی قاسملوو لە دیاری کردنی ئامانجی دوارۆژی حیزب، دروشمی ستراتێژی، قەوارە و دامودەزگاکانی حیزبی نیشانەکردنی ناوەڕاستی خاڵەکە و فۆکۆز کردن لەسەر ئەو ئامانجانە بوون کە بۆ حیزب ناسنامەخوڵقێنەر و بەهاکانی هەموو چین و توێژەکانی کۆمەڵگا بە بایەخەکانی خۆی دەزانی. ئامانجی ئەو بەرەو دوارۆژ بوو .

مرۆڤی بێ ئاسۆ و چاوەڕوان، لە ناو دەچێت. لێگەر و چالشێک، کە ئەمرۆ ڕێبەرانی دێموکرات لە گەڵی بێ ئاسۆیی سیاسی و کۆمەڵایەتی بەهیزە کە بتوانێت قاسملوو ئاسا ڕەچەلەکشکێن و هەرلەوکاتەدا جێی سەرنجی کۆمەڵانی خەلک بێت. لەو سەردەمەدا دەبێ ڕێبەران بە ئاسۆبینین و بۆچوونی بەهێزەوە بن، دەنا لایەنگرانی خۆیان بەرەو هەڵدێری نسکۆ دەبەن. گەر جگە لە شانازیەکانی ڕابردوو شتێکیان بۆ بەرز کردنەوەی ورەی لایەنگرانیان لە کاتی تەنگانەدا بەدەستەوە نەبێت، بیروباوەڕی لایەنگران لە کاتی وادا ناتوانن لە بەرامبەر لێگەڕ و چالشەکاندا خۆڕاگری بکەن. قارەمانانی سەرەکی خەبات دەزانن کە لەڕەوتی خەباتی درێژخایەندا زۆرجار ناچار دەبن شکست بخون، بەڵام ئەوان بە دەیانجار خەون و ئاواتەکانی خۆیان لە بەرچاوی خۆیان زیندوو کردۆتەوە بۆ ئەوەی بەبوونی ئەو بۆچوون و ئاسۆبەرزانە لە کۆسپەکان بەجێ بێلن و بەهێز بن بۆ بەدەست هێنانی سەرکەوتن.

ئەمرۆ زۆر پێویستە ڕێبەرانی ئێمە بە بۆچوونەکانی خۆیاندا بچنەوە و ڕێگاکانی گەیشتن بە ئامانج بخەنە گفتگۆ و بەشێوەیەکی کۆلێکتیف نەخشە ڕێگای سەرکەوتن دابرێژرێت. بە تێپەربوونی کات، گەیشتن بە سەرکەوتن یان لە نیوە ڕێگەدا بەجێ مان، گرێدراوە بەوەیە کە ڕێبەرانی حیزبی دێموکرات چۆن دەتوانن بیروباوەڕی سیاسی خۆیان بکەنە هاندەرێکی بەهێز و یەکگرتووخوازانە بۆ ئەندامان و لایەنگرانیان. دوا قسە ئەوە کە گەڕانەوە بە دواوە و باسی سەرکەوتنەکانی قاسملوو کردن بەس نیە، دەبێ بۆخۆمان پلەکانی سەرکەوتن بپێوین و بزانین نە سەرکەوتن هەتا هەتاییە و نە شکست و دانپێنان بە سەرنەکەوتوویی و شکست مەرگهێنەر.

ڕێبەری ڕاستی تواناکانی دەوروبەریان بە هێز دەکات

قاسملوو و پەروەردەی کادر

وتاری 6

پشتیوانەی هەر مرۆڤێکی بە توانا، کەسانی بەتوانای دیکەن کە نابینرێن (پەندی پێشنینیانی چینی)

جیهان لە سەر بنەمای یاسای ئانترۆپی یان لە ناوچوون دامەزراوە. مرۆڤ تەنیا بوونەوەرێکە کە بە توانای خۆی دەتوانێت لە بەرامبەر ئەو دیاردەیە ڕادەوەستێت و لەناوچوونی خۆی کۆنترۆل دەکات و ڕێگای ئاوەدانکردنەوە و سەرکەوتن بە سەر ئەو یاسایە بدۆزێتەوە. جیهان بە دەستی ئەو مرۆڤانە ئاوەدان دەکرێت، کە ورەیان بەرزە، ئاواتەکانیان لە ئاسۆکانی دوور دەفڕن و مێشکەکانیان پەروەردەکراوە و دڵیان پڕە لە خۆشەویستی ژیان و دەستی بەتوانا و هەڵسووریان هەیە.

لەبەر ئەوەی کە مرۆڤ بوونەوەرێکە کە دەبێ کەندوکۆسپی زۆر لە ڕەوتی ژیانی خۆیدا ببینێت، کەسانی ژیر ئەو ڕێگا دوورە بەتەنیا نارۆن و هەوڵدەدەن هاوڕێی ڕێگا بۆ درێژەدان بە ڕێگای خۆیان بدۆزنەوە. ئەوان لە تواناییەکانی خۆیان کەڵک وەردەگرن بۆ یارمەتیدان بەوان و دۆزینەوەی تواناییەکانی هاورێیانیان. بۆ ئەوەی ئەوانیش بە توانا بن و ڕێگا سەربەرزانە بپێون. دکتۆر قاسملوو ڕێبەرێک بوو لەو چەشنە. ئەو هەوڵی دا، خەباتی کرد بۆ ئەوەی لەو ڕێگایەدا کەسانێک پەروەردە بن، پێ بگەن و خەڵکانی دیکە پێ بگەیەنن.

قاسملوو هەروەک لە وتەکانی لە سمیناری باسێک لە سەر ڕێبەری و مودیریەت و کورتە مێژووی ڕێبەرایەتی حیزب لە بەهاری 1989دا چەند مانگ بەر لە شەهیدبوونیدا دەر دەکەوێت، کەسێک بوو کە ڕەمزی سەرکەوتنی لە بوونی بەڕێوەبەرانی بەهۆش و کۆ کردنەوەی تواناییەکان لە دەوری خۆیدا دەزانی. بە وتەی ماکیاوێلی: " یەکەم شێوازی بەراورد کردنی هۆشی ڕێبەر سەیرکردنی کەسانی دەوروبەری ئەو ڕێبەرەیە." بە پڕوای قاسملوو ڕێبەرانی گەورە و بەڕێوەبەرانی سەرکەوتوو لە توانایی و شارەزایی خەڵکانی دیکە ناترسن و هەست بە هەڕەشە ناکەن. بەڵکوو لەو بڕوایەدابوو لە جیهانێک کە دەبێت بە کەمترین دادە زۆرترین بەهرە وەرگری، دەبێ تیمی بە توانا پێک بێن .

ئەندرۆ کارنگی (Andrew Carnegie) بازرگان و یەکێک لە ڕێبەرانی ڕێکخراوە خێرخوایەکانی ئەمریکا لە سەرەتای سەدەی ڕابردوودا دەڵێت: " هەنگاوی گەورە لە پێناو گەشەپێکردن و بەرزبوونەوەی ئاستی کەسایەتی خۆت، زانینی ئەو ڕاستیەیە کە بە جیاتی کردەوەی تاک، بە یارمەتی کەسانی دیکە دەتوانی هەر ئەرکێک بە باشترین شێوە بە ئەنجام بگەیەنی". ناوبراو

ئاواتی ئەو بوو لە سەر گۆڕی بنووسرێت: " لەو شوێنەدا کەسێک ئارامی گرتووە کە ئەوەندە بە مشوور بوو کە کەسانێک کە لە خۆی شارەزاتر بوون بۆ کار وەردەگرت". ئەسڵی "داڕشتنی پلان و بڕیاردان لە هەموو ئۆرگانەکانی حیزبی دا بە کۆمەڵە و تاکرەوی و سەرەڕۆیی لە ناو حیزب دا جێگەی نیە"، کە لە پێڕەوی ناوخۆی حدکا دا هاتووە لەو باوەڕەی قاسملووە سەرچاوە دەگرێت .

بە چاوخشاندنێک بە ڕەوشی سەرکەوتووترین ڕێکخراوەکان لە جیهان و ناوچەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست و تەنانەت ڕێکخراوە کوردستانیەکانیش بۆمان دەردەکەوێت کە سەرکەوتن کاتێک مسۆگەرە کە ڕێکخراو بەجیاتی پشت بەستن بە تاکە ڕێبەرێک، خاوەنی ڕێبەریەکی بەهێز و بەرفراوان بێت. سەرکەوتن هیچکاتێک لەنەکاو و بە شانس و بەخت نیە. سەرکەوتووترین ڕێکخراوەکان ئەو ڕێکخراوانەن کە ڕێبەرانیان لە توانایی و بەڕێوەبەریی کەسانی شارەزا و بەتوانا کەڵکیان وەرگرتبێت. بە وتەی فرێد مانسک جۆنیووڕ" (Fred A. Manske) باشترین ڕێبەر کەسێکە کە ئەوەندە پەرۆشی پەروەردەی کەسان بێت کە هەوڵ بدات، هاوکارانی لە بواری زانیاری و توانایی دا لەوی چاکتر بن". جۆن ماکسوێل (John maxwell) کە یەکێک لە بەناوبانگترین نووسەر و مامۆستای ڕێبەریە لەو پێوەندیەدا دەڵێت: "سەرکەوتنی ڕێبەر دەکرێت لە لانی زۆری بەهرەوەرگرتنی ئەو لە دەوروبەری پێناسە بکرێت ."

لە شێوەی پەروەردە و هەڵسوکەوتی قاسملوو لە گەڵ هاورێیانی ئەو فەلسەفەیە بەروونی بەرچاو دەکەوت کە " ژمارەی "یەک" بچووکتر لەوەیە کە لەبەرامبەر "زۆر"دا سەرکەوتوو بێت. بۆیە لە هەموو کردەوەیەکدا، چ لە ئاستی ڕێکخراوەیی، و ئاستی ڕێبەری و جێبەجێ کردنی ئەرکەکانی دا هەوڵی داوە کەسانیکی شارەزا دەوروبەری خۆی کۆبکاتەوە، هانیان بدات بۆ پێگەیشتن و بوون بە ڕێبەرانی دوارۆژ .

ئەمرۆ بە هۆی هەلومەرجی داسەپاو بەسەر بزاڤی نەتەوایەتی لە ڕۆژهەڵاتی کوردستاندا و قیرانی پرواو ڕێبەری لە ناو حیزبەکانی کوردستانی بەتایبەت حیزبی دێموکرات دا، کاری بەکۆمەڵ و کەڵک وەرگرتن لە تواناییەکانی شارەزایان و پسپۆران سەرەرای بەرزبوونی ئاستی تێگەیشتوویی و پێگەیشتوویی و شارەزایی ئەندامانی کۆمەڵگا لە ئاستێکی زۆر نزم و لاوازی خۆیدایە. مێژوو، فەرهەنگ و دابونەریتەکانی کوردی دژی کاری بەکۆمەڵ نێن. گلەیی زۆربەی شاعیران و نووسەرانی کورد لە نەبوونی یەکیەتی لە نێوان ریزەکانی کورد و ڕێبەرانیانەوەیە. سەرەرای هەموو ئەوانە لە مێژووی کورد و کوردستاندا کۆمەڵ و ڕێکخراو بە پێی هەلومەرجی سەردەمی خۆی جێگای تایبەتی هەیە. ئەوە گرووپێک لە کوردەکان بوون کە بەکەمترین کەرەسە و ئیمکاناتەوە بە ڕێبەری سمایل ئاغای سمکۆ، بەشێکی هەرەزۆری باکووری کوردستانیان رزگار کرد و بۆ چەندین ساڵ حکوومەتێکی سەربەخۆیان دامەزراند. بەرهەمی کاری گرووپی بوو کە حیزبی دێموکراتی کوردستان کە لە ماوەی شەش مانگ دوای دامەزرانی دا بتوانێت کۆماری کوردستان دامەزرێنێت و بەرهەمی کاری گرووپی بوو کە حیزبی دێموکرات دوای پاشەکشەی نزیک بە سی ساڵ، دیسان توانی لە سەرانسەری کوردستاندا ببێتە هێزی پێشرەو و لە ژێر ڕێبەری قاسملوودا بوو کە ئەو حیزبە بە هەڵبژاردنی دروشمی پێشکەوتوونخوازانە و ناسنامەیەکی تایبەت بە حیزبی دێموکرات ببەخشرێت .

هەروەک لە پەندی پێشنینیانی چینی دا هاتووە: " پشتیوانەی هەر مرۆڤێکی بە توانا، کەسانی بەتوانای دیکەن کە نابینرێن"، لە راستیدا کاری بەکۆمەڵ هۆی سەرەکی سەرکەتنەکانە .

بیست و پێنج ساڵ دوای نەمانی قاسملوو، ئەندامەتی لە دەستەی ڕێبەری حیزب بووتە بایەخ و بەها و بەهای ڕێبەری لە ئاستی گشتی دا دابەزیوە. چالش و لێگەرێک کە ئەمرۆ لە بەرامبەر ڕێبەریی حیزبی دێموکرات دا هەیە ئەوەیە کە چۆن بتوانرێت شوێنی ئەو بایەخانە بگۆرێت و بزانێت کە "پرسیاری سەرەکی لە بوونی گرووپەکاندا نیە، بەڵکوو پێوەندی بەوەیە هەیە کە ئەندامانی تیمی بەڕێوەبەری چۆن دەتوانن کاریگەرتر بن و بەشداری بکەن لە سەرکەوتنی گشتی دا." وەبیرهێنانەوەی ئەو ڕاستیەش جێی خۆیەتی کە بە وتەی لیندون جانسۆن سەرۆک کۆماری کاتی وڵاتە یەکگرتووەکان "هیچ کێشەیەک نیە کە نەتوانین پێکەوە چارەسەر کەین، بەڵام زۆر کەمن ئەو کێشانەی کە بەتەنیایی و بە یەک کەس و لایەن جێبەجێ بکرێن.

گۆڕینی کۆمەڵگا پێویست بە بیرکردنەوەی جیاواز دەکات

وتاری 7

نووسەری ئەمریکی زیگ زیگلار (Zig Giglar) دەڵێت: "لانی زۆری بەهرە لە تواناییەکانی تۆ، وەک سەرکەوتنی تۆیە". لە ڕوانگەی دکتۆر قاسملوویەوە سەرکەوتنی ڕێبەر واتا بەهرە وەرگرتنی لانی زۆری سوودمەندی هاوڕێیانی لە بەهرەکانی ئەو. بۆیە دکتۆر قاسملوو بۆ ئەوەی توانییێت ئاستی زانیاری گشتی لە ناو ئەندامانی ڕێبەری دا زیاد بکات و لە لایەکی دیکەوە ئاستی بەشداری لە کاری ڕێبەریدا بەرفراوان بکات، هەوڵی دا بە دوو شێوەی ئاسۆیی و ئەستۆونی ئەو کارە ئەنجام بدات: لە لایەک بە جێگرکردنی ئەندامانی کۆمیتەی ناوەندی و دەفتەری سیاسی لە پێرەوی ناوخۆیی حیزبی دێموکرات دا ئاستی بڕیاردانی سیاسی لە بازنەی چەند کەسیەوە بۆ تیمێکی چەندیک نەسی بەرفراوان کرد و لەلایەکی دیکەوە هەوڵی دا ئەرکی ڕێبەری بکاتە کارێکی تیمی و ژمارەیەکی زۆر بەشداری بکات لە پرۆسەی بڕیاردانی سیاسی و ڕێبەری کردنی جوڵانەوەدا و بە پێکهێنانی دەفتەری سیاسیش جێبەجێ کردنی بڕیارە سیاسیەکان و ئەرکەکانی سیاسی ئەسپێردراو بە شێوەی دام و دەزگا لە ناو حیزبدا "نەهادینە" بکات. لە گەڵ ئەمەش بۆ ئەوەی کە بازنەی ڕێبەری بازنەیەکی داخراو نەبێت، زانیاری و شارەزای پرۆسەی بڕیاردان بە شێوەی پرۆسەیەکی پەروەردەیی لە ناو حیزبدا جێ بگریت، و هەروەها لە تواناییەکانی کەسانی دیکەش کەڵک وەرگیرێت، لە پێرەوی ناوخۆی حیزب دا ڕاوێژکار یان موشاویری کۆمیتەی ناوەندیش دیاری کران، کە هەرچەند ڕۆڵی ڕاستەوخۆیان لە بڕیاردان دا نەبوو، بەڵام ئاڵقەیەکی پێوەندی بەهێز بوون بۆ سورانی ئەزموون و شارەزایی ڕێبەری لە ناو کۆمەڵگایەک دا کە بە شێوەی نەریتی بار هاتبوو. لەو پێوەندیەدا ئاندرێ کارێنگی (Andrew Carengie) وتەیەکی سەرنج ڕاکێشی هەیە کە دەڵێت: " دەمهەوێ لە سەر بەردی گڵکۆم بنووسرێت: لێرە کەسێک خەوتووە کە ئەوەندە بە مشوور و خەمخۆر بوو کە کەسانێکی بۆ کار وەردەگرت کە لە خۆی شارەزاتر و زاناتر بوون." ئاواتی بەرزی قاسملووی ڕێبەر ئاوابوو.

سی.جێن والکێس (C. Gene Wilkes) لە پەرتووکی مەسیح (Jessus on Leadership) لە ڕوانگەی ڕێبەریەوە نیشان دەدات، کە هێزی ڕێبەری تەنیا پێوەندی بە جیهانی بازرگانی و سیستەمەکانی سیاسی ئەمرۆیەوە نیە بەڵکوو خاوەنی مێژوویەکی دوورو درێژە. بە هەڵسەنگاندنێکی خێرا لە کردەوەکانی قاسملوو لە ماوەی نزیک بە بیست ساڵ سکرتێری گشتی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئیران دا دەتوانین بڵێین لە ڕوانگەی قاسملوویەوە:

- تیم یان ئۆرگان بریتیە لە کەسانێک، کە کۆی گشتی ئەوان، سەرچاوەکان، بیرورا و تواناکانیان زیاتر لە تاکەکەسە

- تیم توانایی رێبەر زیاتر دەکات و دەبێتە هۆی کەم کردنەوەی کەموکۆریەکانی. هێز و لاوازی لە کاری تاکە کەسی دا زیاتر بەرچاو دەکەوێت

- تیمەکان دیمەنگەلی جۆراوجۆر لە پێویستیەکان و رێگاکانی گەیشتن بە ئامانجەدیاری کراوەکان روونتر نیشان دەدەن و دەبنە هۆی ئەوەی کە کەسان بتوانن هەلی هەڵبژاردنی زیاتریان هەبێت

- لە کاری تیمیدا هەموو لە سەرکەوتن و شکست خواردن دا بەشدارن. ئەمەش دەبێتە هۆی پەروەردەی راستینی کەسەکان و ئەندامانی رێکخراو بە یەکتر نزیک دەکاتەوە .

- تیمەکان کە لە حیزبی دێموکرات دا بە ئۆرگانەکان ناسراون دەبنەهۆی ئەوەی کە رێبەران بەرپرسی کاروباری خۆیان بن.

- تیمەکان بە شێوەیەکی ئاسانتر لە تاکەکەس دەتوانن ئەرکەکانیان جێبەجێ بکەن

قاسملوو بەو پروایە بوو، گەر مرۆڤ بیهەوێ تواناییەکانی خۆی بەدەست بهێنێت و ئەو کارەی کە وەک "نامومکین" دەبیندرێت مومکین بکات، دەبێ لە ئۆرگانێکدا رێک بخرێت. بۆیە وەک مەرجی ئەندامەتی لە ناو حیزبی دێموکرات دا دەبێ هەرکەسێک لە ئۆرگانێک دا سازماندەری بکرێت ئەم مژارە لەوانەیە بۆ خوێنەر زۆر ئاسایی ببیندرێت، بەڵام راستیە. یاکەکەس لە کێبەرکێ کایە دەکات، بەڵام ئەمە گرووپ و تیمەکانن کە دەبەنەوە .

دوای کارەساتی لە تیرۆری قاسملوو و دکتۆر سەعید بازنەی کۆمیتەی ناوەندی و هەڵبژاردنی راوێژکاری کۆمیتەی ناوەندی زۆرتر بە مەبەستی مسۆگەرکردنی درێژەدانی ئەندامەتی ئەندامانی سەرەکی رێبەری بوو. کولتوورێک کە قاسملوو بۆ جێبەجێ کردنی دەسەڵات پێک هێنابوو بووە بە دێموکراسیەکی ئۆلیگارشی بۆ هەڵبژاردنەوەی دووبارەی بازنەی سەرەکی دەسەڵات. سەرەرای بوونی ئەو تایبەتمەندیانە لە رێبەری قاسملوودا بۆچی کەسانێک کە خۆیان بە قوتابی قاسملوو دەزانن زۆرجار تا ئاستی سێکترایزم تاکرەوی دەکەن؟ بە پروای نووسەری ئەو دێرانە لەو پێوەندیەدا چەند هۆ هەن کە شرۆڤەکردنی ناوخۆیی و دەروون رێکخراوەیی دەتوانێت یاریدەر بێت بۆ تێپەربوون لەو کۆسپانە:

1. خۆپەسەندی (خۆخوازی(

زۆر کەم کەس هەن، کە قبووڵ بکەن هەموو کارێک ناتوانرێ هەمووجارێ بە تەنیا لە لایەن کەسێکەوە ئەنجام بدرێت. پرسیار ئەوە نیە کە داخوا داخوا دەتوانی ئەو کارە بە تەنیایی ئەنجام بدەیت، بەڵکوو کێشەکە لەوەدایە کە کەی ئەندامانی رێبەری دەتوانن ئەو راستیە قەبووڵ بکەن کە ئەوان تاکە رزگاریدەری گەلی کورد نین و تەمەنی زۆر و ژیانی درێژی پێشمەرگایەتی وزەی داهێنان و تێگەیشتن لە سەدەی راگەیاندنی لەوان پریوە. ئاندرێ کارێنگی (Andrew Carengie)لەو پێوەندیەدا هۆشدارمان دەکاتەوە رێبەران رێنوێنی دەکات: " هەنگاوێکی گەورە لە پێناو گەشەسەندن و پێشکەوتنی ئێوە پێویستی بەو راستیە هەیە کە لە جیاتی ئەنجامدانی کاری تاکرەوانە، دەتوانن بە یارمەتی کەسانی دیکە ئەو ئەرکە بە شێوەی جوانتر جێبەجێ بکەن".

بۆ ئەنجامدانی ئەرکی گرنگی نەتەوایەتی و وەدیهێنانی یەکیەتی نەتەوایەتی پێویستە خۆخوازی و تاکرەوی و خۆ مێحوەر دیتن لابرێت رێبەری حیزب دەبێ هەوڵی جیددی بدات بۆ ئەوەی تەواویەتی بنەماڵەی دێموکرات یەک بگرێتەوە .

2. ترس و هەست نەبوونی تەناهی

لە ماوەی بیست و پێنج ساڵی رابردوودا زۆر لە رێبەرانی حیزب بە هۆی ترس لە هەڵەو شکست و نیگەرانی لە بوونی هەڕەشە نەیانتوانیوە حیزبی دێموکرات بەهێز بکەن و ئۆرگانەکانی جۆراوجۆری حیزبی لاوازتر لە پێشوو بوون. بۆیە نەیوانتوانیوە کادری زیاتر بۆ رێبەری چ لە ئاستی ئۆرگانەکاندا و چ لە ئاستی رێبەری سیاسی پەروەردە بکەن. لەوانەیە ماکیاوێلی سیاسەتوانی سەدەی شانزدەهەم بۆیە ئەو رستەیەی وت بێت: "یەکەم شێواز بۆ ئاگاداری لە ئاستی هۆش و ژیری رێبەران ئەوە کە بزانین چ کەسانێک دەوروبەری ئەو کۆبوونەتەوە". لە کوردەواری خۆشماندا پەندێکی پێشینان دەڵێت: "گەر بتهەوێ کەسێک بناسی، پێشتر دۆستانی بناسە " .

ترس و هەستی نەبوونی تەناهی (امنیت) بەرلەوەی کە بەرهەمی لێکدانەوەی لاواز یا خود ئاستی نزمی تێگەیشتنی سیاسی – کۆمەڵایەتی بێت، بەرهەمی کۆبوونەوەی کەسانی لاواز و بەرژەوەندی پارێز لە دەوروبەری رێبەری دان. تەنیا رێبەرانی خۆراگر دەتوانن وزەی و هێزی ئەرێنی بە دەوروبەری خۆی ببەخشێت. بەواتایەکی دیکە رێبەرانی دوودڵ بە دوو هۆیەوە ناتوانن سەرکەون: یان دەیانهەوێ لە سەر هەموو شتێک کە بەرپرسایەتیان هەیە چاوەدێری بکەن یا خود ترسی ئەوەیان هەیە لە لایەن کەسانێک کە لەو شارەزاترن جێگایان لێ بگیرێت. هەر چۆنێک بێت، ئەو رێبەرانەی کە توانایی و لێهاتوویی رێکخراو بەکار بێنن هەوڵەکانی چالاکانی ناو رێکخراو لە ناو بەرن، ناتوانن حیزب و رێکخراوە بەرەو سەرکەوتن رێبەری بکەن .

دکتۆر قاسملوو بە پێچەوانەی ئەو جۆرە رێبەرانە بەو پروایە بوو کە: ئێمە نەتەنیا دەبێ هەموو هێزی فیکری خۆمان بەکار بەرین، بەڵکوو دەبێ لە هەموو تواناییەکانی دیکەش کەڵک وەرگرین بۆ ئەوەی بە بەرزترین ئاستی رێکخراوەیی و بەهرە لە هێزی مرۆڤی خۆمان بگەین".

3. ساویلکەیی

یەکێک لە راوێژکارانی بەناوبانگی کۆشکی سپی جان گیگیان (John Ghegan) نووسراوەیەکی لەسەر مێزی کارەکەی دانابوو کە بریتی بوو لە: "گەر دەبوایە کارێک سەر لە نوێ ئەنجامی بدەم، لە یارمەتی کەسانی دیکە کەڵک وەردەگرم". ئەم نووسراوەیە رەوشی گرووپی سێهەم نیشان دەدات کە گرنگی بە سەرکەوتن نادەن و کاری رێکخراوەیی وبەرپرسایەتی بە جیددی نازانن. ئەوان لە رووی ساویلکەییەوە پروایان بە سەرکەوتن نیە بۆیە بەتەنیا دەست بە هەندێک کار دەکەن.

رزگاری لەو جۆرە کەسانە لە ناو ڕێکخراودا دەبێتە هۆی پێشکەوتنی سەرانسەری ڕێکخراوەکە. ئەوان تێدەگەن کە ئاواتەکانیان لە تواناکانیان بەهیزترە. ئەوان دەزانن کە ناتوانن بە تەنیایی بە ئامانج بگەن بۆیە هەوڵ دەدەن خۆیان لە گەڵ هەلومەرج بگونجێنن. ئەوان بە پێکهێنانی ڕێکخراوە و تیمی جۆراوجۆر سەرکەوتن مسۆگەر دەکەن. بەڵام هەندیکی دیکە تووشی مەرگەسات دەبن و قەت بە ئامانجەکانیان ناگەن. کۆنگرەی چوار و هەشتی حیزبی دێموکرات و چارەنووسی گرووپەکانی پێرەوانی کۆنگرەی چوار و هەروەها شێوەی خۆسازماندان و بەهێز کردنی ڕێبەری حیزب و ڕێکخراوەکانی حیزبی لە دوای کۆنگرەی هەشتی حدکا، نیشانەی هێز و ورە و ئاسۆبینی دکتۆر قاسملوو بوو و نموونەیەک لە گرنگی ئامانج لە بەرامبەر بەرژەوەندیەکانی تاکەکەسی و کورتخایەن بوو.

4. تایبەتمەندی

قاسملوو کەسێک بوو کە گرنگیەکی زۆری بە پەروەردە لە هەموو بوارەکانی ژیانی حیزبی دەدا. لە بەرامبەردا دوای کارەساتی میکۆنۆس پەروەردە و فێرکردن و بەشداری ڕێکخراوەیی لە پێناو گەشەسەندنی کولتووری ڕێکخستنی لە ناو حیزبدا پێگەی خۆی لە دەست دا. لە پووشپەری 2001 کە بۆ ئەنجامی هەندێک ئەرکی حیزبی سەردانی دەفتەری سیاسی حدکام کرد پرسیارم لە یەکێک لە ئەندامانی دەفتەری سیاسی ئەو کاتی حیزب کرد کە بۆچی هیچ فێرگەیەک و پرۆگرامێکی پەروەردەیی بۆ پێشمەرگەکان دانەنراوە بۆ ئەوەی هەم ڕۆژگاریان لە ژیانی کەمپنشینی بگوزەرێت و هەمیش حیزب بتوانێت بۆ دواڕۆژ کادر و ڕێبەری پێویست پەروەردە بکات. لە وەڵامدا وتیان: "پەروەردەی ئەو کەسانە کارێکی بێواتایە، چونکە دوای یەک دووساڵ کە لێرە شت فێربن، لە ناو حیزب دا نامێنن و نابنە ماڵ بۆ حیزب ".

هەندێک کەس لە رووی تایبەتمەندی کەسی خۆیەوە پروای بە پێکهێنانی گرووپ و پەروەردەی نیە. ئەوانە تەنیا لە کاتی رووبەرووبوونەوە لە گەڵ تەنگەژەکان رووله ئەندامان دەکەن و ئەندام و ڕێکخراو وەک کەرەسەیەک دەبن بۆ

پاراستنی پێگەی ئەوان .

قاسملوو ڕاست بە پێچەوانە بوو. لە بەرامبەر هەر لێگەرێک و بۆ هەر ئامانجێک دوای کەسانی شارەزا و لێهاتوودەگەڕا. ئەو پێی وابوو: بۆچی بەتەنیایی ئەرکێک ئەنجام بدەیت، لە کاتێکدا دەتوانی لە ڕێگای خەبات بۆ رزگاری نەتەوەی هاوسەفەرت هەبێت؟

ئەو ڕێبەرانەی کە خۆیان لە هاوکاری و هاوفکری کەسانی دیکە بێمنەت دەزانن و کەسانی بەتوانا و شارەزا لە ڕێکخراو و حیزب دوور دەکەنەوە لە ڕاستی دا دیوارێکی تاریک بەدەوری تواناییەکانی خۆشیان دەکێشن. ددەروون ناسی ئەمریکی کتۆر ئالان فرۆم (Allan Fromme) لەو پێوەندیەدا دەڵێت: "مرۆڤەکان لە هاوکاری لە گەڵ خەڵکانی دیکە سەرکەوتنی زیاتر بەدەست دێنن تا ئەوەی کە لەبەرامبەریان ڕابوەستن." ئەمە ڕاستیەکە کە بەداخەوە لە ناو کورد بە گشتی و لە ناو حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێراندا بەتایبەتی نەناسراو ماوەتەوە و بەهای پێنەدراوە.

ئێمە بۆ گەیشتن بە سەرکەوتن و ئامانجەکانمان پێویستمان بە کەڵک وەرگرتن لە هەموو تواناکان هەیە. تەنانەت کەسانێک کە خۆپەرەستن و تەنیا قازانجی خۆیان لە بەرچاوە، دەتوانن لە بەشداری گشتی و توانایيەکانی ناو کۆمەڵگا بەهرەمەندتر بن .

هیچ بەشێک لە حیزبی دێموکرات ناتوانێت بەتەنیا رۆڵی حیزبێک کە قاسملوو رێبەری دەکرد جێبەجێ بکات. ئێمە پێویستمان بە یەکتر هەیە. ئێمە دورگەی تەنیای ناو دەریاکان نین، بەڵکوو ئەندامانی کۆمەڵگایەکی لێکدابراو بەڵام خەباتگێرین. بۆ پێشکەوتن و گەشەسەندنی ئەوەی کە ئێمە پێی دەڵێین حیزبی دێموکرات و خەباتی نەتەوایەتی دەبێ فێر بین و پشتیوانی یەکتر بین دەبێ شرۆڤە بکەین و وەڵامی هەڵەکانی خۆمان بدەینەوە. دەبێ دیالۆگ و دانوستاندن بکەین. بوێرانە دان بە هەڵەکانی خۆمان دابنێین دەستی یارمەتی بۆ لای هەموو تواناکان رابکێشین و سینگمان کراوە بێت بۆ وەرگرتنی پێشنیار و بۆچوونەکانی کەسانی دیکە. دەبێ بە کردەوەی خۆمان - نەک بە دروشم – هیوا بە خەڵکی کوردستان ببەخشین و هێزی ئەرێنی و پروا لە ناویاندا گەشە پێبدەین .

چونکە هیچکام لە ئەندامانی رێبەری حیزبی دێموکرات نە کامڵ و تەواوە و نە سەربەخۆ، نە بێنیازە و نە خاوەنی لێهاتوویی و شارەزایی لە رادەبەدەر و کاریزمای دکتۆر قاسملوو، با بێن و هەروەک دکتۆر سەعید لە بە بۆنەی شەهیدبوونی دکتۆر قاسملوو داوا دەکات: "هەرکەس بە پێی توانای خۆی" کار بکات. خەبات بە بێ کێشەکانی کوشەندە و بێ ئامانجی ریزەکانی دێموکراتیش سەخت و پڕ لە کەندوکۆسپە. کاتی کایە و دۆراندنی هێز و سەرمایەی گەل تەواو بووە. وەرن یەکگرین.

قاسملوو - رێبەرێک کە دوای رێبەرانی دوارۆژ دەگەڕا

وتاری 8

رێزدار مستەفا هیجری سکرتێری گشتی حدکا، لە گفتگۆیەکدا باسی هاتنی خۆی بۆ ناو ریزەکانی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران دەکات و دەڵیت: کە ئەو بەرلەوەی ببێتە ئەندامی حیزبی دیموکرات لە گەڵ دکتۆر قاسملوو ئاشنا دەبێت و دکتۆر بانگی دەکات بۆ کۆنگرەی چوارەمی حیزب. هەر لەو کۆنگرەیەدا ناوبراو بە ئەندامەتی کۆمیتەی ناوەندی و دواتر دەفتەری سیاسی حدکا هەڵدەبژێردرێت. هیجری دوای کارەساتی میکۆنۆس کە لەودا لە 17ی سێپتەمبری 1992دا جێنشینی دکتۆر قاسملو دکتۆر سەعید شەرەفکەندی شەهید دەبێت، وەک جێگری سکرتێر ئەرکی رێبەری حیزب واتە دووەم جێنشینی دکتۆر قاسملوو تا کۆنگرەی دەی حدکا بەرێوە دەبات و لە ساڵی 2006وە تا ئەمرۆ سکرتێری گشتی حدکایە .

رێبەرانی بەرز دوای رێبەرانی پۆتێنسیال دەگەرێن و هەرکە ئەوان بدۆزنەوە ئەوان دەکەنە رێبەری چاک. دکتۆر قاسملوو لە ماوەی رێبەری خۆیدا رەنگە لە سەر سێ کەس زۆرترین سەرمایەگوزاری کردبێت: دکتۆر سەعید شەرەفکەندی، مامۆستا عەبدوڵا حەسەنزادە و مستەفا هیجری. بەداخەوە دکتۆر سادق شەرەفکەندی مەودای پێنەدرا تا بۆ ماوەیەکی زیاتر لە سێ ساڵ رێبەری حیزب بێت، بەڵام لەو سێ ساڵەدا نیشانی دا کە بە بوونی کەسایەتیەکی بە باوەڕ و بە پروا بەخۆبوون و رێبازی رێبەرەکەی، دەکرێ هەستی بێ قاسملوویی لە ناو ریزەکانی حیزب دا کەم بکەیتەوە و رۆحی هیوا و وزە بە حیزب و خەبات

بەخشی. کارنامەی دوو سکرتێرەکەی دیکەی حیزب دەهێلینەوە بۆ مێژوو و رووداوەکانی بیست و دووساڵی رابردوو.

شتێک کە گرنگتر و کەمتر لە توانایی و لێزانینە، توانایی ناسینی تواناکانە. یەکێک لە بنەڕەتیترین بەرپرسایەتی ریبەرێکی سەرکەوتوو ناسینی ریبەرانی پۆتانسیەل یان دوارۆژە. ئەوان کەسانێکن کە رێبەر دەیهەوێ لە سەریان کار بکات و بۆ رێبەری داهاتوو پەروەردەیان بکات. ناسینی ئەوانە کارێکی زۆر سەخت و ئەستەمە.

دکتۆر قاسملوو لەو بارەدا کەسێکی بەراستی بە توانا بوو، لە ماوەی دوای ئاشکرابوونی خەباتی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران لە ساڵی 1979هەوە تا 1989 کە دەساڵی خایاند، سەرەرای بوونی شەڕی توندی چەکداری و بەرێوەبردنی حیزب لە رووی سیاسی، ناسنامەیی، بەرنامە و رێکخستن و دیپلۆماسیەوە توانی لانی کەم رێبەرێکی زۆر بەوەج و شیاو بۆ دوای خۆی پەروەردە بکات. پەروەردەی رێبەری چاک وەک بەدەست هێنانی زێر لە کانگادا دایە، دەبێ چەندین تۆن خاک جێبەجێ بکرێت تا مسقالێک زێر بدۆزرێتەوە. بەڵام لە کانگای زێردا مرۆڤ دوای خاک ناگەرێ دوای زێر دەگەرێت. ئەمەش راست شێوازی پەروەردەی ئەرێنی مرۆڤە سەرکەوتووەکانە. رێبەرانی ئەمرۆمان دەبێ بەدوای زێر بگەرێن نەک خاک. دەبێ لە بەرامبەر خراپەدا چاکە بکرێت. هەرچی مرۆڤ زۆرتر وەدوای تواناییەکانی ئەرێنی و پۆزیتیڤ بگەرێ، زیاتر دەیاندۆزێتەوە .

رێبەرایەتی بەرپرس و بەمشوور ئاگاداری گرنگی بوونی کادر و بەرێوەبەری گونجاوە. حیزبە پێشکەوتووەکانی جیهان لە رێگای رێکخراوی لاوانی خۆیانەوە هەمووساڵێ بە چالاکیە جۆراوجۆرەکان هەوڵ دەدەن باشترینەکان بۆ رێبەرایەتی و بەرێوەبەری رێکخراوەیی خۆیان هەڵبژێرن، پەروەردەیان بکەن و بەرپرسایەتیان پێ بدەن. نموونەی ئەوجۆرە رێکخراوانە لاوانی سۆسیال دێموکرات و ئەنترناسیۆنالیست سۆسیالیستە. زۆربەی هەرەزۆری رێبەرانی حیزبە سۆسیالیستەکان بەتایبەت لە وڵاتانی سکاندیناوی، رێگای رێبەریان لە یەکیەتی لاوانەوە دەست پێ کردووە و قۆناغەکانی پەروەردەی ریکخراوەیی لەوێدا پێواوە و بەرەو لووتکەی بەرزی بەرپرسایەتی و رێبەری پێشکەوتوون. هەلکەوتێکی سەرنجراکێش لەو پێوەندیەدا ئەوە کە دکتۆر قاسملوو لە سەردەمی کۆماری کوردستاندا بۆخۆی دامەزرێنەری یەکیەتی لاوانی دێموکراتی کوردستان بووە و سەرەرای ئەوەی کە رێکخراوەکە دوای داگیرکران و هەڵوەشانەوەی کۆمار بە هۆی دەسەڵاتی ناوەندی پەهلەویەوە بەکردەوە نەما، بەڵام شوێندانەری لە سەر قاسملوو ئەوەندە بووە کە دوای رووخانی کۆماری کوردستانیش هەروا وەفادار بە باوەڕی نیشتیمانی و نەتەوەیی مایەوە و کاتێک کە لە چێکوسلواکی و لە وڵاتێکی سۆسیالیست بوو، فەلسەفەی "جیاواز بیر بکەوە"ی ئەو بوو بە هۆی ئەوە کە داگیرکردنی پۆلەند (لێهستان) لە لایەن یەکیەتی سۆڤیەتەوە شەرمەزار بکات و ڕازی نەبێت "بە وەزعی مەوجوود" و ریسکی دەرکران لە چێکوسلاڤاکی قبووڵ بکات بەڵام داگیرکاری و سیاسەتی زۆرەملی سۆڤیەت و سۆسیالیزمی ئەوکات "مەوجوود" قبووڵ نەکات و دژی دیکتاتۆری بوەستێت. بۆیە وتەیەکی بەناوبانگی هەیە کە دەڵێت: "خراپترین دێموکراسی لە باشترین دیکتاتۆری چاکترە."

هەڵبژاردنی کادر، رێبەر و بەرێوەبەر بە دوو شتەوە گرێدراوە: 1) توانایی رێبەر لە ئاسۆبینی و پێشبینی دوارۆژ و 2) توانایی رێبەر لە ناسینی تواناکان و لێهاتوویی هاوکارەکانی .

دکتۆر قاسملوو بە لەبەرچاو گرتنی هەست بە پێویستی بۆ خەباتی سەردەمی خۆی، سەرمایەکانی مەوجوود لە ناو حیزبەکەیدا، توانایی خوازیارانی بەشداری لە خەبات و بەرێوەبەریدا و هەروەها ئاستی دەروەستبوونی ئەوان، زۆرترین سەرمایەگوزاری بەتایبەت لە

سەر دووکەس کرد، کە بەشێوەی نەریتی ئەندامی حیزبی دێموکرات نەبوون و دوایە هەردووکیشیان بوون بە سکرتێری گشتی حیزب .

قاسملوو دەیزانی کە بۆ ئەوەی کەسێک ببێتە ڕێبەر دەبێت هەندیک تایبەتمەندی هەبێت کە جیاواز بێت لە گشت و بوێری هەڵگرتنی ریسکی هەبێت. بۆخۆشی نموونەی ئەو تایبەتمەندیانە بوو. ڕێبەر دەبێ دە تایبەتمەندی هەبێت تا بتوانێت ڕێبەری ڕێکخراوێک بکات:

1. کەسایەتی

یەکەم شتێک کە هەر ڕێبەرێک یان خوازیاری ڕێبەرێک دەبێ هەی بێت، کەسایەتی ئەوە. هیچ شتێک بە رادەی کەسایەتی مرۆڤ گرنگ نیە. کەسێک کە کێشەی کەسایەتی (شەخسیەتی) هەبێت ناتوانرێ لە بەرچاو نەگیرێت. ئەو کێشانە دەبنە هۆی ئەوەی ڕێبەر کاریگەری خۆی لە دەست بدات. کێشەی کەسایەتی و شێوازی هەڵسوکەوت نابێ لە گەڵ لاوازی تێکەل بکرێت. هەموو مرۆڤێک خاڵی لاوازی خۆی هەیە کە لە ڕێگای پەروەردە و خۆ پەروەردەکردنەوەوە دەکرێ کەم بکرێن یان لەناو ببردرێن. گۆران درێژخایەن و پێویستی بە سەرمایەگوزاری زۆری هەیە. بەڵام کەسێک کە لە رووی کەسایەتیەوە لاواز بێت، لەوانەیە ڕێکخراو تووشی خەساری زۆر بکات. ڕێبەری خاوەن کەسایەتی کەسێکە کە: روو راست بێت، راستگۆ و ئەمانەتدار بێت، خاوەن دسیپلین بێت، توانایی فێربوونی هەبێت، جێگای متمانە بێت، هەڵسوور و ماندوو نەناس بێت، ئەرک ناس، رەوشت بەرز بێت، قسە و هەلس و کەوتی پێکەوە بگونجێن و لە رەفتار و کردەوەیدا راستگۆ بێت.

لە ناو ڕێبەرانی ئێمەدا زۆر هەن کە: دۆردنگن لە پڕیارداندا، بەرپرسایەتی کارەکانیان بە ئەستۆ ناگرن، پەیمانشکێنن و ئەو پریار و پرەنسیبانەی کە بۆخۆیان پەسەندیان کردووە جێبەجێ ناکەن و لە کاتی خۆیدا کارەکان ئەنجام نادەن.

مرۆڤەکان بە لەبەرچاوگرتنی جۆری پێوەندیان لە گەڵ دەوروبەر و ئاستی پێوەندی کۆمەڵایەتی بە بێ لەبەرچاوگرتنی پلەی سیاسی و تەشکیلاتی ئەو دەناسرێن. کەسایەتی جیاواز بەر لە بەرپرسایەتی و دوای بەرپرسایەتی بەتایبەت لە رووی هەڵسوکەوت لەگەڵ دەوروبەری گەر بە شێوەی لە ئەستوونێ بێت، دەبێتە هۆی رووخانی بنەماکانی پرەوای کۆمەڵایەتی و کەمبوونی بایەخی پلەی بەرپرس.

2. شوێندانەری

شوێندانەری و کارکردی ڕێبەری حاشا هەڵنەگرە. هەر ڕێبەرێک دوو تایبەتمەندی کەسایەتی هەیە: یەکەم دەستپێشخەرە و دووەم ئەو دەتوانێت خەڵکانی دیکە لە گەڵ خۆی یەک بخات. شوێندانەر بوون تەنیا بەس نیە، چۆنیەتی شوێندانەری شیکەرەوەی جۆر و کەسایەتی ڕێبەرە .

دوای قاسملوو دینامیزمی زیندوویی لە ناو ڕێکخراودا بەتایبەت لە ئاستی ڕێبەری حدکادا تووشی لاوازیەکی دڵهەژێن هاتووە. ڕێبەرانی ئەمرۆی حیزب کەمتر بەدوای لێگەر و چالش دەگەرێن و زۆرتر بە کەسانی مورید و پێرەوانێک بەسەندە دەکەن کە "بە دڵی ئەوان قسە بکەن" و لە بەرامبەر ئەواندا خۆیان بە بچووک بزانن. بۆیە چۆنیەتی پێرەوان و لایەنگرانی ڕێبەران شیکەرەوەی چۆنیەتی و کەسایەتی ڕێبەریشە. داخوا لایەنگرانی ڕێبەرانی ئەمرۆ کەسانێکن کە داهێنانی ئەرێنی و گەشەکردوویان هەبێت، یان تەنیا چەپڵە لیدەر و بەلێ قوربان بێژن؟

3. بۆچوونی ئەرێنی

بۆچوونی ئەرێنی بەنرخترین سەرمایەی ژیانی هەر مرۆڤێکە. بە پروای نووسەری بەناوبانگی بواری ڕێبەری و گەشەسەندنی کەسایەتی جان ماکسوێل (John C. Maxwell) لە کتێبی " رانگەی براوە، رەمزی سەرکەوتنی تاکەکەسی" ئەوەی کە خەڵک بە کێشەی خۆیان دەزانن لە راستیدا کێشەی ئەوان نیە. کێشەی ئەوان بە هۆی جۆری هەڵسوکەوتێکە، کە هەیانە و ئەو هەڵسوکەوتەشە کە ڕێگایان نادات لە کێشە و سەختیەکان دوور کەون. کەسێک کە بە هۆی جۆری روانینی بە ژیان ئەرێنی بیر بکاتەوە، دەتوانێت هەلومەرجەکان بە "هەلی نوێ" ناو بنات و بە پێچەوانەی کەسانی ئاسایی بە جیاتی قبووڵی شکست هەوڵ دەدات تواناییەکان و شارازاییەکان بۆ بەرهەمهێنان و خوڵقاندنی نوێ بەکار بنات. ڕێبەرانی ئەرێنی ئەندێش دەتوانن ڕێکخراوی خۆیان بەرەو ئاسۆیەک ڕێبەری بکەن کە ئەوانی دیکە لێی بێ بەشن. هەرچۆنێک قاسملوو لە ئاستەمترین هەلومەرجی سیاسی، کۆمەڵایەتی، ئابووری و کولتووری بزاڤی نەتەوایەتی کورد، حیزبی دێموکراتی بەرەو گەرەترین و شوێندانەرترین حیزبی سیاسی کورد لە سەردەمی خۆیدا ڕێبەری کرد و نەریتێکی بەجێ هێشت، کە ئەمرۆش جێگرانی لێی دەخۆن .

4. خاکی و خەڵکی بوون

ڕێبەرێک کە توانای ئەوەی نەبێت خەڵک بەرەو لای خۆی راکێشێت، لایەنگریشی نیە. ڕێبەرێک کە توانایی خەڵک خۆشەویستی هەبێت خاوەنی ئەو تایبەتمەندیانەیە: سەرنج دان بە مرۆڤەکان، توانایی تێگەیشتنی ئەوان و بریار بۆ سازکردنی پیوەندیەکی ئەرێنی لە نێوان مرۆڤەکاندا. جۆری هەڵسوکەوتی خەڵکانی دیکە لە گەڵ ئێمە لە ئەنجامی جۆری هەڵسوکەوتی ئێمەیە لە گەڵ ئەوان. ڕێبەرێکی سەرکەوتوو ئاگاداری ئەو خاڵەیە .

یەکێک لە خاڵە بەهیزەکانی کەسایەتی دکتۆر قاسملوو هاوگونجی ئەو لە گەل دەوروبەر و توانایی ئەو لە پیوەندی کردن بە مرۆڤەکان بوو. مرۆڤ لە کاتی پێوەندی بە دکتۆر قاسملوویەوە و پێوەندی ئەو بە مرۆڤەوە هەست بە گەورەیی و ورەبەخشین دەکرد و لە هەمووی گرنگتر مرۆڤ ترسی نەبوو لەوەی کە لێی نزیک بێتەوە، داوای لێبکات وێنەیەکی لە گەل بکێشێت یان چەن وشەیەکی لە گەڵ ئاڵوگۆر بکات. چونکە قاسملوو دەیزانی کە مرۆڤپەروەری بەشێکی گرنگ لە ئەرک و تایبەتمەندی ڕێبەریە .

5. لێهاتوویيە دیارەکان

هەر مرۆڤێک هەندێک تایبەتمەندی تایبەت بەخۆی هەیە. یەکێک لە ئەرکەکانی ڕێبەری لە کاتی پەروەردەی ڕێبەرانی داهاتوو سەرنج دان بە لێهاتوویی کەسان و هەگەری سەرکەوتنیان لە کارەکاندا و بەرەوپێش بردنی ڕێکخراو زۆر گرنگە. ئەمرۆ بەداخەوە بەشێکی زۆر لە هەڵبژاردنەکان بە پێچەوانەی ئەوە بە پێی ئاستی نزیکی و پێرەوی بوونی بەرپرسان لە کەسێکە کە هەڵیان دەبژێرێت و دیاریان دەکات. ڕێبەرانی ئەمرۆ دوای کەسانێک دەگەرێن کە "کەم دەردی سەر بن."

6. ڕێگای سەلمێنراوی ڕێبەری

شاعیری ئەمریکی ئارچی مک لیش (Archibald MacLeish) دەڵێت: "تەنیا شتێک کە لە تاقی کردنەوە ناخۆشترە، تاقی نەکردنەوەیە." ئەو ڕێبەرانەی کە ئەو راستیە دەزانن هێڵی سەرکەوتوویی خۆیان لە درێژەی ژیانیاندا درێژە دەدەن. هەرکەسێک شتێکی ئەزموونکراو دووبارە تاقی بکاتەوە شکست دەخوات، بەڵام ڕێبەرانێک کە لە تاقی کردنەوە بترسن بۆ هەمیشە شکست دەخۆن. رابێرت تاونسەند (Robert Townsend) کارناسی بواری بەرێوەبەری دەڵێت: "ڕێبەران سنووری تەمەن، شوێن، هەڵکەوت و هەلومەرجی تایبەت ناناسن، ئەوان هەمووجارێ لە هەموو شوێنێک ڕێبەری دەکەن. تەنانەت لەوانەیە ڕێبەر لە ئاستی کارمەندێکی سادە بێت، بەڵام ئەوان بە هۆی شوێندانەریان بە سەر خەڵک و پێگەی کۆمەڵایەتیان دەناسرێن." کەسێک کە لە ڕێگایەک دەپێوێت و خاوەنی باوەڕێکی بەهێزە، لە ناو خەڵکدا بەبێ پلە و پایەی ڕێکخراوەیش دیارە .

7. پروا بەخۆ

ڕێبەرێک کە پروای بەخۆی نەبێت، ناتوانێت پروای خەڵک بۆ لای خۆی راکێشێت. مرۆڤەکان بە شێوەی سروشتی لە قاسملوو نزیک دەبوونەوە و لایەنگریان دەکرد، چونکە پروابەخۆبوون بەشێک لە تایبەتمەندی قاسملوو و کەسایەتی ئەو بوو. لە جیهاندا ڕێبەر گەلی زۆرهەن کە کاتێک پروایان بەخۆیان بوویێت، توانیویانە کۆمەڵگا بگۆرن و شوێندانەر بن. لە سەروبەندی رووخانی یەکیەتی سۆڤیەتی پێشوو، کوودیتایەکی ئەرتەشی دژی گۆرباچۆڤ دوایین سەرۆکی یەکیەتی سۆڤیەت ئەنجام درا .

تانکەکانی دەوڵەتی خانووی شوێنی ژیانی سەرۆکی کۆماری رووسیا بۆریس یەڵتسین (Boris Yeltsin)ی لە گەمارۆ دابوو. فەرماندە پایەبەرزەکانی ئەرتەش فەرمانیان بە تانکەکان دابوو کە تەقە لە یەڵتسین و هاورێیانی بکەن. کاتێک ئەرتەش لە شوێنی خۆی جێگیر ببوو، یەڵتسین لە خانووەکەی دەرکەوت و بوێرانە چوو سەر تانکەکە و روو لە فەرماندەی تانکەکە کرد و وتی" سوپاس بۆ ئەوەی پشتیوانی لە دێموکراسی دەکەی". دواتر فەرماندەکە وتبوو کە ئەوان پریار بوو پشتیوانی لە یەڵتسین نەکەن، بەڵام کاتێک ئەو بە پروایەکی قووڵ بەخۆیەوە قسەی کرد و لێیان نزیک بووە، سەربازەکانی رووسی پێکەوە پریاریاندا پشتیوانی لەو بکەن و لە ئەنجامدا کۆدیتای ئەرتەش شکستی هێناو و یەکیەتی سۆڤیەتیش بوو بەشێک لە مێژوو.

ڕوا بەخۆ بوون یەکێک لە تایبەتمەندیەکانی گرنگی ڕێبەریە و شێوازێکی بیرکردنەوەی ئەرێنیە. گەورەترین ڕێبەران و کەسانی سەرکەوتوو سەرەرای هەموو کەندوکۆسپەکان ڕوایان بە خۆ هەیە. ڕوابەخۆبوون سەرمایەیەکی گەورەی ڕێبەرە کە دەتوانێت ئەو ڕوایە بە لایەنگرانی خۆشی بدات .

8. خۆدیسیپلینی

بەبێ جیاوازی هەموو ڕێبەرانی گەورەی جیهان خاوەنی تایبەتمەندی خۆدیسیپلینین. بەداخەوە بەشێکی زۆر لە ڕێبەرانی ئێمە بەجیاتی خۆ دیسیپلینی خەریکی ژیانێکی جیاواز لەو باوەڕاننە کە پرۆپاگەندەی بۆ دەکەن و جیاوازی چینایەتی لە نێوان ئەندامانی ڕێبەری و بەدەنەدا بووتە یەکێک لە هۆیەکانی مەودا نێوان ڕێبەری و ئەندامانی حیزب و بنەماڵەی حیزبی لە بنکە و ئۆردووگاکاندا. هیچ سەرکەوتنێک بە مامەلە و هەڵسوکەوتی "یەک بان و دووهەوا" بەدەست نایەت. بەهۆی هەلومەرجی کۆمەڵایەتی – سیاسیەک کە بەشی ئاشکرای حیزب لە باشووری کوردستان تێکەوتووە لەوانەیە نەتوانین چاوەڕیی ئەوە بین ڕێبەرانی ئێمە خۆدیسیپلینی بەرێوە ببەن وئامادە بن نرخی خۆدیسیپلینی بدەن. کاتێک باس لە خۆدیسیپلینی دێتە پێش مرۆڤەکان دوو ڕێگا زیاتریان لە بەر دەست نیە: یا ئێش و ئازاری خۆدیسیپلینی کە بریتی بێت لە فیداکاری، ڕێکوپێکی و گەشەکردن قبووڵ دەکەن یا خود ئێش و ئازاری پەشیمانی بەهۆی لەدەست دانی هەلەکان و خۆخەریک کردن بە شتەلاوەکیەکانی خەبات. هەرکەسێک لە ژیاندا هەڵبژاردەیەکی هەیە. دکتۆر قاسملوو ڕێگای خۆ دسیپلینی هەلبژارد و تەنانەت شتێکی بۆ بنەماڵەی خۆشی بەجێ نەهێشت و هەموو میراتەکەی پێشکەشی حیزبی دێموکرات کرد .

9. توانایی پێوەندی کاریگەر

پێوەندی بەشێکی گرنگ لە ژیانی ئێمەیە. لێکۆلینەوەکان دەسەلمێنن کە نزیک بە 70%ی کاتی مرۆڤ لە پێوەندیەکاندا تێپەر دەبێت. ڕێبەریک کە توانایی پێوەندی گرتنی نەبێت ناتوانێت بەشێوەیەکی کاریگەر و شیاو بۆچوونەکانی خۆی بە خەڵک و دەوروبەری ڕابگەیەنێت. توانایی ڕێبەر لە متمانەدان بە خەڵک هاوسانە لە گەڵ توانایی ئەو لە پێکهێنانی پێوەندیدا. هەردووک تایبەتمەندی سەرەوە پێویستی بە کردەوە لە لایەن ڕێبەر و دژکردەوە لەلایەن لایەنگرانیەوە دەکەن. پێوەندی کردەوەیەکی دوولایەنەی ئەرێنیە. کاتێک پێوەندیەکە یەک لایەنانە بێت، درەنگ یا زوو ئەو پێوەندیە دەمرێت. قاسملوو لە هەموو ئاستەکانی پێوەندیدا چ وەک دیپلۆماتێک و چ وەک ڕێبەر و کەسێکی ئاسایی لە ناو کۆمەڵگادا دەیتوانی لە گەڵ دەوروبەری خۆی پێوەندی بگرێت و ئەوەندە شوێندانەر بێت، کە دوای خۆی هەستێکی بەهێز بەجێ بێلێت. لە تایبەتمەندیەکانی توانایی قاسملوو لەو پێوەندیەدا دەتوانین ئاماژە بەوە بکەین کە ئەو گرنگیەکی تایبەتی دەدا بەو کەسانەی کە قسەیان بۆ دەکرد. کاتێک گرنگی بە کەسێک یان کۆمەڵێک دەدرێ کە قسەیان بۆ دەکرێ، کۆمەڵەکەش بە دڵ و گیان گوێی لە کەسەکە دەگرێت. توارنایی سەرنجدان و بەو کەسەی کە وەڵام دەداتەوە، ئەو کەسانەی کە لە پێوەندیەکاندا لاوازن، تەنیا لە کاتی قسەکردن دا سەرنج دەدەن و کاتی بیستنی وەڵامی لایەنی بەرامبەر سەرنجیان پێنادەن. کەسێک کە دەتوانێت پێوەندی چاک بگرێت، تەنانەت سەرنج دەداتە بزاڤی جەستەی لایەنێک کە گفتگۆی لە گەڵ دەکرێت و بە پێی هەو

هەڵسوکەوت دەکات. توانایی پیوەندی بە هەموو خەڵک، قاسملوو لە پێوەندی خۆیدا دەیتوانی هەستی ئارامی و ئینسانی بە هەموو کەس بدات. ئەو دەیتوانی لە گەڵ هەرکەسێک و بەهەر سەلیقەیەکەوە کە هەیبوو پێوەندی بگرێت و گفتگۆی لە گەل بکات. پێوەندی چاوبەچاو لە گەڵ لایەنی گفتگۆ، بە یەک چاوخشاندن بە وێنەکانی قاسملوو لە کاتی قسەکردن یان گوێگرتن لە کەسێک کە قسە دەکات، مرۆڤ دەبینێت کە بەهۆی ئەوەی کە ئەو لە گفتگۆی خۆیدا راستگۆ بوو، لە کاتی قسەکردن و گوێگرتندا چاوی لە ناوچاوی لایەنەکە بوو. پێکەنینی قاسملوو لەوانەیە "موعجزە" خوڵقێنترین تایبەتمەندی ئەوبوو بێت لە پێوەندی گرتندا. ئەو دەیتوانی بە بزەی سەر لێو و پێکەنینی خۆی هەستی زیندوویی بە لایەنی بەرامبەر ببەخشێ و گوێگرانی خۆی لە گەڵ لایەنی مرۆڤدۆستی و ژیان خۆشەویستی خۆی ئاشنا بکات.

10. نارازی بوون لە وەزعی مەوجوود

رێبەران ئەوەی کە هەیە دەبینن. بەڵام گرنگتر لەوە هۆیەکانی ئەویش دەبینن. رێبەری راستی قەت بە رەوشی ئێستا"قانع" نیە. قاسملوو رێبەرێک بوو کە زیاتر لەوانی دیکە بۆ کردنەوەی دەروازەکانی پێشکەوتن و سەرکەوتن هەوڵی دەدا. ئەو بەدوای کردنەوەی ئاسۆی تازە و جیهانی نوێ بۆ کورد بوو. قاسملوو قەت لە ئاستی رەوشی ئێستای حیزبەکەی رازی نەبوو و هەمیشە لە دوای ئەوە دەگەڕا بە کەمترین "هەزینە" زۆرترین دەستکەوت بەدەستەوە بێنێت. ئەو سەرەرای رەوشی تایبەتی پێوەندیدار بە شەڕی چەکداری و تەنگەژەی ئایدیۆلۆژیەکان حیزبەکەی بە رێبەریەکی بێوێنەوە رۆژ لە گەڵ رۆژ بەهێزتر دەکرد .

ناڕازیبوون لە وەزعی مەوجوود بە واتای بۆڵەبۆل کردن و گلایە کردن نیە، بەڵکوو بەو واتایەیە کە ویستی ئاڵوگۆڕ بەهێزە. کەسێک کە ئامادە نەبێت ریسکی گۆڕانکاری قبووڵ بکات ناتوانێت پێشکەوێت. رێبەرانی پارێزەری "وەزعی مەوجوود" بەداخەوە بۆخۆیان دەبنە "پێرەوی" رەوشی مەوجوود. رایمۆند سمیت (Raymond Smith) سەرۆکی بێل ئاتلانتیک دەڵێت: " هەنگاونان لە رێگای بێ مەترسی و بە شێوەی یەکسان چوون، لەوانەیە بێکارت نەکات بەڵام بەدڵنیاییەوە لە درێژخایەندا هیچ سوودێکی بۆ رێکخراوەکە بە دواوە نابێت." رێبەرایەتی ئەمرۆی حیزبی دێموکرات راست لەو خاڵەدا ماوەتەوە: ترسی گۆڕانی وەزعیەتی مەوجوود و هەڵگرتنی ریسکی گۆڕان و بەرەوپێش چوون. چونکە لەناو ئێمەدا نایابن ئەو رێبەرانەی کە "مەترسی هەڵگر" بن و بوێرن هەنگاوی بوێرانە هەڵگرن بۆ گۆڕانکاری بنەڕەتی.

بۆ ئەو کەسانەی کە لە گەڵ کێشەکانی کۆن دەسازێن و لەو کێشانەدا دەمێننەوە ژیان ئاسانتر و ئارامترە لەوەی کە رێگاچارەی نوێ بدۆزنەوە و مەترسی ریسکی گۆڕان هەڵگرن. جیاوازی نێوان شیاوی و کاتی پێویست بۆ باسکردن و گفتگۆ لە سەر چارەسەری کێشەکانی کۆن و دۆزینەوەی رێگای تازە بۆ پێشکەوتن و گۆڕان یەکجار کەمە. جیاوازیەکە لە جۆری بۆچوونەکاندایە. دەشێ رێبەرایەتی حیزب بەجیاتی قەتیس مان لە کێشەکانی کۆندا بە دوای چارەسەری و گۆڕان بەرەو پێش بێت.

قاسملوو بەو هیوایە سەرمایەگوزاری لە سەر رێبەرانی ئەمڕۆی حیزب کرد کە وەک خۆی ببنە رێبەرانی سەرنج راکێش و بەتوانای حیزب و جوڵانەوە. ئەوان بەراستی دەتوانن ئەو خەونەی قاسملوو بەجێ بێنن، بەمەرجێک بزانن کۆمەڵگای ئەمڕۆی کوردستان لانی کەم 30 ساڵ کەمتەمەنتر لەو کاتەیە کە ئەوان دەستیان بە رێبەری کرد و پێویستە فەلسەفە و کولتووری رێبەریش بەو پێیە بگۆردرێت.

رێبەریی دڵان

وتاری 9

ئێوارەی رۆژێکی بەهاری ساڵی 1985 (1364ی ک.هەتاوی) رادیۆ بی.بی.سی دیمانەیەکی لە گەڵ دکتۆر قاسملوو ئەنجام دەدا. میوانی ئێمە کە کەسێکی بەتەمەن بوو خەریکی نوێژی مەغریب بوو، کاتێک دەنگی قاسملووی بیست، لە کاتێکدا کە بەرەو سوجدە دەرۆیشت نوێژەکەی بەتاڵ کرد و رادیۆکەی ماچ کرد. بە لای من و باوکمەوە کە کەسێکی زۆر ئایینی بوو، ئەو کارەی وی شتێکی زۆر سەیر و سەرسوڕهێنەر بوو. میوانەکەمان کە هەستی بە سەرسوڕمانەی ئێمەی کرد وتی: "قاسملوو تەنیا کەسێکە کە دەتوانێت بەراستی ئازاد مان بکات". لەو کاتەوە تا رۆژی بوونم بە پێشمەرگە و دواتر لە نزیکەوە بینینی قاسملوو لە بنکەی کەم ئەندامانی حدکادا، تێگەیشتن لە قسەی ئەو پیرە پیاوە بۆ زۆر ئەستەم بوو. چونکە ئەوکات بۆ من و نەوەی هاوتەمەنم "رێبەریی دڵان" شتێکی نەناسراوبوو.

رێبەری واتە هونەری نفووز لە ناو دڵ و باوەڕی کەسانی دیکە. ئەو هونەرە لە دڵی رێبەرەوە دەست پێ دەکات. بە وتەیەکی دیکە ئەوەی لە دڵەوە دێت لە سەر دڵ دادەنیشێت. رێبەرێک ئەشێ ئەوە بزانێت کە هەر بڕیارێک کە ئەو دەدات کاریگەری هەیە لە سەر ژیانی زۆر کەس. رێبەریی دڵان ئەرکێکی قورسە کە پێویستی بە خۆپێگەیاندنی بەردەوام دەکات. ئوروپاییەکان وتەیەکیان هەیە کە دەڵێن: "رێبەران دەخوێنن و خوێنەران رێبەری دەکەن". بۆ رێبەری دڵان خوێندنەوە و تێگەیشتن لە پێویستی کۆمەڵگا و رێکخراوی ژێر رێبەری ئەودا پێویستیەکی حەیاتیە. قاسملوو کەسێک بوو کە خوێندن و فێربوون بەشێکی گرنگ لە تایبەتمەندی ئەو بوو. مێشکی مرۆڤ وەک پەرەشووت (چەتری رزگاری) وایە، کاتێک کار دەکات کە کراوە بێت. قاسملووی بیرمەند مێشکی بۆ فێربوون کراوەبوو و لە بوارەکانی پەروەردە و رێبەری، تواناییەکان پێوەندی مرۆڤی و مێتۆد و شێوازەکانی رێبەری شارەزابوو و زانیاری ئەو بەرهەمی چەندین ساڵ حەوڵ و تەقەلا بۆ فێربوون بە مەبەستی پێشکەشکردنی باشترین خزمەت بە دۆزی گەلەکەی بوو .

قاسملوو بۆیە رێبەری دڵەکان بوو، چونکە ئەو ئاگاداری چۆنیەتی هەڵبژاردنی بەها و بایەخەکان بوو بۆ حیزبەکەی و لە ژێر رووناکی ئەو زانیاریەدا تابلۆ ئەخلاقیەکانی "سیمای دێموکرات" و "کادرێکی حیزبی دەبێ.." ئامادە و بڵاو کرانەوە. ئەو شێوەی چاککردنەوە و بەرەو پێشبردنی حیزبەکەی دەزانی، بوێری بەرەورووبوونەوە لە گەڵ لێگەرەکانی هەبوو و توانای ئەوەی هەبوو حیزبەکەی وێرای گۆرانکاری و نوێگەری بەردەوام گەشەی پێبدات و لە حیزبێکی ئەستوونیەوە بەرەو رێکخراوێکی دێموکراتیک گەشە پێ بدات .

هاندانی خەڵک بۆ کار و گەشەسەندن بەرهەمی ئەندێشەی بەهێزی ڕێبەرە. بەداخەوە لە ماوەی بیست ساڵی رابردوودا زۆر لەو کەسانەی لە ڕێبەرایەتیدا بوون کە تواناییەکانی خۆیان بە ئاگاداریەوە یان خود لە رووی شارەزایی کەمەوە، بۆ پەراوێزخستنی دڵەکان و لەناو بردنی زیندوویی ڕێکخراوێکی دێموکراتیک هەنگاویان هەڵگرتووە. ڕێبەر بۆ ئەوەی بتوانێت ژینگەی خۆی بناسێت، پێویست دەکات لەو سەردەمەدا لانی کەم هەفتەیی جارێک دەورو بەری خۆی پروانێت و مرۆڤەکان و هاوکارانی بەسەر بکاتەوە و ئەوان بناسێتەوە.

هاندانی ئەندامان بۆ ئەنجامی کاری چاک و گەشەسەندن، مرۆڤ هان دەدات، کاری چاک بکات. ئەمەش دەبێتە هۆی گەشە سەندنی تەواویەتی حیزبی. پێوەندی نێوان ڕێبەری و ئەندام دەشێ پێوەندیەکی دوولایانە بێت، پێوەندی دوولایانە یارمەتیدەری مرۆڤە بۆ گەشەکردنی تاکەکەسی و ڕێکخراوەیی .

قاسملوو بە هۆی ئەوەی کە بۆخۆی خاوەنی هەستێکی باش بوو، ئاکامی باشیشی لە کار و دیالۆگ لە گەڵ دەوروبەری وەردەگرت. ئەمە بە واتای بێکێشەیی و بێ لێگەری و بێ چالشی نیە، بەڵکوو قاسملوو وەک ڕێبەرێک بەوەج دەیزانی کە وزەی پۆزیتیف و ئەرێنی لە ناو دەوروبەری خۆیدا بڵاو بکاتەوە.

ڕێبەرێکی کارامە لە دوو ڕێگاوە یارمەتی خەڵکی خۆی دەدا بۆ گەیشتن بە ئاکامی چاک:

1. ئامانجەکان بە دروستی بەوان دەناسێنێت و بۆیان شی دەکاتەوە .

2. لە پێناو گەیشتن بە ئامانجی دیاری کراودا هەرچی لە توانای دا هەیە کەسانی ژێر ڕێبەریان هاند دەدات و ڕێنوێنیان دەکات.

رۆڵی ڕێبەر زۆر لەوە گرنگترە کە لە ناو ئێمەدا باسی لێوە کراوە. ڕێبەرە کە کۆمەک دەکات مرۆڤەکان لە چالاکی خۆیاندا سەرکەوتوو بن یان نە .

ئەرکی ڕێبەرێک کە بیهەوێ لە دڵی مرۆڤەکاندا زیندوو بمێنێتەوە یارمەتیدان و هاندانی کەسانی ژێر ڕێبەری ئەوە بۆ سەرکەوتن و پێشڤەچوون. زۆرێک لە ڕێبەرانی ئەمرۆ چاوەڕوانیان هەیە کەسانی دەوروبەریان کارەکان بە بێ کەموکۆری ئەنجام بدەن ئەمجار بە بێ ئەوەی کە ڕێنوێنی پێویست کرابن. یا خود بڕیارێک دەدەن و دەست بەجێ بەبێ ئامادە کردنی زەمینەی جێبەجێ بوونی، ئەندامان و ئۆرگانەکان ناچار بە جێبەجێ کردنی دەدەن. وەک ئەوەی کە بە منداڵێک هێشتا بەتەواوی ناتوانێت هەڵسێتە سەرپێ، فەرمان بدرێت کە "ڕێگا پرۆ" و کاتێک کە لە ئەرز دەکەوێت لێی بدرێت و بوترێت: "پێم وتی ڕێگا پرۆ"! هەڵبەت دایک و باوکی دڵسۆز واناکەت. پێشتر منالەکە هەڵدەستێندرێت تا بەرە بەرە لاقەکانی خۆی بگرێت، تا دەتوانێت نەختێک سەرپێ راوەستێت. ئەوکات دایک و باوک بەخۆشیەوە هاوار دەکەن "منالەکە هەڵسایە سەرپێ" و کۆڵێک ماچ و هەستی خۆشەویستی بۆی دەبارێنن. رۆژی دواتر بە نەختێکی دیکە رۆیشتن دیسان دایک و باوەکان لە خۆشیان نازانن چ بکەن. بەرە بەرە پروای منال بە خۆی گەشە دەکات و فێری ڕێگا رۆیشتن دەبێت. مرۆڤە گەورەسالەکانیش وان، دەشێ لە ئەنجامی کارەکانیان هان بدرێن و هەڵەکانیان بە نیشانەی فێربوونی هەنگاوی داهاتوو ببیندرێن نەک ببێتە هۆی دەست بەجێ سەرکۆنە و پەراوێز خستنیان.

لە ناو حیزبەکانی کوردیدا و بە ئەزموونی خۆم بەتایبەت لە ناو حدکا دا فەرهەنگێکی ناڕەوا جێی گرتووە، کە مرۆڤەکان لە ناو حیزب دا بەرز دەکرێن وهەرکات بەرپرسان و ڕێبەران ویستیان لە بەرزترین ئاستەوە بە خێرایی فرێی دەدەنە خوارێ. بە پێی ئەو بۆچوونە مرۆڤەکان لە ناو

ڕێکخراودە ئەوەندە پێش دەکەون تا دەگەنە سنووری ناشایستەیی. بە واتایەکی دیکە بە پێی نیازی جیناح یان کەسانێک هەندێک کەس ئەوەندە بەرز دەکرێنەوە تا ئەوەی کە لە روانگەی بەرزکەرەوەکانیان بە مەترسی دەبیندرێن یان هەڵەیەک ئەنجام دەدەن. ئەوکات ئەوی بە شێوەیەک لە عەرز دەدەن کە ئیتر نەتوانێت دووبارە هەڵسێتەوە.

قاسملوو لەو ڕێبەرە لێهاتونە بوو کە دەروەست بوو بە یارمەتی بە گەشەکردن و سەرکەوتنی کەسانی ژێر ڕێبەری خۆی. چونکە هیچکام لەوانی بۆخۆی بە هەڕەشە نەدەزانی و سەرکەوتنی ئەوان بە سەرکەوتنی خۆی دەزانی. ڕێبەری بەرپرس کەسێکە کاتێک کەسێکی ژێر بەرپرسایەتی شکست دەخوات، شکستی ئەو بە شکستی خۆی بزانێت و بەرپرسایەتی بە ئەستۆی خۆی بگرێت. چاک وایە کاتێک کەسێک دەردەکرێت، پەراوێز دەخرێت یا خود ناچار دەکرێت ریزەکانی ڕێکخراو بەجێ بێلێت، ڕێبەر و بەرپرس چاوێک لە ئاوێنە بکات و خۆیشی بە ئاوێنەی ئەخلاویەوە ببینێت و بزانێت داخوا هۆی سەرەکی پێکهاتنی ئەو رەوشە چی بووە .

گەورەترین ئەرکی ڕێبەر هاوکاری کەسانی دیکەیە بۆ گەیشتن بە ئامانجەکان. کاتێک کەسانی ژێر ریبەری ئەو سەرکەوتن و بە ئامانجە دیاری کراوەکان گەیشتن، سەرکەوتنی بۆ هەمووانە .

دیاری کردنی ئاماج یارمەتی دەری سێگۆشەی قەوارەی ڕێکخراوە واتە ئەندامان، بەرپرسان و ڕێبەرانە. ئەندامان بۆ دۆزینەوەی ئامانج بە بەرزترین ئاستی ڕێکخراو دەڕوانن، بەڵام دوای روون بوونەوەی ئامانجەکە سێ گۆشە دەبێ سەراوبن بکرێت: لەو کاتەدا خەڵک دەبێتە بەشی سەرەوەی سێ گۆشە، ئەندامان و کادرەکانی حیزبی دەبنە بەشی ناوەراستی سێ گۆشە و ڕێبەران و کادری ڕێبەری دەبنە بەشی خوارەوەی سێ گۆشەکە .

کاتێک ئەو فەلسەفەیە جێبەجێ بکرێت، ڕێبەر لە "بەرپرس"ەوە دەبێتە "وەڵامدەر". ئەندامان لە گەڵ ڕێبەری و بەرپرس کار دەکەن نەک بۆ ڕێبەرایەتی. وەڵامدەری ڕێبەر واتا دانی بەرپرسایەتی بە ئەندامان بۆ ئەوەی کە بۆخۆشیان وەڵامدەر بن .

قاسملوو ڕێبەرێکی وەڵام دەر بوو. بۆیە لە پێرەوی ناوخۆی حیزبدا وەڵامدەری دەفتەری سیاسی لە بەرامبەر کۆمیتەی ناوەندی و کۆمیتەی ناوەندی لە بەرامبەر کۆنگرەدا راست بە پێی ئەو فەلسەفەیە داڕشتبوو. ئەسلێک کە ئەمڕۆ بە کردەوە بووتە پێچەوانە و ڕێبەران و بەرپرسان نەتەنیا لە بەرامبەری هەڵە ڕێکخراوەیی و پرەنسیپیەکانی خۆیاندا بەرپرس نین، بەڵکوو لە هەوڵی سزادانی کەسانێکن کردەوەکانیان دەخەنە ژێر زەررەبینی رەخنەوە .

ئەندامان دەبێ ببنە بەرپرسی ئەنجامی کارەکانی بە کوالیتەیان و ڕێبەری دەشێ وێرای پشتیوانی لە ئەندامان وەڵامدەری پێویستیەکانی ئەوانیش بێت. بەو شێوەیە بەرپرسایەتیەکان لە شوێنی گونجاوی خۆیان دەبن و ئەو کەسانەی ئەرکی خۆیان ئەنجام دەدەن هەست بە گرنگی خۆیان بکەن و بزانن ئەندام گەورەترین سەرمایەی هەر حیزب و ڕێکخراوێکە .

جێگای ڕێز بوون یان خۆشەویستی هەموو کەس؟

وتاری 10

ڕێبەر باشتر وایە جێی ڕێزلێ گرتن بێت تا ئەوەی کە خۆشەویستی هەمووکەس بێت. یەکێک لە هۆیەکانی هێنانی لیستی فیکس لە کۆنگرەی هەشتەمی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێراندا لە لایەن دکتۆر قاسملووەوە ئەوە بوو کە ئەو لەو هەلومەرجەدا هەستی بەوە کردبوو کە

پێویستە ڕێبەری حیزب کارامە بێت و بتوانێت خێراتر بەرەو ئامانەکان بڕوات. لە هەلومەرجی خەباتی چەکداری و لەو هەلومەرجەی کە خەبات پێویستی بە هەموو هێزێکی ناو کۆمەلگادا هەیە، دەبێ هۆیەکی زۆر قووڵی سیاسی و ڕێکخراوەیی هەبێت، دکتۆر قاسملوو نموونەی هەڵبژاردنی حیزبە سۆسیالیستەکانی باکووری ئورووپا لە کوردستاندا جێبەجێ بکات. حیزبێک کە بە وتەی مامۆستا حەسەن زادە لە دیمانە لە گەڵ لڤین دا (2006) "جارێ فرچکی بە دێموکراسیەوە نەکراوەتەوە ."

ڕێبەرێک، مامۆستایەک، دایک و باوکێک یان بەرپرسێک دەبێ لە مرۆڤ کاری چاک وەرگرێت و داوای کاری چاک لە مرۆڤ بکات. لەوانەیە ڕێبەرێکی وا "تاڵی" و "شیرینی" لێک بداتەوە. سەرنج بە مرۆڤ بدات بەڵام پێشی پێشوەچوونت ناگرێت.

ڕێبەرێک کە داوای کاری بەنرخ لە کەسانی ژێر ڕێبەری خۆی دەکات، دەشێ لەگەڵیان ڕاستگۆ بێت و هەمووجارێ ستانداردەکانی کار و چالاکی بەرز بکاتەوە. بە بێ ئەوەی بێمهەوێ بە هۆیەکانی جیابوونەوەی دوای کۆنگرەی هەشت بگەڕێمەوە، بە پڕوای من ئەو کە ئەوکات تازە ببوومە پێشمەرگە، پرسی بەرزکردنەوەی ئاستی چالاکی و کارامەیی ڕێبەری و قەوارەی حیزب پێویستی بەوە بوو کە گۆڕانکاری لە "تەرکیبی" ڕێبەری ئەوکات پێک بێت. لە کاتێک کە پێویست بە ئاڵوگۆڕ دەکات لەوانەیە ڕێبەری خۆشەویستی خۆی فیدای ئامانجی گەورەتر بکات و ریسکی لەدەست دانی خۆشەویستی هەڵگرێت.

ڕێبەرێک کە خوازیاری پێشکەوتنی حیزبەکەی بێت و بیهەوێ ڕەوتی پێشکەوتنی بەرزتر لە "حاڵەتی" نۆرماڵ بێت، دەشێ فیداکاری ئەوە بکات و ئامادە بێت کە دۆستانی خۆشی لە دەست بدات. بەڵام ئەمە بۆخۆی دەبێتە هۆی بەرزبوونەوەی ڕێزو حورمەتی ڕێبەر لە نەوەکانی دواتردا.

قاسملوو وێڕای بەهێزی لە ئاڵوگۆڕەکاندا و جێگاو پێگەی تایبەتی، کەسێکی خاکی بوو. خاکی بوون بە واتای خۆ کەم بینین نیە. خاکی بوون بەو واتایەیە کە مرۆڤ کەمتر بیر لە خۆی دەکاتەوە. لە خۆبایی بوون، پێشی فێربوون دەگرێت و کاتێک مرۆڤ فێر نەبێت پێشکەوتنیش ناتوانێت بە خۆیەوە ببینێت. یەکێک لە گەورەترین کێشەکانی بەشێک لە ڕێبەری ئێمە لە خۆبایی بوون و بەسەندە کردن بە زانیاری و ئەو شارەزاییانەیە کە، لە کاتی خۆی بەدەست هێنراوە و بەو پێیە ڕێگری لە هەرجۆرە گۆڕانکاریەک کردنە. ئەو ڕێبەرانەی کە دەکەونە داوی ئەو نەخۆشیە، پێیان وەک ئەستوونی خیوەت وان. هەربایەک کە بێت خیوەت و ئەستوونەکەی لە مەترسی ڕووخان دەخات. ئەوانیش پێیان وایە کە سەرکەوتنی کەسانی دیکە هەڕەشە لەوانە. بۆیە خۆیان لە پەروەردە و هاندانی کەسانی دیکە دەپارێزن و نایانهەوێ بەهرە لە هۆشمەندی و شارەزایی کەسانی دیکە وەرگرن .

یەکێک لە جیاوازیەکانی قاسملوو لە گەڵ ڕێبەرانی ئەمڕۆ لەوەدا بوو کەو هەستی بەرزی بە کادر و پێشمەرگە و کەسانی دەوروبەری خۆی دەبەخشی بۆ ئەوەی ئەوان خۆیان چاکتر و شایانتر بزانن. ڕێبەر یان بەرپرس ناشێ وا نیشان بدات کە کاملترینی مرۆڤەکانە. ڕێبەران دەشێ لە پشتی پەردەی بەهێزی، هەستی بێ ئاڵترناتیڤ بوون و توانای کۆنترۆلی خەڵکی دیکە دەرکەون و دیمەنی جوانی "خاکی بوون" لە قاسملوو فێر بن و ئەو ڕەوشتە لەخۆیان نیشان بدەن. مرۆڤەکان حەزیان لەوەیە دەوری کەسێک کۆ بنەوە کە قبووڵی ئەوە بکات کە ئەویش وەک مرۆڤەکانی دیکە دەتوانێت زیان ببینێت و لە خەڵکانی دیکە داوای ئەندێشە و پێشنیار بکات. کەسێک کە ڕێگا بە بەشداری خەڵکانی دیکە دەدات، تەمەنی ڕێبەریی خۆی

درێژتر دەکات و هەرچی کات بەسەر نەمانی فیزیکی ئەو پروات جێگەی لە ناو ڕێبوارانی بەرزتر و ئاڵای شەکاوەتر دەبێت.

ڕێبەری چاک، گوێگرێکی هاودڵە

وتاری 11

پێشکەش بە 25مینساڵڤەگەری تیرۆری دکتۆر قاسملوو هاورێیانی

کاتێک لە خەڵک لە پیوەندی لە گەل باشترین ڕێبەر پرسیار بکەی و لێیان بپرسی باشترین تایبەتمەندی ڕێبەرێک کە قەت لەبیر ناکەن چیە: وەڵامەکە ئەوە دەبێت کە ڕێبەر دەبێ گوێگری چاک بێت. قاسملوو لەو ڕێبەرانە بوو، کە بە پێی وتەی هاورێیانی چ لە پلینۆمەکان، کۆنگرە و کۆبوونەوەکانی حیزبی دا گوێگرێکی چاک بوو. گوێگری چاک دەبێتە هۆی ئەوەی کە ڕێبەر خۆی بە هاورێی ئەو کەسانە بزانێت کە لە دەوروبەری دا هەن، و گوێ لە قسەکانی دەگرن. کاتێک ڕێبەر بە هاودڵیەوە گوێ لە کەسێک دەگرێت کە ڕووی قسە لەوە، هەست بە کەسایەتی دەکات و خۆی بە "مێحوەر" دەزانێت. ئەمەش بە واتای ڕێزگرتن لە کەڕامەتی ئەو مرۆڤەیە کە ڕوو لە ڕێبەرە و لە ڕێگای ئەوەوە ڕێزگرتن لە کەڕامەتی هەموو کەسانێکە کە لە دەوری ڕێبەر کۆبوونەوتەوە.

مرۆڤ بە گشتی دوو گوێ هەیە و یەک زمان. بۆیە لە پێوەندیەکاندا گوێگرتن لە قسەکردنیش گرنترە. ڕێبەریک کە توانای گوێگرتنی نەبێت، توانای ئەوەی نابێت پەیامی خۆی بە گوێ خەڵک بگەیەنێت و تەنانەت قسەکەرێکی چاکیش بێت، پەیامەکەی بۆ ماوەیەکی درێژ لە بیری خەڵک نامێنێتەوە .

چوارجۆر گوێگرتن لە پیوەندیەکاندا هەیە: گوێگرتنی چالاکانە، گوێگرتنی هاودڵانە، گوێ گرتنی ڕەخنەگرانە و گوێ گرتنی چێژوەرگرتن .

گوێگرتنی چالاکانە شێوازێکی پێوەندیەکانە کە لە راوێژکاری، فێرکاری و چارەسەری کێشەکان بەکار دەبردرێت و گوێگر وێرای دووپاتکردنەوەی ئەو شتانەی لایەنی دیکە دەلێت، دڵنیایی دەدات بۆ ئەوەی تێگەیشتنی هاوبەشیان هەبێت لە بابەتی گفتگۆ لە پێناو چارەسەری کێشەکان و وێکگەیشتن لە پرسەکاندا .

لە گوێگرتنی هاودڵانە (Empathic listening) کە شێوازێکی گوێگرتن و وەڵامدانەوە بە کەسێکی دیکەیە کە دەبێتە هۆی قووڵبوونەوەی تێگەیشتنی هاوبەش و پروا بەیەکتر. ئەم تایبەتمەندیانە بۆ ڕێبەر و کەسانێک کە لە ئاستی بەرپرسایەتیدان زۆر گرنگە بۆ ئەوەی هەم توانایی گوێگرتنیان هەبێت و هەم بتوانن بە جوانی ئەوەی گوێ دەگرن شی بکەنەوە و وەڵامی شیاو بدەنەوە. وەڵامدانەوە بەشێکی جیانەکراوە لە پێڤاژۆی گوێگرتنە کە دەتوانێت گفتگۆیەک سەرکەوتوو بکات یان هەڵیوەشێنێتەوە. بەرژەوەندیەکانی گوێگرتنی هاودڵانە بریتین لە:

- گەشەکردنی ڕێز و حورمەت
- لایەنەکانی گفتگۆ دەتوانن هەستی خۆیان بە شێوەیەکی جوان دەربڕن

- کەمکردنەوەی کێشەکان

- هاندەری مرۆڤە بۆ ئاڵوگۆڕی زانیاریەکان

- دەبێتە هۆی پێکهێنانی کەشێکی هێمنانە بۆ باسکردن لە پرسە هاوبەشەکان.

لە گوێگرتنی رەخنەگرانەدا، سەرنجی گوێگر وردبوونەوە بۆ تێگەیشتن و لێکدانەوەی لایەنی بەرامبەر بە مەبەستی ئەوەی بتوانێت لە روانگەیەکی رەخنەگرانەوە وەڵامی قسەکەر بداتەوە و دەبێتە هۆی ئەوەی کە گوێگر لە پێوەندی لە گەڵ ناوەرۆکی قسەکانی، قسەکەر هەڵوێست دەرببرێت. لە شێوازی گوێگرتنی چێژبەرانە کە لە کولتووری ئێمەی کورددا باوە، بۆنموونە گوێگرتن لە مۆسیقا، قسەی خۆش و شێعر و گۆرانی ناوببردرێت.

رێبەریک دەشێ لە تەکنیکی گوێگرتن ئاگادار بێت، تا بتوانێت بەپێی هەلومەرجی هەرکام لەو تەکنیکانە بەکار ببات. قاسملوو لە گفتگۆ و پێوەندیەکاندا ئەو جۆرە گوێگرتنانە دەزانی و و زۆرجار لەو کەسانەی کە لە نزیکەوە شانازی هەڵسوکەوتیان لە گەڵ قاسملوو دەبیسرێت کە ئەو گوێگرێکی سەیر بوو. بۆیەش ئەو گوێگرێکی "سەیر" بوو چونکە مرۆڤەکان بۆخۆیان دەبوونە "میحوەری" گفتگۆکان. گرنگی گوێگرتن گەر زیاتر لە قسەکردن نەبێت، کەمتر نیە، چونکە بەگوێگرتن بەوانە رێبەر دەتوانێت سەرنج بداتە خەڵک و ببێتە رێبەری خەڵکی .

قاسملوو رێبەری گۆرانکاریخواز و خزمەتگوزار

وتاری 12

هونەری رێبەری وەک جوانی وایە. مرۆڤ ناتوانێ شرۆڤەی بکات بەڵام کاتێک رێبەرێک دەبیندرێت، دەزانرێ کە ئەو کەسە خاوەنی ئەو هونەر و تایبەتمەندیانەیە یان نە. رێبەری لەو روانگەیەوە دەکرێ بە سێ شێوازی جیاواز دابەش بکرێن: "رێبەرانی پاوانخواز" ئەوانەی کە دەیانهەوێ هەموو دەسەڵاتێک بە دەست ئەوانەوە بێت و هەمووشت کۆنترۆل بکەن و لە پێوەندی لە گەڵ هەمووشتێک و بەجیاتی هەموو کەسێک بڕیار بدەن. ئەوان هەمیشە پیویستیان بەوەیە کە رێبەر بمێننەوە بۆ ئەوەی بتوانن کارێک بکەن. "رێبەرانی خزمەتگوزار" ئەو رێبەرانەن کە تەنیا کاتێک رێبەری قبووڵ دەکەن کە بتوانن لەو رێگایەوە خزمەتگوزاریەک بە خەڵکی خۆیان پێشکەش بکەن و و "رێبەرانی گۆڕانکاریخواز" ئەو کەسانەن کە بڕوایان بە بەرزکردنەوەی ئاستی کارایی ، تێگەیشتوویی و پێگەیشتوویی هاوڕیانیان هەیە و جۆری هەڵسوکەوتیان بە شێوەیەکە کە لایەنگرانی ئەو کەسە وەک ئولگوو و نموونەیەکی خوو و رەوشتی باش دەبینن و پێرەوی لێ دەکەن.

رابرت گرین لیف (Robert Greenleaf) یەکەم جار لەساڵی 1987دا تیۆری "رێبەری خزمەتگوزار"ی داهێنا. بە پێی پێناسەی گرین لیف، رێبەر دەشی پێویستی خەڵکی دیکە بەر لە پێویستیەکانی خۆی ببینێت.. رێبەری خزمەتگوزار رێز لە یەکسانی مرۆڤ دەگرێت و لە رێکخراودا لە هەوڵ دەدات ئەندامانی رێکخراوەکە گەشە بکەن .

لە شێوازی رێبەری خزمەتگوزاردا رێبەر دەشی خاوەنی هەندێک بیرو ئەندێشەگەلێک بێت کە بریتی بێت لە سەرنجدان و رێزگرتن لە کەسانی دیکە. سەرنج رێبەر لەو شێواوزە لە رێبەریەدا

له سەر هاوکاران و کەسانێکە کە پێرەوی لەو دەکەن و لەو کاتەدا ڕێبەر ویستەکانی خۆی لەبیر دەکات. بە وتەی گرین لیف لە ڕێبەری خزمەتگوزاردا دەشێ خۆشی و تەناهی خۆی لە پێناو هاوڕێیانی لە بیر بکات و خزمەت بو خۆ نابێ هاندەری ڕێبەر بێت و لە داڕشتنی پلانی کاری دا نیازەکانی خۆی لەبەرچاو بگرێت بەڵکوو دەبێ لووتکەی هۆی کارەکانی پێوەندی بە هاوکاران و ڕێبوارانیەوە بێت .

دکتۆر قاسملوو لە ڕێبەری خۆیدا، لە تەواوی قسەکانی خۆیدا رووی لە نیازی گشتی، بەرەوپێش چوونی حیزبی دێموکرات، پەروەردەی کادرەکان و سەرکەوتنی ئەواندایە. بۆیە تەنانەت لە وەسیەتنامەکەشی هەموو دارایيەکانی بە جیاتی ئەوەی بۆ بنەماڵەی بەجێ بێلێ، پێشکەشی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران دەکات.

بە پێچەوانەی ئەو تا کاتێک بەدەستەوە گرتنی دەسەڵات هەموو سەرنجی ڕێبەر بێت، ڕێبەری ناتوانێت لە ستانداردێکی بەرزی ڕێبەرایەتی دا بمێنێتەوە و ڕێبەری لە حاڵەتی "بایەخ و بەهای" ڕێبەریەوە بە "پۆستی ڕێبەری" دادەبەزێت. ئەدەبیاتێک کە ئەمڕۆ لە ناو حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێراندا باو و جێگرتووە بەدەست هێنانی پۆستە نەک پلەی و ئەرکی ڕێبەری. خزمەتگوزاری دەشێ ناوەند و کاکڵەی هۆیەکانی ڕێبەری بێت. سروشتیە کە دەسەڵات پێوەندی بە ڕێبەریەوە هەیە و کاتێک کەسێک دەستی بەڕێبەری گەیشت دەسەلاتیشی بەدەستەوەیە، بەڵام ئەو دەسەڵاتە تەنیا کاتێک ڕەوایە کە خزمەتگوزار بێت .

دە تایبەتمەندی کە دکتۆر قاسملوو دەکەن بە ڕێبەرێکی خزمەتگوزار بریتین لە: گوێگرتنی هاودڵانە، هاودڵی، چاکسازی، زانیاری، هێزی تێگەیاندن، واتاسازی، دووربینی و داهاتووبینی، چاوەدێری، دەروەست بوون بە پێشکەوتن و گەشەسەندن، شکل دان بە ڕێکخراو. جیا لەوە دکتۆر قاسملوو کەسێکی ڕاستگۆ، دروستکار، بڕوای بەخۆی و هێزی گەلەکەی هەبوو، کەسێک بوو کە لە رووی ڕەوشتەوە ئۆلگووی پێکەوە ژیانی ئامانجی خەبات و ژیانی رۆژانە بوو، پێشهەنگاو بوو و ڕێزی لە خەڵکانی دیکە دەگرت و هاندەری گەشەسەندنی تواناکانی دیکە بوو. لە زانستی ڕێبەریدا، ئەو تایبەتمەندیانە وەک تایبەتمەندی بەکردەوەی ڕێبەری خزمەتگوزار دەبیندرێن. ئەو تایبەتمەندیانە دەبنە هۆی ئەوەی ڕێبەر شوێندانەر بێت لە سەر دەوروبەر و ژینگەی خۆی. جیا لەو تایبەتمەندیانەی کە باس کرا، دکتۆر قاسملوو خاوەنی تایبەتمەندی "ڕێبەری گۆرانکاری"خوازی هەبوو .

ڕێبەری گۆڕانکاریخواز کاتێک خۆی دەنوێنێت کە ڕێبەر لە هەوڵی بەرزکردنەوەی ئاستی تێگەیشتن و پێشڤەچوون و سەرکەوتنی هاوڕێیان و ڕێکخراوەکەی بێت و زانیاری و هەستی قبوولی بەرپرسایەتی لە ناو هاوڕێیانی خۆیدا بەرز بکاتەوە. بۆ ڕێبەری گۆڕانکاری خواز پێڤاژۆی نفووزی زانیاریانە لە ناو کەسان و گرووپەکاندا بۆ پێکهێنانی ئاڵوگۆڕ و گۆڕانکاری ڕەوشی "مەوجوود" بەرەو ڕەوشی دڵخوازانەی ڕێکخراو تەواوکەرەوەی بازنەی ڕێبەری و خەباتە .

چاوخشاندنێک بە هەوڵ و تەقەلاکانی دکتۆر قاسملوو لە نێوان کۆنگرەکانی پێنجەم و شەشەمی حدکادا بۆ پەسەندکردنی سۆسیالیزمی دێموکراتیک وەک ئامانجی دوارۆژی حیزب و هەروەها تئۆریەکانی پێوەندیدار بەو هەڵبژاردنە، بۆمان گۆڕانکاری خوازی قاسملوو دەردەخات. وتار و کرداری قاسملوو هەموو حیزبی دێموکرات و ڕەوتی خەباتی نەتەوایەتی لە رۆژهەڵاتی کوردستانی لە گەڵ ئاڵوگۆڕ بەرەورووکرد و ئەمرۆشی لە گەڵ بێت، بیروهزری خاوەنی لایەنگری بەرین لە ناو کۆمەڵگای کوردیدایە. ئەو جۆرە ڕێبەریە کاتێک جێبەجێ دەبێت کە ڕێبەران هاندەری هاوڕێیانی خۆیان بن و یارمەتیدەر و پشتیوانی ئەوان بەن لە گەیشتن بە ئامانجەکانی

خۆیان و هاوخەباتانی خۆیان هان بدەن کە زیاتر لە ئاستی بەرژەوەندی تاکەکەسی بیر بکەنەوە و بۆخۆشیان نموونەیەک لەو رەوشتە بن .

تایبەتمەندیەکانی رێبەری گۆرانکاری خواز بریتین لە: خاوەن نفووز بوون، هێزی وزەدان و هاندانی خەڵک، هاندانی هۆشی، سەربەرزی، سەرنج راکێش، خاوەنی حورمەت و وەفاداری و پڕوای لایەنگرانی بەو، بە هۆی هەستێکی ئایدیال کە لە کەسی رێبەرەوە وەردەگرن. نفووزی دڵخواز دەبێتە هۆی ئەوەی کە رێبەر بتوانن وەک سەمبۆلێک لە وتە و کرداری هاوگونج کار بکات و ببێتە نموونەی رەفتار و کردار بۆ لایەنگرانی .

رێبەری خزمەتگوزار و گۆرانکاری خواز خاوەنی تایبەتمەندیگەلی زۆر وێکچوون. بە خوێندنەوەیەکی خێرای ئەو دوو تایبەتمەندیانە دەردەکەوێت کە رێبەرێک کە خاوەنی ئەو تایبەتمەندیانە بێت، خاوەنی کەسایەتیەکی کاریزماتیکە. کاریزمای قاسملوو بە هۆی ئەوەوە نەبوو کە خاوەنی دەسەڵاتی زۆر بوو بەڵکوو دەسەڵاتەکەی بەهۆی بوونی کەسایەتی کاریزماتیکی ئەوبوو کە هەموو تایبەتمەندیەکانی رێبەری لە پێناو خزمەتکردن و بەرەوپێش بردنی تەواویەتی بزاڤی نەتەوایەتی گەلی کورد و حیزبەکەی بەکار دەبرد .

قاسملوو لە رێبەری خۆیدا هەستی یەکسانی لە نێوان خۆی و هاورێیانی گەشە پێدەدا، چونکە باوەڕی ئەو بە یەکسانی ئەوی هاندەدا کە یەکسانی لە سیستەمی حیزبی و رێکخراوەییدا پێک بێنیت. ئەمەش یەکێک لەو هۆیانەبوو کە حیزبی دێموکرات وەک رێکخراوێکی "خۆفێرکار" رەوتی فێرکردن و خۆفێرکردنی کردە بەشێک لە پرۆسەی گەشەکردنی مرۆڤی رێکخراوەیی و بە پێچەوانەی حیزبە چەپەکان، پەروەردەی ئایدیۆلۆژی لە ناو حیزبدا نەگونجاند و مرۆڤی تاک رەهەند بار نەهێنا .

بەداخەوە کولتووری داخراو و سیستەمی حاکم بەسەر حیزبدا لە ساڵانی دوای قاسملوو، بوو بە هۆی ئەوەی کە حیزبی دێموکرات نەتوانێت ئەو شێوازە لە رێبەریە و کولتووری ئاڵوگۆر لە خۆیدا گەشە پێبدات و حیزبی دیموکرات لە حیزبێکی گەشەکردوو بەرەو حیزبێکی نەریتی و خۆپارێز پاشەکشەی کرد و بەشی هەرەزۆری قەیرانەکانی رێکخراوەیی و سیاسی ناو حیزبیش لەو کولتوور و مێتۆدی رێبەرانی دوای قاسملووە سەرچاوە دەگرێت.

گۆرینی رێکخراوێکی نەریتی بەرەو رێکخراوێکی خۆفێرکار و زانست خوڵقێنەر

وتاری 13

یەکێک لە سەرنجراکێشترین دروشمەکانی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران "رێکخراو چەکی هەرە گرنگی ئێمەیە" بوو کە دکتۆر قاسملوو داهێنەری بوو. بەو دروشمە، خۆرێکخستن، فێربوون و فێرکردن و هەروەها بەرەوپێشبردنی رێکخراو لە ناوکۆمەڵگا بوو بە ئەرکێکی حیزبی و حیزبی دێموکرات دەستی کرد بە دامەزراندنی کۆمیسیۆنە جیاوازەکانی وەک کمۆسیۆنی سیاسی - نیزامی و کۆمیسیۆنی کۆمەڵایەتی، کۆمیسیۆنی ماڵی و هتد .

دروشمی رێکخراو چەکی هەرە گرنگی ئێمەیە، بوو بە بناغەی گەشەکردنی رێکخراوێکی خۆفێرکار و زانست خوڵقێنەر دامەزرا. رێخکراوی خۆفێرکار ئەو رێکخراوانەن کە ئەندامانی ئەو بە شێوەی بەردەوام تواناییەکانی خۆیان بەرز بکەنەوە بۆ ئەوەی بە ئاکامی دڵخواز بکەن. بۆ ئەو مەبەستەش هزری کاری بەکۆمەڵ لە ناو رێکخراودا گەشە پێدەدرێت و ئەندامانی رێکخراو بە

جیاتی ئەوەی کە "چی فێربن" فێری چۆنیەتی فێربوون دەکەن. جیاوازیەک کە لە نێوان پەروەردە لە حیزبی دێموکرات و حیزب و ڕێکخراوەکانی چەپدا هەبوو، ئەوەیە کە: ڕێکخراوە چەپەکان ئەندامان و کادرەکانی خۆیان فێری ئەوەیان دەکرد کە "چی فێربن" و حیزبی دێموکراتی ڕێکخراوە و ئەندامانی فێری "چۆنیەتی" فێربوون دەکرد و چی فێربوون گرێدراو بە ویست، توانایی و پێویستی کاری ئەندام و کادری حیزبیەوە بوو .

ڕێکخراوی خۆفێرکار بە واتایەکی دیکە ڕێکخراوێکی زانست خوڵقێنەرە، ئەو ڕێکخراوانەی کە لەواندا زانست و زانیاری نوێ و داهێنانی کارێکی تایبەت بە پسپۆران و شارەزایان نیە، بەڵکوو جۆرێک لە کردەوەی هەموولایانەیە و شێوازێکە کە ئەندامانی ڕێکخراو بەکردەوە جێبەجێی دەکەن. بە واتایەکی دیکە ڕێکخراوی زانست خوڵقێنەر ڕێکخراوێکە، کە لەودا هەر کەسێک مرۆڤێکی داهێنەر و زانست خوڵقێنەرە. لەوەها ڕێکخراوێکدا هزر، باس و گفتگۆی بەکۆمەڵ و داهێنانی بیرو هزری نوێ پشتگیری لێدەکرێت و ئەندامان هاندەدرێن بۆ فێربوون و داهێنانی نوی .

ئەو جۆرە ڕێکخراوانە ڕێکخراوگەلێکن کە تایبەتمەندی ئایدیاڵیان هەیە و ڕێکخراوی ئایدیۆلۆژیک نین. بەڵکوو ئەوەی هاندەری ئەندامان و لایەنگرانی ڕێکخراوکەیە، ئارمان و ویستی ڕێکخراوەیە کە لە سەرووی ئایدیۆلۆجیەکانی بەرچاوتەنگ و سێکتاریستە. دکتۆر قاسملوو بە ئاگاداری ئەو راستیە هەولێکی زۆری دا ڕێکخراو و ئۆرگانەکانی حیزبی ببنە ڕێکخراوی خۆفێرکار و زانست خوڵقێنەر، بۆیە لە دارشتنی سیستەمی پەروەردەی حیزبی و پێکهێنانی فەرهەنگی ڕێکخراوەییدا، کەشی ئازد و دێموکراتیکی فێرکاری بە باشترین شێوەی فێربوونی زانیوە و بەرلەوەی کە ناوەرۆکی بابەتە فێرکاریەکان بکاتە سەردێری بابەتەکانی فێرکاری حیزبی، چۆنیەتی فێربوون و فێرکاری بردۆتە ناو ڕێکخراوەکانی حیزبی دا .

ئەو کەسانەی کە لە سەردەمی سکرتێری قاسملوودا بەشداری فێرگەی سیاسی نیزامی بوون، لەوانەیە چاک لەبیریان بێت، کە یەکێک لە سەرەتاییترین بابەتەکانی پێوەندیدار بە فێربوون بەتایبەت لە بواری کاروباری کۆمەڵایەتیدا، فێرکردنی پێشمەرگەکان بە بنەماکانی دێموکراسی و خۆبەڕێوەبەری بوو کە بە شێوەی هەڵبژاردنی شووڕای پێشمەرگەکان بۆ کاروباری پێوەندیدار بە بەڕێوەبردنی پێویستیەکانی پێشمەرگەکان وەک کاروباری تەداروکات، دابەشکردنی نۆرەی نیگابانی، بەرنامەکانی دیکەی پێشمەرگەکانی بەشدار لە دەورەدا. ئەو نموونە بچووکە وێنەیەکە لەو داهێنانەی کە دکتۆر قاسملوو بە ئەزموونی ولاتانی پێشکەوتوو لە خۆبەڕێوەبەری و خۆفێرکاریدا بۆ ناو حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێرانی هێنابوو .

ئەوەی لە ڕێکخراوی خۆفێرکاردا گرنگە گۆڕینی جۆری کردار وەک بنەماترین بەشی فێربوون دەبیندرێن. فێربوون رەوتێکە کە لەودا کردار و ئەندێشەکانی کەسان دەگۆڕێت و تا بەشێوەیەکی دیکە بیر بکەنەوە و کرداریان بەو شێوەیە بگۆردرێت. بەو شێوەیە لە ڕێکخراوی خۆفێرکاردا فێربوون کاتێک بەجێ دێت، کە گۆرانکاری لە کرداری ئەندامانی ریکخراوەکەدا ببیندرێت. ئەم کردەوانە زۆرجار بە شێوەی راستەوخۆ دەبیدنرێن و گەلێک جاریش بە شێوەی ناراستەوخۆ هەست پێ دەکرێت .

زۆرجار رەخنە لە حدکا دەگریت، لە مەڕ هەڵسوکەوتی وەک سەردەمی شەڕی چەکداری و ئەوکاتەی کە گەورەترین هێزی کوردستانی بوو. ئەوم قسەیە تا ئاستێکی زۆر راستە و بەداخەوە لەوەرا سەرچاوەدەگریت کە ڕێکخراوی حیزبی دوای نەمانی دکتۆر قاسملوو و شەرەفکەندی ئاڵوگۆڕێکی ناوەرۆکی و سەردەمیانە بەخۆیەوە نەبینیوە .

ڕێکخراوی خۆفێرکار بە پێی سەردەم فێردەبێت و هەڵسوکەوتی خۆی دەگۆڕێت. ڕێکخراوی خۆفێرکار ڕێکخراوێکە کە کردەوەکانی لە ڕێگای ئاگاداربوونەوە تێگەیشتنی چاکتر باشتر دەبێت و ئاڵوگۆڕ و ریفۆرم لە خۆیدا پێک دێنێت و لە ڕێگای ڕەوتی پێوەندیەکانەوە پەلوپۆی کردەوە و هەڵسوکەوتی لە ناو کۆمەلگادا چاکتر دەکات و بەرەوپێش دەبات. ڕێکخراوەکان کاتێک دەتوا خۆیان بە ڕێکخراوی خۆفێرکار و زانستخولٚقێنەر بزانن کە خوێندنەوەیەکی چاک لە مێژووی خۆیان هەبێت و ئەو خوێندنەوانە وەک چرای ڕێگایان بکەنە ڕێنوێنی کار کردەوەکانیان.

فێربوونی ڕێکخراو پێڤاژۆی دۆزینەوەی کەموکۆری و هەڵەکان و ڕاستکردنەوەی ئەوانە. فێربوونی ڕێکخراو لە سەر بنەمای بۆچوونی هاوبەش، هاوفکری و ئولگووری بیروزانست و ئەزموونەکانی پێشوو و ڕووداوەکانی داهاتوو دامەزراوە. حیزبی دیموکرات لە سەردەمی قاسملوودا لە ماوەی ساڵانی ١٩٧٩ بۆ ١٩٨٩ دا بەو پێیە هەوڵی داوە چەندین گۆڕانکاری لە فەرهەنگی ریکخراوەیی، هەڵسوکەوت، پەروەردە و جۆری بیرکردنەوەی سیاسی پێک بێنێت و ناسنامەی ڕێکخراوێکی چالاک و زیندوو لە رووی ڕێکخراوەیی و گەشەکردنەوە بۆ حیزبی دیموکرات بەدەست بێنێت. ئەمرۆ بیست و پێنج ساڵ دوای نەمانی دکتۆر قاسملوو کەمترین ئالوگۆڕێکی بنەرەتی لە فەرهەنگی ڕێکخراوەیی حیزبی دا پێک هاتووە و کەمترین کار کراوە لە پێناو ئەوەی کە ڕێکخراوەکانی حیزبی ببنە ڕێکخراوی بەڕاستی خۆفێرکار و زانست خولٚقێنەر. بۆیە ئەوەی کە پێی دەڵێن "داهێنانی فیکری" لە ناو ریزەکانی حدکادا کەمتر لە ئاستی پێویستە و کۆچی نوخبەگان و شارەزایان لە ریزەکانی حیزبی دیموکرات بووتە ڕەوتێکی مەترسیدار و غەمباری ساڵانی رابردوو .

سەربەخۆیی کلیلی سەرکەوتن و پێشڤەچوونە

وتاری 14

بۆ ئەوەی بزانین مەبەستی قاسملوو لە ڕێکخراوی خۆفێرکار و زانست خولٚقێنەر چی بووە، شیکردنەوەی ڕێکخرڕێکخاوی خۆفێرکار و تایبەتمەندیەکانید ەتوانێت زیاتر یارمەتیدەربێت:

دوای کۆتایی هاتنی شەڕی نێوان ئێران و عێراق، کۆبوونەوەیەک لە بنکەی دەفتەری سیاسی حدکا لە ناوچەی قەندیل بۆ دکتۆر قاسملوو پێکهێنرا. لەو کۆبوونەوەیەدا دکتۆر قاسملوو لە سەر ڕەوشی پێکهاتوو دوای قبووڵی بریارنامەی 598ی نەتەوە یەکگرتووەکان لە لایەن ئێرانەوە دواو لەو پێوەندیەدا هەندێک سیناریۆی دوای کۆتایی هاتنی شەڕەکە کە لەوانەیە شۆڕشی کوردستان لە گەڵی بەرەورووبێت هێنایە بەر باس. یەکێک لە خاڵە هەرەسەرنج ڕاکێشەکانی وتەکانی دکتۆر قاسملوو بریتی بوو لەوە کە "حیزبی دێموکرات بۆ ئەوەی بتوانێت سەربەخۆیی خۆی بپارێزیت و هەروا پێشڕەوی خەباتی نەتەوایەتی خەڵکی کورد لە کوردستانی ئێران بمێنێتەوە، دەبێ سەربەخۆیی سیاسی خۆی بپارێزێت و نەڕۆتە خوارەوەی جادە ئاسفاڵتەکە." مەبەست لە جادەکە ئەو جادەیە بوو کە لە قەڵادزێ و دیانا بەیەکەوە گرێدەدا و گواستنەوەی بنکەکانی حدکا بۆ خوارەوەی ئاسفاڵتەکەی بە واتای گرێدراوەیی و ژێر چاوەدێری هێزەکانی دەوڵەتی عێراقەوە دەهات. سەربەخۆیی سیاسی و ڕێکخراوەیی کلیلی سەرکەوتنی ڕێکخراوێکی خۆفێرکەر و زانستخولٚقێنەرە .

ڕێکخراوی خۆفێرکار ڕێکخراوێکە کە وەک تەواویەتێک و بەشێوەی هاوئاهەنگ فێر دەبێت و بەرەو پێش دەڕوات. ڕێکخراوی وا بۆخۆی ڕێگاکەی دەدۆزێتەوە و بەرەوپێش دەڕوات. ئەزموونی

کەسانی شارەزا و خاوەنبیر بەکاردێنێت و چاکسازی لە ڕێگای خۆیدا دەکات. کەسێک ڕێکخراوی وا کۆنترۆڵ ناکات، ڕێکخراو سەربەخۆیە و ملکەچی دەسەڵاتە دەرەکیەکان نیە و ئامانج و ڕێگای خۆی بۆخۆی دیاری دەکات .

ڕێبەرانێک کە هەستی فێربوون لە ناو ڕێکخراودا لاواز بکەن و بە بیانووی جۆراجۆری وەک "ئەوانە بۆ حیزب نابنە ماڵ" و "دوای دووساڵ لە ناو حیزب دەرۆنەدەر" ڕەوتی ڕێکخراوی خۆفێرکار بەرەو ڕێکخراوێکی داخراو و ڕاوەستاو (ایستا) دەبات و پێشکەوتنی ریکخراوەیی کپ دەکات .

ڕێکخراوی خۆفێرکار هەستیارە بەرامبەر فێربوونی ئەندامانی خۆی. ڕێکخراوی خۆفێرکار پێویستی بە فێربوون هەست دەکات و بەردەوام پەیجۆی فێربوونە. ڕێکخراوی خۆفێرکار وەک مرۆڤێک پێویستی بە گەشە کردنی خولیای فێربوون هەیە. ڕێکخراوێک گەر هەست بکات کە بۆ درێژەدان بە ژیان لە ژینگەیەک کە رکەبەری سیاسی و ڕێکخراوەیی ڕۆژ لە گەڵ ڕۆژ لە زیادبووندان دەبێ بتوانیت سەرکەوتوو و جێی متمانەی زۆربەی خەلک بێت، بێگومان بەدوای فێربووندا دەگەڕێت و گەر ئەو نیازە هەست نەکات، هیچ هۆیەکی نیە بۆ فێربوون. ڕێکخراوێک کە داهات و شێوەی ژیانی گرێدراو بە بۆدجەیەکی دیاری کراو لە لایەن دەوڵەت یا خود ڕێکخراوە ناونەتەوەییەکانەوە بێت و هەست بە ڕەکەبەری نەکات، ڕێکخراوێک کە لە بەرامبەر خەڵکدا وەڵامدەرەوە نەبێت، ڕێکخراوێک کە ڕێبەرایەتیەکەی لە بەرامبەر ئەندامانی وەڵامدەرەوە نەبێت، پێویستیەکی بە فێربوون نابینێت و دەوای فێربوون و پێشکەوتن ناگەڕێت. بۆیە بۆ ئەوەی ڕێکخراوەکان فێربن دەبێ لە ژینگەیەک بن کە تێدا رکەبەریی راستەقینە هەیە بۆ ئەوەی بتوانیت بنکە و بنیاتەکانی خۆی ئاوەدان بکاتەوە. ڕێکخراو دەبێ بەردەوام بەراوردی ڕەوش بکات و کردەوەکانی خۆی بخاتە بەرلێکۆلینەوە و لەبەرامبەر بەرپرسایەتیەک کە بە ئستۆ گرتووە بکەوێتە ژێر پرسیار و هیچ ڕێکخراوێک بە بێ هۆی پشتیوانی لێی نەکرێت. لە کەشێکی وادایە کە ڕێکخراو دوای فێربوون دەگەڕێت ناچار دەبێت بۆ مانەوەی خۆ فیر بێت و ئەنگیزەی فێربوون لە ناوخۆیدا گەشە پێبدات.

ڕێکخراوی خۆفێرکار لە گەڵ کێشەکان ڕانایەت و هەستیار و وریایە. هەرکە کێشەیەک هەست بکات دەست بەجێ لە هەوڵی چارەسەری ئەو کێشەیە دەبێت. هەوڵ دەدات ڕێگا چارەسەری نوێ بدۆزێتەوە و کێشەکان ناشارێتەوە. حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران لە ساڵی 1993بە دواوە وا لە گەڵ کێشەکان ڕاهات کە بەرەبەرە کێشەکانی جیناحی، ناوچەگەرایی و هتد بە سروشتی ناوبرد و لە بەرامبەر کێشەکاندا دەستەوئەژنۆ مایەوە و ڕۆڵی قوربانی گێرا. ڕێکخراوێک بەو تایبەتمەندیە هیچکات ناتوانێت ڕێکخراوی خۆفێرکار بێت و خۆی بە میراتگری ڕێبازی قاسملوو بزانێت .

ڕێکخراوی خۆفێرکار دەبێ کەرەسەی وشیاری و خەسارناسی لە ناوخۆیدا زیاد بکات و هەرکات هەستی کرد بە کێشەیەک دیتە ناو ڕێکخراو ئەو کێشەیە بناسێت و لەبەرامبەری ئەو خەبات بکات. ڕێکخراوی خۆفێرکار دەشێ کێشەکان بناسێت و بە دۆزینەوەی مکانیزمی چارەسەری کێشەکان ڕێکخراوەکە لە هەڵدێری رووخان رزگار بکەن. زۆرجار وا پێویستە ڕێبەران خۆیان بە جیاتی ئەندامانی سادە، خەڵکی ئاسایی دابنێن بۆ ئەوەی خاڵە لاوازەکان بەچاوی خۆیان ببینن .

ڕێکخراوی خۆفێرکار پێویستی بە کادری داهێنەر هەیە

وتاری 15

قاسملوو لە ماوەی ڕێبەریەکەیدا هەوڵێکی زۆری دا کە ئەندامان و ڕێبەرایەتی حیزب فێری پێڤاژۆی نوێ بن لە ناو حیزبدا و فەرهەنگێکی نوێ کە بریتی بێت، لە فەرهەنگی ئاڵوگۆر لە ناو حیزبدا جێگیر بکات. فێربوون لە ئاستی سەرەتاییەوە بگرە تا کادری بەرز بنەماکانی ڕێبەریی حیزب بوو و کۆنگرەکانی حیزبی لە سەردەمی ڕێبەری قاسملوودا نموونەی فێربوونی کۆلێکتیڤ و بەکۆمەڵ بوون کە دوای تیرۆری ئەو لە هەموو کۆنگرەکانی حیزبیدا جێیان خاڵیە. چاوخشاندنێک بە ڕاپۆرتەکانی کۆمیتەی ناوەندی بۆ کۆنگرەی چوارەم تا هەشتەمی حیزب، ئەو ڕاستیە جوانتر ڕوون دەکەنەوە، کە ڕاپۆرتەکان جیا لە گوزارشتی سیاسی سیاسەتێکی پەروەردەیشی لە خۆیدا گونجاندووە. چونکە ئەو بەو پروایە بووە کە ڕێکخراو و کاری ڕێکخراوەیی وەک هونەری وەرزش وایە، وەرزشڤان ناتوانێت بە کاوەخۆ و بە بێ فێربوون و ڕاهێنانی بەردەوام و بێ ڕاوەستان بگاتە لووتکەی سەرکەوتن و بڵێت من وەرزشڤانم.

پیتر سێنج (Peter Senge) لە کتێبی "ئەسڵی پێنجەم"ی خۆیدا نموونەیەک دێنێتەوە کە لە پێوەندی لە گەڵ پەروەردە و سیاسەتی ڕێکخراوی خۆفێرکاردا زۆر سەرنجراکێشە. ئەو دەڵێت گەر بۆقێک لە ئاوی کوڵیو دابندرێت بە خێرایی خۆی لێی فرێدەدات و دەردەکەوێت. بەڵام گەر بۆقەکە لە قاپێکی ئاو دابندرێت کە بەرەبەرە گەرمای زیاد بکرێت، بۆقەکە هەست بە بەرزبوونی پلەی گەرمای ئاوەکە ناکات و دژکردەوەیەکیش لەبەرامبەر بەرزی گەرمادا لە خۆی نیشان نادادت، تا ئەوکاتەی کە ئاوەکە دەکولیت بۆقەکە هەست بە گەرمی دەکات بەڵام ئیتر زۆر درەنگە، چونکە دەمارەکانی بۆقەکە ئەوەندە شل بوون کە نەتوانێت خۆی لە قاپەکە فرێبدات و لە ناو ئاودا دەکولێت. ڕێکخراوەکانیش گەر وریا نەبن، کێشەکان بەرەبەرە لە ناو جەستەی ئەواندا جێ دەگرن و کاتێک دەگات کە ئیتر توانای چارەسەری کێشە وەسەریەک کەوتوەکانیان نامێنێت و دەبێ لە مەدیانی چالاکی بڕۆنە دەر .

ئەندام گرینگترین سەرمایەی هەر ڕێکخراوەیەکی سیاسی، مەدەنی و تەنانەت بازرگانیە. ڕێکخراو لە ڕێگای ئەندامان و کادرەکانیەوە ڕەوتی فێربوون جێبەجێ دەکات. هەرچەند تەنیا فێربوونی کەسان بۆ فێربوونی ریکخراو بەس نیە، بەڵام مەرجی پێویستی ڕێکخراوی خۆفێرکار فێربوونی ئەندامان و کادرەکانیەتی. لە ڕێکخراوی خۆفێرکاردا دەشێ ئەندامان بتوانن تواناییەکانی خۆیان بدۆزنەوە و ئەوان گەشە پێبدەن و ژیانی خۆیان و ڕێکخراویان دەوڵەمەنتر بکەن. هەموو مرۆڤێک خاوەنی هێزێکی داهێنەرانەی شاراوەیە، کە گەر ئەو تواناییانە بناسرێن و گەشەیان پێبدرێت ڕێکخراو لەو هێزانە بەهرەیەکی زۆر دەبات. هەرکات مرۆڤێک تواناییەکانی خۆی ناسی و دەست بە گەشەکردنیان بدات، بەردەوام فێردەبێت و داهێنەر و نوێگەرا دەمێنێتەوە. ڕێکخراوی خۆفێرکار لەو جۆرە مرۆڤانە پێک دێت. مرۆڤی گەشەکردوو و داهێنەر بەرزتر لە مرۆڤێکە کە جارێک فێربووە و شارەزای هەتاهەتاییە. مرۆڤی وا بە شێوەی ڕێئاکتیڤ و دژکردەوە کارناکات بەڵکوو چالاک و خوڵقێنەرە. ئەو تەنیا لە بەرامبەر ژینگەدا دژکردەوە لەخۆی نیشان نادات بەڵکوو ژینگەیەک ساز دەکات کە لە پێناو ئامانجەکانی خۆیدا بگۆڕێت. ئەو بەجیاتی خۆسازان لە گەڵ قەزاو و قەدەری ژینگەیی، ژینگە لە گەڵ خۆی دەگونجێنێت .

قاسملوو راست بەو شێوەیە هەڵسوکەوتی کرد. ئەو چاوەڕێ نەبوو پێشتر ژینگە بە شێوەیەک بگۆردرێت کە بتوانێت رەخنە لە سۆسیالیزمی مەوجوود بگرێت، چاوەڕێی گۆرباچۆڤ نەبوو کە سۆسیالیزمی دێموکراتیک بکاتە ئامانجی دوارۆژی حیزبەکەی و چاوەڕێ نەبوو کە دێموکراسی بێتە ناوچەی رۆژهەلاتی ناوەراست و یا خود دوای نزیک بە چل ساڵ لە نووسینی تێزەکەی تازە باسی رۆژهەڵاتی ناوەراستی گەورە بکرێت. ئەو چاوەڕێ نەبوو کە سۆسیالیست ئەنترناسیۆنال لە ساڵی 2000 ئامانجی سەدەی خۆی بە سۆسیالیزمی دێموکراتیک دیاری بکات تا حیزبەکەی بە پێرەوی ئەو رێکخراوە ئەوکارە بکات. ئەو چەمکانەی کە بۆ گۆرانی کۆمەڵگا پێویستن ئەو کردە کلیلی رەمزی ئاواتەکانی حیزبەکەی و وێرای خەباتی رۆژان و رووتینی حیزبی لە پێناو فێربوون و بەرەوپێشچوونی حیزب و کۆمەڵگاکەی تێدەکۆشی. کاتێک رێکخراو بوو بە خاوەنی رێبەری وا، شکلی رێکخراویش وەک سروشتی مرۆڤە خۆفێرکارەکانی دەگۆردرێت. مرۆڤەکانی داهێنەر و خۆفێرکار رۆحی رێکخراوی خۆفێرکەرن. مرۆڤە داهێنەرەکان ژینگەی بگۆر دەناسن و گۆرانکاریەکانی بەردەوامی ژینگە لە پێناو ئامانجەکانی رێکخراویان بەکار دەبەن. فێربوون تەنیا گێرانەوەی زانیاریەکان و کۆکردنەوەی ئەوان نیە. بەڵکوو بریتەیە لە گەشەکردنی تواناییەکان و فێربوونی داهێنان و بنەماکانی ریکخراوێکی چالاک و بەبەرهەمە .

زانیاری بۆ رزگاری دروشمێک بوو کە لە سەردەمی رێبەری دکتۆر قاسملوودا لە سەر کتێبە پەروەردەییەکان دەبیندران و بەوپێیەش لەناو حیزبی دێموکرات دا سەرمایەگوزاریەکی زۆر دەکرا لە سەر فێربوون و خۆفێرکردنی ئەندامانی حیزب، فێربوونێک کە جیاوازیەکەی لە گەڵ حیزبەکانی دیکە لە چۆنیەتی فێربووندا بوو نەک چی فێربووندا. مرۆڤی داهێنەر و خۆفێرکار لە دیاردەیەکی بەردەوامی فێربوون ژیان دەکات. ئەو فێردەکات، تاقی دەکاتەوە و لە رێگای فێربوون و زانینەوە خۆی وەدی دێنێت. بۆ ئەوان فێربوون و داهێنان ئەرکێکی پیرۆزە و ئەمەش هاندەری ئەوانە لە کارو چالاکیەکانیاندا. مرۆڤە داهێنەرەکان فێردەبن چۆن ئاڵوگۆرەکان قبووڵ بکەن و بەهرەیان لێ وەرگرن. خۆراگری بەرامبەر بە گۆرانکاری لە مرۆڤەکانی خۆفێرکار و داهێنەر ناوەشێتەوە. هەر دیاردەیەکی نوێ مرۆڤی خولیای فێربوون ناچار بە بیرکردنەوە دەکات و لە هەر رووداوێک شتێکی تازە فێر دەبێت .

چالشێک کە ئەمرۆ لە بەرامبەر رێبەری حیزبی دێموکراتدا هەیە، ئەوەیە کە چۆن بتوانێت لە پێناو پەروەردە و گەشەسەندنی ئەندامانی چالاک و داهێنەردا هەنگاو بنێت و "جەززابیەتی" بیرورا و تواناییەکانی جیاوازی هەبێت؟ گەشەکردنی ئەندامانی رێکخراو و بەرزبوونەوەی ئاستی داهێنانی ئەندامانی رێکخراو، دەبێتە هۆی پێشکەوتن و گەشەکردنی حیزب. حیزبی دێموکرات لە حیزبێکی نەریتیەوە دووبارە دەکاتە حیزبێکی نوێخواز، داهێنەر و پێشرەو کە لەودا شایستەسالاری کۆدی هاوبەشی بەرەوپێشبردنی رێکخراوەکانی حیزبیە .

فێربوون لە ئەزموون بە واتای مانەوە لە مێژوودا نیە

وتاری 16

ئەزموونی تاڵ، بەشێکی جیانەکراوە لە مێژووی بزاڤی نەتەوایەتی کورد و نەمازە حیزبی دێمکراتی کوردستانی ئێران کە بەهۆی پێگەی سیاسی و کۆمەڵایەتیەوە هەرگاڤ لە هێلی یەکەمی هێرشی نەیارانی گەلی کورد بووە. لە دەستدانی یەک لە دوای یەکی رێبەرانی

بلیمەتی وەک دکتۆر قاسملوو و دکتۆر سادق شەرەفکەندی، بووتە هۆی تراوما و خەسارێکی قووڵی گشتی کە پروابەخۆ بوون و هەستی بوێری خەبات تەنانەت لە دەرەوەی وڵاتیش تا ڕاگەیاندنی ئاکامی دادگای میکۆنۆس لە 10.4.1997 دا تووشی لێگەر و چالش کردبوو و لەوماوەیەدا و تەنانەت لە سەردەمی دوای ڕاگەیاندنی حوکمی دادگای میکۆنۆسیش زۆربەی هەرەزۆری چالاکیەکان دژکردەوەیی و ریئەکتیڤ بوون .

ڕێکخراوی خۆفێرکار دەشێ لە ئەزموونەکانی ڕابردووی دەرس وەرگرێت. بەڵام ناشێ تەنیا خۆی بە ئەزموونەکانەوە ببەستێتەوە. هێنانەبەرباسی لەرادە بەدەری ئەزموون و دەستکەوتەکانی ڕابردوو بە واتای ساکاری ئەندێشە و نەبوونی پلانی داهاتوو دێتەوە. ڕێکخراوی چالاک ڕێکخراوێکە، کە زانست و تێگەیشتوویی لە پێش ئەزموون دادەنێت و بە وێکدانەوەی زانست و ئەزموون هەوڵ دەدات زۆرترین ئاکام وەرگرێت. سەرچاوە و ئیمکاناتی حیزب زۆر بەنرخ و سنووردارن. بە سوودی حیزب نیە کە تەنیا بە ئەزموونەتاڵەکان و هەڵەکردن دەرسی سەرنەکەوتن وەرگرێت. ئەمجۆرە دەرسوەرگرتنانە لە سەر ڕێکخراو زۆر گران دەکەون داهاتووی حیزب بەرەو هەڵدێری لێک هەڵوەشان دەبات. حیزب دەشی بە کەڵک وەرگرتن لە زانیاری، شارەزایی و پسپۆری ئەندامان، لایەنگران و کادرەکانی خۆی هەڵبژاردەی سەرکەوتوو بۆ داهاتوو دیاری بکات بە لەبەرچاوگرتنی ئەزموونەکانی ڕابردوو بڕیاری گونجاو و ژیرانە بدات. کەڵک وەرگرتن لە زانیاری و شارەزایی خەڵکانی دیکە خێرایی و وردبینیەکی زیاتر دەبەخشێت بە حیزب هەزینەکانی خەبات و گشتگیری ڕەوتی خەباتی میللی کەمتر دەکات. کەڵکوەرگرتن لە ئەزموون و شارەزیی کەسانی شارەزا دەبێتە هۆی ئەوەی کە بڕیارەکان ڕیالیستانەتر و هاوساز لە گەڵ ئەو ژینگانە بن کە حیزب تێدا چالاکە. زانست دەرگای پەنجەرەکانی داهاتوو بۆمان دەکاتەوە و ڕابردوو ئەزموونەکان وەبیر دێننەوە. کەڵک وەرگرتن لەو دووانە دەبێتە هۆی بڕیاری گونجاو و شیاوی حیزب .

لە کورتەباسیک لە سەر سۆسیالیزمی دێموکراتیک دکتۆر قاسملوو بەکەڵک وەرگرتن لە ڕابردووی خەباتی نەتەوایەتی لە باشووری کوردستان و هەروەها خەباتی حیزبی توودەی ئێران بەو ئاکامە دەگات کە خەبات لە پێناو کۆمەڵگایەکی بەختەوەر و سەرکەوتوودا دەبێ هەم خەباتی نەتەوایەتی بێت و هەم خەباتی کۆمەڵایەتی و ئەو دووانە پێکەوە گرێدەدات. ئەزموونی ڕابردوو و زانستی قاسلموو ئاسۆبینیەکی نوێ بەو دەبەخشێت تا بتوانێت نەخشەرێگای خەباتی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران، جیاواز لە هەموو حیزبەکانی دەوروبەر دابرێژێت و نرخ و بەهاکانی سیاسی و ئەخلاقی ئەو حیزبە بکاتە نرخ و بەهای داهاتوو و بناغەی فەلسەفی ناسیۆنالیزمی کوردی لە ڕۆژهەلاتی کوردستاندا .

ڕێکخراوی خۆفێرکار لە ناوخۆیدا دوای کێشەکان دەگەرێت. زۆرجار کاتێک ڕەخنەیەک لە سیاسەت یان بڕیارێکی حیزبی دەگیرێت یا خود لە پیوەندی لە گەڵ کێشە و پرسەکانی ناوخۆیی حیزب گفتۆیەک دەکرێت، خاوەنی ڕەخنە بە ساویلکە یا خود بەرهەمی فریوخواردوویی لە کەسانی دەرەوەی حیزب دەزانرێت. سروشتی مرۆڤ وایە کە بە زۆری پێی خۆشە هۆیەکانی کێشە و شکستەکانی خۆی بە هۆیەکانی دەرەکی کە کۆنترۆل ناکرێن ببەستێتەوە و سەرکەوتنەکانیش ئەنجامی چالاکی و سیاسەتی حەکیمانەی خۆی بزانێت. ئەم جۆرە بۆچوونە دەبێتە هۆی ئەوەی کە مرۆڤ لە دەرەوەی خۆی دوای هۆی کەموکۆریەکان بگەڕێت و خۆی دوور بزانێت لە کەموکۆری. کەس وا هیچ کات ناتوانێت لێکدانەوەیەکی دروستی لە تواناکان و خاڵە لاوازەکانی خۆی هەبێت و لە ئەنجامدا ناتوانێت ببێتە کەسێکی سەرکەوتوو. حیزبی دێموکراتیش زۆرجار لە دەست ئەو نەخۆشیە دەنالێنێ و زۆربەی جارەکان کێشەکان بە هۆیەکانی لەدەرەوەی دەسەڵاتی خۆی و دەرەوەی حیزب دەبەستنەوە و بەرپرسان لە بەرامبەر

هەموو کەمۆکۆریەکاندا خۆیان بەری دەبینن. ئەم جۆرە هەڵسوکەوتە دەبێتە هۆی ئەوەی کە هیچکاتێک لە ناو خودی حیزبدا دوای هۆیەکانی کێشە و شکستەکان بکەون و لێکدانەوەیەکی دروست لە پرس و لاوازیەکانی حیزب ئەنجام نەدرێت. رێکخراوی خۆفێرکار دەشێ هەر کێشەیەک کە دێتە پێش بەرلە هەموو شتێ بە بێ دەمارگرژی و تەعەسوب لە هۆیەکانی ناوخۆیی بکۆڵێتەوە. لە رەوشێکی وادایە کە حیزب خاڵەلاوازەکانی خۆی دەبینێت و لە هەوڵی چارەسەرکردنی ئەوان دا دەبێت. گەر رێکخراو کەموکۆریەکانی خۆی لە بەرچاو نەگرێت و خاڵە لاوازەکانی خۆی نەبینێت، هیچکات لە ئەزموونی رابردوو فێر نابێت. هەروەکوو لە ئەزموونی کۆنگرەی هەشتەم، دەهەم و سێزدەهەمی حیزبی دێموکرات دا دەردەکەوێت، شکستەکانی رابردوو کەمترین ئەزموونیان فێری رێبەرایەتی حیزب کردووە. راپۆرتی کۆمیتەی ناوەندی حیزب بۆ کۆنگرەی چواردەهەم لە پێوەندی لە گەڵ کێشە ناوخۆییەکاندا ئەو راستیە دووپات دەکاتەوە کە رێبەرایەتی حیزب بوێری ئەوەی نیە چاو لە ئاوێنە بکات لە پێوەندی لە گەڵ کێشەکانی ناوخۆییدا. کاتێک رێکخراو کێشەکان بە هۆیەکانی دەرەوەیی یان هۆیەکانی جگە لە خۆی دەبەستێتەوە لە ئاکامدا کێشەیەک نابینێ تا چارەسەری بکات و ئەنگیزە و هۆیەکیش نابینێت بۆ ئەوەی لێی فێر بێت .

حیزبێک کە ئاڵوگۆڕەکانی ناو کۆمەڵگا نەبینێت و پرسەکۆمەڵایەتی و گۆرانکاریەکانی نەسڵەکانی ناو کۆمەڵگا نەبینێت و هەروا بە زمانی رابردوو قسە بکات و نەتوانێت لە هۆی شکستەکانی پێوەندیدار بە مانۆری سیاسی لە کاتی هەڵبژاردنەکان و تەنانەت یادکردنەوەی کارەساتی رێبەرانی شەهید ئەزموونی گونجاو وەرگرێت، هیچکات فێر نابێت. چونکە هیچکات کەموکۆریەک لە سیاسەتەکانی خۆیدا نابینێت تا دروستیان بکاتەوە. دیارە کاتێک کە باس لە حیزب دەکەین، مەبەستی ئێمە رەوتی بەرێوەبەری و شێوازی هەڵسوکەوتی رێبەرایەتیە لە گەڵ پرس و کێشەکاندا .

گەشەکردنی کاری تیمی دەبێتە هۆی فێربوونی گشتی

وتاری 17

بە پێی ماددەی حەوتەمی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران، کە لەسەر بنەمای فیکری دکتۆرقاسملوو یەکەمجار بەو شێوەیە دارێژراوە، لە ناو حیزبی دێموکرات دا "داڕشتنی پلان و بڕیار لە بەرزترین ئۆرگانەوە تا خوارترین ئۆرگان بە کۆمەڵە، تاکڕەوی و سەرەڕۆیی لە ناو حیزبدا جێگایان نیە". ئەم بەندەی پێرەوی ناوخۆیی حدکا، لە راستیدا رێبەرایەتی ئەو حیزبە ئەرکدار دەکات بە پەروەردەکردنی کاری تیمی و گرووپی و پێکهێنانی فەرهەنگی گرووپی. رێکخراوی خۆفێرکار، فێربوونی گرووپی و تیمی ئاسان دەکات و ئەندامان بۆ ئەو شێوە فێربوونە هان دەدات. رێکخراوی خۆفێرکار بە کەڵک وەرگرتن لە شێوازەکانی دیالۆگ و گفتگۆ فێربوونی گرووپی لە ناو رێکخراودا گەشە پێبدات. ئەندامان دەبێ فێربکرێن کە کۆی گشتی چالاکی ئەوان وەک گرووپ یان تیمێک زیاتر لە کۆی گشتی کاری دانە دانەی ئەوانە. گرووپە هاوکار و هاوئاهەنگەکان دەتوانن پێکەوە فێربن و فێربوونی ئەوان دەتوانێت هێزێکی سەیر بۆ گەشەکردن و پێشڤەچوونی رێکخراوەکە هەبێت. باسوگفتگۆ دەبێتە هۆی ئەوەی کە ئەندامان لە بیروبۆچوونی ئەندامان ئاگادار بن. دیالۆگ زمانی هاوبەش لە نێوان ئەندامانی حیزب پێک دێنێت و دەبێتە هۆی کەمبوونی جیاوازی نێوانیان. باسوگفتگۆ دەبێتە هۆی ئەوەی کە ئەزموون، شارەزایی و زانیاری

ئەندامان لە نێوان یەکتر ئاڵوگۆڕی بەسەردابێت و پێوەندی نێوان ئەندامان قووڵتر و بەهێزتر بێت. بۆ ئەوەی دیالۆگ بەئاکام بگات دەشێ ئەندامان پێش قەزاوەتی خۆیان وەلا بدەن و بە بیرێکی کراوەوە بەشداری دیالۆگەکان بن. ئەمە بە واتای دەست هەڵگرتن لە بیروڕای خۆ نیە بەڵکوو دەشێ ئاگاداری بیروڕای خۆیان بن و بەڵام توانای ئەوەیان هەبێت کە بیروبۆچوونی خۆیان بۆ ماوەیەک ڕاگرن. لەو کاتەدا ئەندامان ناشێ دەرهەق بە بیروبۆچوونی خۆیان حەساسیەتیان نیشان بدەن و بەرگریان لێ بکەن. بەڵکوو لە کەشێکی ئارامدایە کە بیروڕاکان ئاڵوگۆڕیان بەسەر دادێت. قازانجێکی دیکەی ئەوجۆرە گفتگۆیانە جۆری بۆچوونی ئەندامان بەرامبەر یەکترە .

لە گرووپێک کە ئەندامان تێدا بەشدارن پێوەندی نێوان بەرپرس و کەسانی ژێر بەرپرسایەتی ئەو لە ناودەچێت و هەمووکەسی بەشدار لە گفتگۆکاندا وەک یەک هاوڕێ و هاوکاری یەکتر دەبن. مرۆڤ دەتوانێت لە گەڵ هاوکار و هاوڕێی خۆی زۆر ڕاحەتتر و ئاسانتر بکەوێتە دیالۆگەوە تا لە گەڵ بەرپرس یان کەسانی ژێر بەرپرسایەتی خۆی. ئەو پرسانە لەوانەیە زۆر سادە و ساکار بێنە بەرچاو بەڵام بەکردەوە زۆر سەخت و پێویستی بە ڕاهێنانی زۆر دەکات، چونکە مرۆڤەکان خۆیان لە ئاستی جیاواز هەست دەکەن و ئەو نایەکسانیە لە ڕووی پلەی تەشکیلاتی و بەرپرسایەتیەوە دەبێتە هۆی پێکهاتنی تەنگەژە لە پێوەندیەکاندا. حورمەتی لە ڕادەبەدەر و لەوانەیە ترس لە بەرپرس ببێتە هۆی ئەوەی کە ئەندامی سادە نەتوانێت بە شێوەیەکی ئازاد و بێترس بیروڕای خۆی دەرببرێت. بەڵام بۆ ئەوەی کە گفتگۆکان بە ئاکام بگەن و کۆبوونەوە هەروا لە دەوری خۆی نەسووڕێتەوە کەسێک دەبێ سەرۆکایەتی کۆبوونەوەکە بکات. مرۆڤ پێی خۆشە لە سەر ئەو شتەی کە دەزانێت بدوێت و ئەمەش خاڵێکی ئەرێنیە، بەڵام گەر ئەو شتەی کە دەیانهەوێ باس بکەن لە دەرەوەی ئامانجی کۆبوونەوە بێت، کۆبوونەوەکە لە ڕێگای خۆی لای دەدات و ئەرکی بەڕێوەبەری کۆبوونەوەیە کە کەسان بەرەو بابەتی سەرەکی کۆبوونەوە ڕێنوێنی بکات. دەشێ لە ڕاوەستانی باسەکانیش بەرگیری بکرێت و هەوڵ بدرێت کە کۆبوونەوە بەبێ ئاکام کۆتایی نەیەت .

بەشی دیکەی فێربوون هونەری پێکەوە باسکردنە (دیبات). باسکردن (مناظرە) بەشی پێویست و تەواوکەرەوەی دیالۆگی ڕێکخراوەییە. لە باسکردندا بیروبۆچوونی جیاواز پێشکەش دەکرێت و هەرکەسێک لە بیرۆبووچوونی خۆی بەرامبەر بە بیروبۆچوونی کەسی دیکە بەرگری دەکات .

ڕێکخراوی خۆفێرکار دەشێ لە گفتگۆ و باسکردنی نێوان ئەندامانی کەڵک وەرگرێت و لەو ڕێگایەدا فێربوونی گرووپی لەناو ڕێکخراودا گەشە پێبدات. ئەوکارە دەشێ بە ڕێکوپێکی و بە شێوەی بەردەوام لە ناو ڕێکخراودا ئەنجام بدرێت بۆ ئەوەی کە تێگەیشتنی قووڵتر لە ناو ڕێکخراوەدا پێک بێت و گرووپەکان ئاگادار، ڕەخنەگر و وریا پەروەردە بکرێن. ئەو گرووپانەی کە پێکەوە ڕێکخراوی خۆفێرکار ساز دەکەن .

یەکێک لە شانازیەکانی مێتۆدی ڕێبەری دکتۆر قاسملوو هێنانە کایەی ئەوجۆرە باسانە و وەدیهێنانی بنەماکانی ڕێکخراوی خۆفێرکار بوو. لە ناو حیزبدا لە کۆبوونەوە و باسەکاندا، هیچ باسێک مادام لە چوارچێوەی سنووری پاراستنی حورمەتی مرۆڤ دا بوو ئازاد بوو لەو ما حیزبی دێموکرات بە جیاتی ئەوەی لە کۆبوونەوەکانی خۆیدا باس لە ئایدیۆلۆژیەکی تایبەت بکات، باس لە ئیدئالەکانی پێوەندیدار بە خەبات، جڤاک و دوارۆژی دەکرد. ئەم باسانە بەتایبەت لە کۆبوونەوەکانی کۆمیتەی ناوەندی و کۆنگرەکانی حیزبی دا دەبیندرێن و نەریتێکی ئەرێنیە کە میراتی دکتۆر قاسملوویە .

خوڵقاندنی ئاسۆی هاوبەش هێز دەداتە چالاکی گشتی ڕێکخراوە

وتاری18

یەکێک لەو کارانەی کە قاسملوو لە حیزبی دێموکرات دا داهێنانی کرد، دیاری کردنی پلەی کادرێتی بوو. پلەی کادر بە پێی ئاستی ئەزموون، زانیاری و بەرپرسایەتی ئەو لە ناو حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێراندا دیاری دەکرێت. ئەمەش بەرهەمی کولتووری ڕێکخراوی خۆفێرکارە کە هاندەری ئەندامانی خۆیەتی بۆ بەرزکردنەوەی ئاستی ئامانجی تاکەکەسی و ڕێکخراوەیی. بە پێی ماددەی چوارەمی پێرەوی ناوخۆی حدکا یەکێک لە ئەرکەکانی ئەندام "بەرزکردنەوەی ئاستی زانیاری و سیاسی و پێگەی کۆمەڵایەتی"یە .

لە بەشەکانی پێشوودا کە باس لە ڕێکخراوی خۆفێرکار کرا باس لە پێویستی ئەندامی داهێنەر، شارەزا و گرووپە خۆفێرکارەکان وەک پێویستی گرنگی ڕێکخراو کرا. داخوا ئەو مرۆڤە داهێنەر و گرووپە شارەزاکان چۆن دەتوانن لە چوارچێوەی ڕێکخراوێکی خۆفێرکار کار بکەن؟ داخوا ناشێ ڕێگایەک بدۆزرێتەوە بۆ ئەوەی مرۆڤ و ڕێکخراو ببن بە یەک و لە قاڵبی ڕێکخراوی فێرکاریدا کۆ ببنەوە. پێرەوی ناوخۆیی حدکا لە ئەرکی ئەندام بە "پاراستن و گەشەپێدانی یەکیەتی سیاسی و تەشکیلاتی حیزب" دەزانێت. ڕێکخراوی خۆفێرکار ناتوانێت پێک بێت، گەر بێت و ئامانجی مرۆڤە داهێنەر و زانیاری خوڵقێنەر لە گەڵ ئامانجەکانی ڕێکخراوەکە وێک نەکەون. لەو وێککەوتنە و هاوئامانجیەدا گەشەکردن و فێربوون پێک دێت. ڕێکخراوی خۆفێرکار بە هەوڵەکانی ڕێبەرایەتی گەشە دەکات. بەڵام بەبێ هاوکاری و هاورێتی ئەندامانی لێهاتوو هیچ ڕێبەرێک توانای ئەوە نابێت بەتەنیا ڕێکخراوەکە گەشە پێبدات و بەرەوپێش بەرێت. بە واتایەکی دیکە ڕێکخراوی خۆفێرکار دەبێ ئاسۆی هاوبەش و تێگەیشتنی هاوبەش لە ناو ئەندامانی خۆیدا گەشە پێبدات بۆ ئەوەی بتوانێت ببێت بە ڕێکخراوێکی خۆفێرکار. هاوئاسۆیی و تێگەیشتنی هاوبەش هێز بە ڕێکخراو دەبەخشێت و ئامانجەکانی ئەندام، ئۆرگان و تەوایەتی حیزب یەکگرتوو دەکات و ئەندام ئەوکات دەتوانێت لە پێناو یەکیەتی سیاسی و تەشکیلاتی حیزبەکەی چالاک بێت.

هاودڵی و ئاسۆی هاوبەش لە ناو ڕێکخراودا بە بێ لەبەرچاوگرتنی مافی یەکسانی هەموو ئەندامان و ڕەچاوکردنی "یەک دیسیپلین" کە لە پێرەوی ناوخۆدا هاتووە کارێکی ئەستەمە. بەندێک کە بەدرێژایی مێژووی کێشەکانی ناوخۆیی حیزب بە ئەستەم جێبەجێ کراوە و تەنیا دژی کەمایەتیەکان و جیابیرانی ناوحیزب دا بووە. لە کاتی ڕەچاوکردنی یەکسانی هەڵسوکەوت نێوان ئەندامانی حیزبیدا، ئەو هاودڵیە دەبێتە هۆی بەهێزبوونی دیسیپلینی حیزبی و چالاکی هاوبەش و یەکگرتوو لە پێناو ئامانجەکانیدا. لە کاتێکی وادایە کە ئەندامان دەتوانن هەموویان تەنیا بیر لە یەک ئامانج بکەنەوە و دیمەنێکی هاوبەشیان هەبێت لە حیزب و ئەو ئەرکانەی کە حیزب پێیان دەسپێرێت.

هاودڵی یان ئەوەی لە ئەدەبیاتی حیزبی دێموکراتدا بە یەکریزی ناودەبردریت پێویستی کاری ریکخراوەی خۆفێرکارە. چونکە ئەو یەکریزیە دەبێتە هاندەر و بەرەوپێش چوونی ڕەوتی فێربوون و وەدیهاتنی ئامانجەکانی حیزبیش. لە ماوەی بیست ساڵی رابردوودا – ڕەنگە بەهۆی ژینگەیەک کە بەسەر ڕێبەرایەتی حیزبی دێموکرات سەپێنراوە – چاندێکی نەریتی شوێنی چاندی

ڕێکخراوی خۆفێرکار لە ناو حیزبدا گرتووە. لەوەها ژینگەیەکی نەریتی ڕێخراوەدا فێربوون لە سەر بنەمای دژکردوەیە. ئەندامان پێویستیەک نابینن بۆ هاودڵی لە فێربووندا. ئەندامان ئەوەی کە جیناح و لایەنەکان پێیان دەڵێن فێردەبن. بەڵام بەهۆی نەبوونی یەکریزی فێربوونی گشتی ڕێکخراو مسۆگەر نابێت و سەرەرای بوونی پروا و توانایی و شارەزایی زۆری ئەندامان هەنگاوەکانیان کە بەشێوەی لێکداپراو و دوور لە یەکە ناتوانێت پێویستیەکانی فێربوونی گشتی و پەرەپێدانی کارو چالاکیەکانیان لە پێناو وەدیهێنانی ئامانجەکانی حیزب بەراورد بکات.

هاودڵی، یەکریزی و هاوئاسۆیی ناتیوانێت تەنیا بۆچوونێکی تایبەت بە یەک کەس و گرووپێکی تایبەت بێت، بەڵکوو دەبێ ببێتە بۆچوونێکی گشتی و هەموو ئەندامان و لایەنگرانی حیزب لەدەوری خۆی کۆ بکاتەوە. ئەرکێکی بەکۆمەڵ و گشتیە کە هەموو ئەندامان پروایان پێیە و بۆچوون و سیاسەتە گشتیەکانی حیزب بە بۆچوون و ئامانجەکانی خۆیان دەبینن. یەکریزی و یەک ئاسۆیی لەوانەیە رووبە ناوخۆ یان روو بە دەرەوە بێت. یەکریزی رووبەدەرەوە وەک یەکیەتی و هاوخەباتی بۆ سەرکەوتن بەسەر دوژمن و نەیار و رکەبەری هاوبەش و بەرەورووبوونەوە لە گەڵ مەترسیەکی جیددی بەرامبەر بە حیزب دەکرێ ناو ببردرێت و هاودڵی ناوخۆییش بریتیە لە وێکگەیشتن و یەکریزی رێکخراوەیی بۆ بەرزکردنەوەی ورەی کاری هاوبەش و بەکۆمەڵ بۆ گەیشتن بە ئامانجە ناوخۆییەکانی حیزب .

رێبەری کاریگەر لە حیزبدا هۆی سەرەکی، بنەڕەتیە لە پێناو وەدیهاتنی یەکڕیزی و هاودڵی نێوان ئەندامان. رێبەرانی سەرکەوتوو کەسانێکن کە بتوانن کەسانی جۆراوجۆر لە ژێر یەک ئاڵای هاوبەشی ئەندێشەیی و بیروباوەرێکی هاوبەش کۆ بکاتەوە و ئەو تێگەیشتنە پێک بێنێت کە بوونی جیاوازی بیرورا لە ناو حیزبدا کێشەیەکی بچووک لە ناو حیزبدایە و ئەوەی کە بایەخی هەیە بوونی هەست و ئامانجی هاوبەشە. رێکخراوی خۆفێرکار ناتوانێت سەرکەوتوو بێت گەر لە کەسانی شارەزا، داهێنەر و خۆفێرکار و گرووپ و تیمەکانی چالاک لە پێناو یەکریزی و هاوخەباتی کەڵک وەرنەگرێت. ئولگوو و رەوشتی ئەخڵاقی و کردەوەی رێبەران لە چوارچێوەی بایەخەکاندا رێبەران رۆڵیکی گرنگ دەگێرن لە پێکهێنانی یەکریزی و کەشی تەندوروستی رێکخراوەدا. یەکریزی و هاوئاسۆیی ئەندامان لە چوارچیوەی بەهاهاوبەشەکاندا پێک دێت و بۆچوونەکان و هەڵسوکەوتی دەسەڵاتدارانی حیزب شوێندانەرە لە گەشەکردن و پێشڤەچوونی ئەو بەهایانەدا.

خاڵێکی گرنگ لەو پێوەندیدا بوونی ئەمنیەت و تەناهی هەلبژاردنی ئاسۆی هاوبەشە. گەر ئەندامان هەست بکەن کە سیاسەتە گشتیەکانی حیزبی یان ئەوەی لە ئەدەبیاتی حیزبیی دا پێی دەوترێ یەکیەتی سیاسی و تەشکیلاتی حیزب کارێکی "ئیجباری" و بەزۆر بێت و ئەندامان و رێکخراوەکانی حیزبی مەجالێکیان نەبێت بۆ بەشداری لە پێکهێنانی ئاسۆ و تێگەیشتنی هاوبەش، هاودڵی و یەکریزی حیزبی پێک نایەت و ئەمەش دەبێتە هۆی خێرابوونی هێزی دوورکەوتنەوە لە حیزب و حیزب لە گەشەسەندن و پێشکەوتن دەوەستێتەوە.

یەکریزی و هاوئاسۆیی لە ناو رێکخرادا بە واتای ئەوە نیە کە کەسان دەست لە بیروبۆچوونی خۆیان هەڵگرن، بەڵکوو ئەندامان دەتوانن بۆچوونی خۆیان راگرن و بەڵکوو لە رێگای بۆچوونەکانی خۆیانەوە بیر لە ئامانجی گشتی بکەنەوە و باوەڕیان پێ بێت. چونکە کاتێک ئامانج و خەونەکانی

هاوبەش بن، ئامانجە کورتخایەنەکان و جیاوازی بیروراکان ناتوانن بەرگری بکەن لە هاوکاری و یەکریزی حیزب .

لە حیزبێکدا کە خۆی میراتگری بایەخەکانی قاسملوو دەزانێت، دەشێ هەوڵ بدرێت تایبەتمەندی هۆلۆگرام (Hologram) لە پێوەندی لە گەڵ هاوئاسۆیی پێک بهێندرێت. بەو واتایە کە بیروبۆچوونی ئەندامان لە روانگەی گشتی حیزبدا جێبکاتەوە و سیاسەتە گشتیەکانی حیزبی رەنگادانەوەی بیروبۆچوونی ئەندامانیش بیت. هۆلۆگرام پەرەیەکی کە زانیاریەکان بە شێوەی شەپۆلی نوور تۆمار دەکات، بەشێوەیەک کە تەواویەت لە هەموو بەشەکانی پەرەکەدا دەبیندرێت. بەو واتایە کە گەر بێت و پەرە (زینگ)ی هۆلۆگرامەکە بشکێت و پارچەپارچە بێت هەر پارچەیەک وەک ئەوەیە کە هەموو زانیاریەکانی تێدا تۆمار کرابێت و دەکرێت هەموو زانیاریەکانی تۆمار کراو لە یەک پارچەوە دووبارە تۆمار بکرێتەوە .

لە رێکخراوی خۆفێرکاریشدا هەر ئەندامێک خۆی لە ناو بیروبۆچوونی گشتیدا دەبینێتەوە و بەو شێوەیە گرێدراوەیی بە هێڵ و سیاسەتە گشتیەکانی حیزب زیاتر دەبێت. هاوتەریب بوونی ئامانج و خەونەکانی ئەندامان لە گەڵ ئامانجەکانی حیزب و دەبێتە هۆی پروای هاوبەش و خاوەن بایەخ و بەهاکانی هاوبەش لە حیزبدا کە ئەمەش لە ستوونەکانی بنەرەتی ئەندێشەیی و فیکری رێکخراوێکی خۆفێرکار و زانست خوڵقێنە. بەبێ ئەو ئەسڵە یەکریزی لە ناو حیزبدا ناتوانێت درێژخایەن بێت و رێکخراو ناتوانێت نە لە رابردوو دەرس وەرگرێت و نە هەنگاو بۆ داهاتوو هەڵگرێت .

لە کۆمەڵگایەکدا کە لە سەدەی راگەیاندن و میدیاکۆمەڵایەتیەکاندا رۆژ بە رۆژ بە سەر بەشەکانی جیاواز دابەش دەبێت و پلۆرالیزم رەهەندی نوێ دەدۆزێتەوە حیزب کاتێک دەتوانێت سەرکەوتوو بێت کە ئەندامان، لایەنگران، کادر و رێبەرانی حیزب لە چوارچێوەی بەها و ئامانجەکانی هاوبەشدا وەک ئەندامی یەک جەستە بن و پێکەوە بەرەو ئاسۆی هاوبەشیان خەبات بکەن.

درێژەی هەیە

2014-07-09

www.peshmergekan.com